

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO
Kirkon eläkerahasto

Tilinpäätös ja toimintakertomus
1.1.–31.12.2020

Asiakirjanumero: DKIR/105/00.01.02/2021

Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 23.2.2021

KIRKKOHALLITUS

Sisällys

1.	Yleistä taloudesta ja sijoitusympäristöstä	4
2.	Kirkon eläkerahasto	5
2.1	Visio, missio, arvot, strategia.....	5
2.2	Hallinto	7
2.3	Eläkkeiden rahoitus	8
2.4	Tilastotietoa kirkon eläkkeistä.....	9
2.5	Sijoitustoiminta.....	12
2.6	Eläkerahaston tunnuslukuja	13
2.7	Riskienhallinta	13
2.8	Kirkon eläkerahaston tuloskortti	14
2.9	Kirkon eläkerahaston eläketoiminnan talousarvion toteumavertailu 1.1.–31.12.2020	17
2.10	Tulevaisuuden näkymät.....	17
3.	Taloudellinen suoriutuminen	20
3.1	Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2020	20
3.2	Tase 31.12.2020.....	21
3.3	Rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2020.....	22
3.4	Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä	23
4.	Liitetiedot	24

Liitteet

Tilintarkastuskertomus

Kirkon eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus vuodelta 2020

Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus vuodelta 2020/Kirkon eläkerahaston johtokunta

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2020/Keva

1. Yleistä taloudesta ja sijoitusympäristöstä

Vuosi 2020 alkoi positiivisissa merkeissä. Talouskasvu oli vahvistunut edellisen vuoden aikana ja näytti jatkuvan maltillisen positiivisena. Yhdysvaltain ja Kiinan väliset kauppaneuvottelut olivat edenneet suotuisasti ja näyttivät mahdollistavan kasvun jatkumisen. Kiinassa oli tosin leviämässä virus, jonka uskottiin jäävän paikalliseksi ongelmaksi. Helmikuun puolessa välissä alkoi kuitenkin näkyä merkkejä viruksen leviämisestä Kiinan ulkopuolelle ja lopulta maaliskuussa tilanteen vakavuus selvisi, kun tartuntoja vahvistettiin Euroopassa yhä kiihtyvällä tahdilla. Tilannekuva muuttui nopeasti ja sulkutoimia asetettiin laajasti voimaan. Talouskasvu oli romuttumassa ja tarvittiin nopeasti laajoja elvytystoimia tilanteen tasapainottamiseksi. Kesän aikana pandemiatilanne rauhoittui ja talousaktiiviteettikin saatiin toipumaan elvytystoimilla. Tilanne eskaloitui uuden tartunta-aallon myötä syksyllä. Marraskuussa saatiin vihdoinkin tieto toimivien koronarokotteiden valmistumisesta. Rokoteuutisten myötä odotukset talouden toipumisesta paranivat ja sijoitusmarkkinoilla nähtiin voimakas positiivinen reaktio.

Vuoden 2020 suuri teema oli ehdottomasti koronapandemia, joka muutti talousympäristön ennennäkemättömällä tavalla. Talouden äkkipysäykseen oli pakko vastata järeillä keinoilla. Keskuspankit olivat nopeita liikkeissään ja rahapolitiikkaa kevennettiin massiivisesti sekä laskemalla korkoja että kasvattamalla arvopapereiden osto-ohjelmia valtionlainoissa ja yrityslainoissa. Rahapolitiikalla ei kuitenkaan yksinään ole mahdollista hoitaa tämän kaltaista talouden shokkia, vaan tarvittiin myös valtioiden mittavaa finanssielvytystä. Yhdysvallat oli tässä ennalta-arvattavastikin nopein, mutta Euroopassakin toimittiin yllättävän ripeästi. Massiivisen elvytyksen seurauksena valtiot velkaantuvat huomattavaa vauhtia, mutta onneksi keskuspankit ovat mukana markkinoilla ostamassa velkaa ja rahoittamassa valtioita, jotta kuvio olisi ylipäätään mahdollinen.

Vuoteen 2020 osui myös useita poliittisia epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä olivat EU:n ja Britannian väliset neuvottelut sekä presidentinvaalit USA:ssa. Mittakaavaltaan ja merkitykseltään nämä asiat jäivät kuitenkin selvästi koronakriisin varjoon.

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2020 oli yksi erikoisimmista pitkiin aikoihin. Vuosi alkoi vahvasti, kunnes markkinat romahtivat äkkiä ja toipuivat ennennäkemättömän nopeasti. Lopulta sekä osakkeita korkomarkkinat tuottivat hyvin.

Osakemarkkinoiden tuotot kääntyivät lopulta hyväksi, vaikka keväällä siihen olikin vaikea uskoa. Euroissa mitattuna maailman osakemarkkinat tuottivat noin kuusi prosenttia. Kevään massiivisesta romahduksesta toivuttiin nopeasti ja varsinkin Yhdysvaltain markkinoilla kasvuosakkeet olivat kovassa vedossa. Yhdysvalloissa vuosi päätettiin uusiin kaikkien aikojen korkeimpiin tasoihin. Eurosijoittajan näkökulmasta kehitys oli kuitenkin laimeampaa dollarin heikkenemisen vuoksi, ja parempiin tuottoihin päästiin suomalaisilla tai pohjoismaisilla osakkeilla. Euroopan osakkeet jäivät edellistä vuodenvaihetta matalammalle tasolle. Kehittyvät markkinat päätyivät positiivisiin tuottoihin erityisesti Kiinan vetämänä, kun taas Latinalainen Amerikka ja Venäjä jäivät voimakkaasti negatiivisiksi tuotoiltaan. Alueellisten erojen lisäksi yksittäisissä osakkeissa ja toimialoissa nähtiin suuria eroja, osa yhtiöistä hyötyi koronapandemiasta ja osa ajautui merkittäviin ongelmiin. Lisäksi kasvuosakkeiden ja arvo-osakkeiden väliset erot repesivät ennätysuuriksi.

Korkomarkkinoilla tuotot olivat jälleen vahvat. Keskuspankkien osto-ohjelmat ja pandemian tuoma talouden epävarmuus painoivat korkotason voimakkaaseen laskuun, minkä seurauksena

valtionlainojen tuotto oli yllättävän hyvä. Yrityslainojen tuotto oli lopulta myös hyvin vahva, vaikka keväällä yrityslainamarkkinoiden hinnoittelu olikin vakavissa ongelmissa. Keskuspankkien osto-ohjelmat tukivat markkinaa ja ongelmat jäivät lyhytaikaisiksi. Kehittyvien talouksien paikallisvaluuttamääräiset lainat jäivät negatiivisiksi, heikko tuotto johtui pitkälti valuuttojen kehityksestä.

2. Kirkon eläkerahasto

Kirkon eläkerahasto on vakiinnuttanut toimintansa itsenäisenä julkisoikeudellisena oikeushenkilönä. Kirkon eläkerahasto (KER) eriytettiin 1.1.2016 Kirkon keskusrahastosta.

Kirkon eläkerahaston tehtävänä on vastata eläketurvan rahoituksesta ja eläkevarojen sijoittamisesta kirkon oman eläketoiminnan siirryttyä lopullisesti Kevaan vuonna 2012. Eläkkeiden ja hoitokulujen maksamista varten siirretään kuukausittain Kevalle valtiovarainministeriön vahvistama summa eläke- ja hoitokuluennakkoina, kunkin vuoden lopullinen maksu vahvistuu seuraavan vuoden keväällä. Kirkon eläkerahaston osuus Kevan hoitokuluista on n. 2,5 %. Vuonna 2020 eläkerahaston hoitokuluennakot olivat 2,3 milj. euroa.

2.1 Visio, missio, arvot, strategia

Kirkkohallituksen visio suunnitteluperiodille on seuraava:

Kirkkohallitus vuonna 2020

- Olemme muutoksen keskellä yhteistyöhakuinen seurakuntien palvelija ja yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Kirkkohallituksen missio suunnitteluperiodille on seuraava:

Kirkkohallituksen tehtävä

- Hoidamme kirkon yhteisiä tehtäviä kotimaassa ja kansainvälisesti.
- Vaikutamme yhteiskunnassa tuoden esiin kirkon sanomaa ja arvoja.
- Tuemme seurakuntia muuttuvassa ympäristössä.

Kirkkohallituksen toiminta noudattaa seuraavia arvoja:

Kirkkohallituksen arvot

- **Usko:** Liitymme maailmanlaajaan Kristuksen kirkkoon ja sen uskoon.
- **Toivo:** Vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen.
- **Rakkaus:** Toimimme vuorovaikutteisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Kirkkohallituksen strategian painopistealueet ovat seuraavat:

Strategiset painopisteet

- **Nostamme kirkon sanoman esiin:** Huolehdimme kirkon valtakunnallisesta viestinnästä yhteistyössä seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa monikanavaisesti.
- **Kohtaaminen koskettaa:** Keräämme järjestelmällisesti palautetta suunnitelmistamme ja työstämme. Vahvistamme kirkon eri toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja selkeytämme työnjakoa.
- **Rakastamme lähimmäistä:** Edistämme heikommassa asemassa olevien ja kestävän kehityksen puolesta tehtävää työtä kirkossa.
- **Arvostamme jäsenyyttä:** Selvitämme keinoja helpottaa kirkkoon liittymistä ja vahvistamme osallisuuden toteutumista kirkossa.

Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen karsuttaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuulliset näkökohdat huomioiden. Strategisen tavoitteen tarkoituksena on varmistaa, että eläkerahasto pystyy suoriutumaan tulevista eläkkeistä ja pystyy tasaamaan seurakuntien eläkemaksun kehitystä.

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen ja tavoitteena on pysyä vastuullisen sijoittamisen edelläkävijänä Suomessa. Tämä tarkoittaa, että vastuullisuusnäkökohdat huomioidaan kaikessa sijoitustoiminnassa. Sijoitustoiminnassa noudatetaan eläkerahaston johtokunnan hyväksymiä vastuullisen sijoittamisen ohjeita (2018) ja PRI-periaatteita. Eläkerahaston tavoitteena on johdonmukaisesti vähentää sijoitustoimintansa hiilijalanjälkeä yli ajan.

2.2 Hallinto

Kirkon eläkerahaston varojen sijoittamista varten Kirkkohallitus asettaa toimikaudekseen Kirkon eläkerahaston johtokunnan, johon kuuluu puheenjohtaja ja vähintään neljä ja enintään kahdeksan muuta jäsentä. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kirkon eläkerahaston johtokunnan tehtävänä on:

- 1) päättää sijoitustoiminnassa käytettävistä sijoitusmuodoista ja niissä sovellettavista periaatteista
- 2) päättää sijoitusten jakautumisesta eri sijoitusmuotoihin ja niiden tuottotavoitteista
- 3) päättää sijoitusten riskienhallinnassa noudatettavista periaatteista
- 4) hyväksyä vuosittain Kirkon eläkerahaston varojen sijoitussuunnitelma
- 5) päättää omaisuudenhoitajista ja näiden kanssa laadittavista sopimuksista
- 6) päättää niistä sijoitussuunnitelmassa määritellyistä yksittäisistä sijoituksista, jotka on määrätty johtokunnan tehtäväksi
- 7) huolehtia sijoitustoiminnan kokonaisuuden valvonnasta

Kirkkohallitus voi siirtää johtokunnalle myös muita toimivaltaansa kuuluvia eläkevarojen sijoittamiseen liittyviä tehtäviä.

Vuoden 2020 aikana pidettiin yhdeksän johtokunnan kokousta. Johtokunnan kokousten varsinaisten jäsenten läsnäoloprosentti oli 75 % (vuonna 2019: 74 %). Eläkerahaston sijoitustoimintaa valvovat Finanssivalvonta, eläkerahaston tilintarkastajat sekä sisäiset tarkastajat. Lisäksi Suomen Sijoitustutkimukselle on ulkoistettu limiittivalvontatehtäviä.

Kirkon eläkerahaston johtokunta valittiin kirkkohallituksen täysistunnon kokouksessa 26.8.2020. Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin toimitusjohtaja Pasi Strömberg (varajäsen toimitusjohtaja Timo Toropainen). Johtokunnan muut jäsenet ovat toiminnanjohtaja Jussi Junni (varajäsen neuvottelupäällikkö Anne Kaitainen), hallintojohtaja Risto Hämäläinen (varajäsen hallintojohtaja Juha Tuohimäki), toiminnanjohtaja Paula Aaltonen (varajäsen lakimies Pekka Pietinen), sijoitusjohtaja Ari Huotari (varajäsen kiinteistöjohtaja Seppo Kosola), johtaja Hanna Hiidenpalo (varajäsen toimitusjohtaja Hannu Hokka), sijoitusjohtaja Tomi Viia (varajäsen lakimies Timo von Boehm), puheenjohtaja Tarja Kantola (varajäsen Heikki Sorvari) ja puheenjohtaja Jonna Voima (varajäsen johdon neuvonantaja Keijo Karhumaa). Johtokunnan varapuheenjohtajana toimii toiminnanjohtaja Jussi Junni ja sihteerinä sijoitusjohtaja Ira van der Pals. Johtokunnan toimikausi päättyy 31.5.2024.

2.3 Eläkkeiden rahoitus

Eläketoiminnan tärkein vuosittain seurattava mittari on, miten suurelta osin eläketoiminnan tulot riittävät eläketoiminnan menoihin (eläkkeet ja eläkehallintomenot). Eläke-ennusteen mukaan vuosittaiset eläketoiminnan menot kasvavat nopeammin kuin eläketoiminnan tulot, joten vuodesta 2017 alkaen rahastosiirto on ollut negatiivinen eli eläkkeitä rahoitetaan osin myös eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotoilla. Vuonna 2020 eläketoiminnan menot olivat 31,5 milj. euroa eläketoiminnan tuloja suuremmat.

Eläketoiminta kehittyi talousarvioon ja edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

1000 euroa	TP2019	TA2020	TP2020	Muutos tp 2019-2020
Eläketoiminnan tulot	193 217 806	192 000 000	192 976 326	-0,12 %
Eläketoiminnan menot	-217 869 602	-224 600 000	-224 521 586	3,05 %
Siirto rahastoon	-24 651 796	-32 600 000	-31 545 260	27,96 %

Eläketoiminnan tuloihin sisältyy työnantajien ja työntekijöiden eläkemaksujen sekä eläkerahastomaksun lisäksi Työllisyysrahaston (Työllisyysrahasto TVR ja Koulutusrahasto yhdistyivät 1.1.2019) maksama osuus 5,3 milj. euroa (vuonna 2019: 3,5 milj. euroa).

Vuonna 2020 kirkon eläkemaksun perusteena oleva palkkasumma oli 495,6 milj. euroa (vuonna 2019: 505,4 milj. euroa). Muutosta edelliseen vuoteen verrattuna oli -1,9 % (vuonna 2019: 1,5 %).

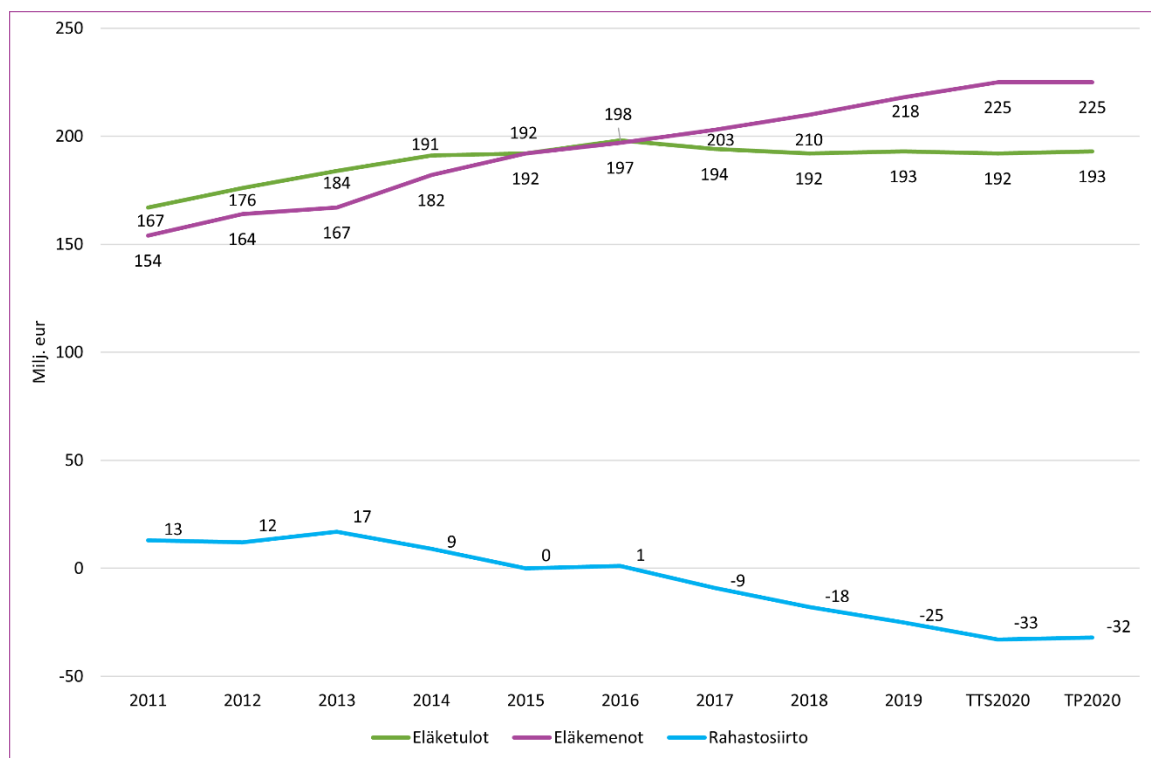
Keskimääräinen työntekijän eläkemaksu oli kirkon eläkejärjestelmässä arviolta 7,7 % vuonna 2020. Keva laskuttaa työnantajalta kuukausittain palkkaperusteisen eläkemaksun.

Seurakuntatyönantajan palkkaperusteinen eläkemaksu vuonna 2020 oli 21,0 % (vuonna 2019: 21,4 %) ja Kirkon keskusrahaston ja kirkollisten yhdistysten 26,8 % (vuonna 2019: 27,2 %). Seurakunnalta laskutettava palkkaperusteinen kokonaiseläkemaksu vuonna 2020 oli edellä olevan perusteella 28,7 % ja Kirkon keskusrahaston ja kirkollisten yhdistysten 34,5 %.

Kilpailukyky sopimus alentaa työnantajan maksamia eläkemaksuja vielä vuonna 2020. Vastaavasti työntekijän eläkemaksu nousee, joten maksutulot eivät tästä syystä muutu. Vuonna 2020 kilpailukyky sopimuksesta johtuva työnantajamaksun alennus oli 0,40 prosenttiyksikköä.

Kirkollisveroperusteisen eläkerahastomaksun kerääminen käynnistyi vuonna 2013. Kirkolliskokouksen vahvistama eläkerahastomaksun vuodelle 2020 oli 5 % (vuonna 2019: 5 %). Eläkerahastomaksun tuotto vuonna 2020 oli 44,1 milj. euroa (vuonna 2019: 43,3 milj. euroa).

Eläkerahastosiirrot vuosina 2011–2020 (milj. euroa):

Joulukuussa 2020 valmistuneiden kirkon eläkemenoennusteen ja eläkevastuulaskelman mukaan KiEL-eläkevastuu on 31.12.2020 n. 4 895 milj. euroa (vuonna 2019: 4 795 milj. euroa). Eläkevastuusta on kerrottu lisää tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2.4 Tilastotietoa kirkon eläkkeistä

Kirkon eläkkeitä ja kuntoutuksia koskevia hakemuksia saapui Kevaan viime vuonna 1 870, mikä oli 4,1 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Vanhuuseläkehakemusten määrä laski selvästi (-16,6 %), mikä johtui ennen kaikkea vuoden 2017 eläkeuudistuksesta. Eläkeiän noston myötä vanhuuseläkettä haetaan aiempaa myöhemmin, kun vanhuuseläkkeen alaikäraja nousee 3 kuukautta joka vuosi. Osa-aikaeläkehakemuksia ei saapunut enää yhtään. Viimeiset uudet osa-aikaeläkkeet alkoivat tammikuussa 2017 ja eikä vuonna 2020 ollut yhtään osa-aikaeläkkeen keskeytyksiä tai lakkautuksia koskevia hakemuksia. Osittaisten varhennettujen vanhuuseläkkeiden hakemusmäärä kasvoi 15,2 prosenttia.

Myös työkyvyttömyyseläkkeitä haettiin enemmän kuin vuotta aiemmin: osatyökyvyttömyyseläkehakemusten (sis. osakuntoutustuet) määrä kasvoi 13,0 prosenttia ja pientä kasvua (2,2 %) oli myös täysissä työkyvyttömyyseläkkeissä (sis. kuntoutustuet). Viime vuonna saapui ensimmäinen kirkon työuraeläkehakemus. Työuraeläke on tarkoitettu niille, joiden työkyky on heikentynyt py-

syvästi ja joilla on takanaan vähintään 38 vuoden työura raskaassa ja kuluttavassa työssä. Ammatillista kuntoutusta koskevien hakemusten määrä laski 15,9 prosenttia. Perhe-eläkehakemuksia tuli 5,8 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Kirkon eläkkeitä koskevien hakemusten määrä eläkelajeittain 2020 ja 2019

Eläkelaji	2020	2019	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	576	691	-16,6
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	114	99	15,2
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	641	627	2,2
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	209	185	13
Työuraeläkkeet	1	0	..
Perhe-eläkkeet	181	171	5,8
Osa-aikaeläkkeet	0	1	-100
Muut eläkeasiat	0	0	..
Kuntoutus	148	176	-15,9
Kaikki	1 870	1 950	-4,1

Lähde: Eläketurvakeskus

Kirkon eläkkeitä koskevien päätösten määrä eläkelajeittain 2020 ja 2019

Eläkelaji	2020	2019	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	585	703	-16,8
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	114	113	0,9
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	648	631	2,7
<i>joista uusia päätöksiä</i>	226	249	-9,2
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	211	198	6,6
<i>joista uusia tai ennakkopäätöksiä</i>	100	82	22
Työuraeläkkeet	1	0	..
Perhe-eläkkeet	181	171	5,8
Osa-aikaeläkkeet	0	1	-100
Muut eläkeasiat	0	0	..
Kuntoutuspäätökset	146	167	-12,6
Kaikki	1 886	1 984	-4,9

Lähde: Eläketurvakeskus

Vuonna 2020 Keva teki 1 886 kirkon eläkkeitä ja kuntoutusta koskevaa päätöstä, tämä oli 4,9 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2020 kirkon vanhuuseläkehakemukset käsiteltiin keskimäärin 11 päivässä ja työkyvyttömyyseläkkeet 37 päivässä. Nopeimmin – keskimäärin 3 päivässä – käsiteltiin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet. Kirkon työkyvyttömyyseläkkeitä koskevista hakemuksista Keva hylkäsi 35 prosenttia. Kuntoutuspäätöksistä hylkääviä oli 26,8 prosenttia.

Kirkon eläkehakemusten kokonaiskäsittelyaika päivinä 2020

Eläkelaji	pv
Vanhuuseläkkeet	11
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	3
Työkyvyttömyyseläkkeet	37
Perhe-eläkkeet	8
Kuntoutuslupaukset	12

Lähde: Eläketurvakeskus

Kirkon eläkepäättösten itseoikaisumenettely

Vuonna 2020 Keva käsitteli niin sanotussa itseoikaisumenettelyssä yhteensä 33 Kevan päätöksiä koskevaa valitusta, jotka oli tehty Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle. Niistä 26 liittyi työkyvyn arviointiin. Kaikista valituksista Keva oikaisi kokonaan 18,2 prosenttia ja työkyvyn arviointia koskevista valituksista 15,4 prosenttia. Keva käsitteli vuonna 2020 myös 5 vakuutusoidulle tehtyä valitusta, jotka koskivat Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan antamia päätöksiä. Valituksista kaikki koskivat työkyvyn arviointia ja niistä ei vuonna 2020 oikaistu yhtään.

Eläkkeelle siirtyneet

Kirkon palveluksesta siirtyi vuonna 2020 eläkkeelle 489 henkilöä. Myös uuden osatyökyvyttömyyseläkkeen aloittaneet lasketaan eläkkeelle siirtyneiksi, vaikka henkilö jatkaisikin työssä eläkkeen ohella. Osittain varhennetun vanhuuseläkkeen aloittaneita sen sijaan ei lasketa mukaan eläkkeelle siirtyneisiin.

Kirkon palveluksesta eläkkeelle siirtyneiden lukumäärä ja keski-ikä eläkelajeittain 2020

Eläkelaji	Henkilöä	Keski-ikä, v
Vanhuuseläke	361	64,6
Täysi työkyvyttömyyseläke (sis. työuraeläke)	28	59,7
Täysi kuntoutustuki eli määräaikainen työkyvyttömyyseläke	47	48,9
Osatyökyvyttömyyseläke (sis. osakuntoutustuki)	53	57,1
Kaikki	489	62

Lähde: Eläketurvakeskus

Eläkkeelle siirtyneitä oli 67 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2019. Vuoden 2017 eläkeuudistuksen myötä vanhuuseläkeiän täyttäviä on vähemmän, kun vanhuuseläkkeen alaikäraja nousee joka vuosi 3 kuukaudella.

Kirkon palveluksesta eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli sama kuin viime vuonna eli 62,0 vuotta. Vanhuuseläkkeille siirryttiin vuonna 2020 keskimäärin 64,6 vuoden iässä (64,5 vuoden iässä vuonna 2019). Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli 73,8 prosenttia kaikista eläkkeelle siirtyneistä.

2.5 Sijoitustoiminta

Eläkerahaston omaisuuden arvo 31.12.2020 oli 1 762 milj. euroa (vuonna 2019: 1 676 milj. euroa) arvostettuna markkinahintaan. Vuoden lopussa sijoitukset olivat hajautettuina seuraavasti:

Omaisuuslaji (eur)	2020	Osuus salkusta
Osakesijoitukset	823 751 160	46,70 %
<i>Likvidit osakesijoitukset</i>	748 504 453	42,5 %
Suomi	167 042 866	9,5 %
Eurooppa	155 549 089	8,8 %
Pohjois-Amerikka	144 101 069	8,2 %
Japani	37 661 107	2,1 %
Kehittyvät markkinat	164 466 219	9,3 %
Globaalit/sektori	79 684 103	4,5 %
<i>Muut osakesijoitukset</i>	75 246 707	4,3 %
Pääomasijoitukset	75 246 707	4,3 %
Korkosijoitukset	605 172 335	34,30 %
<i>Likvidit korkosijoitukset</i>	499 286 212	28,3 %
Rahamarkkinasijoitukset	86 839 267	4,9 %
Valtio	48 825 280	2,8 %
Investment Grade	51 862 026	2,9 %
High Yield	53 010 340	3,0 %
Vaihtovelkakirjalainat	39 982 529	2,3 %
Kehittyvät markkinat	102 712 709	5,8 %
Lyhyen koron sijoitukset	116 054 062	6,6 %
<i>Muut korkosijoitukset</i>	105 886 123	6,0 %
Vaihtoehtoiset korkosijoitukset	105 886 123	6,0 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	333 397 654	18,90 %
Reaaliomaisuussijoitukset	290 412 017	16,5 %
Absol. tuotto	42 293 538	2,4 %
Johdannaiset	692 098	0,0 %
Yhteensä	1 762 321 149	100,00 %

Kirkon eläkerahastolle vuosi 2020 oli tuotoltaan hyvä. Vuoden 2020 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoihin oli 7,5 %. Salkun reaalityttö 7,3 % ylitti sijoitussuunnitelmassa asetetun 3 prosentin reaalityttötaavoitteen. Lisäksi salkun volatilitteetti alitti asetetun 9,5 % riskitason, ollen 8,8 %. Eläkerahaston salkku voitti myös oman vertailuindeksinsä, jonka tuotto oli 6,3 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991–2020) pysyi edelleen hyvänä ollen vuoden lopussa 8 % p.a.

Vuonna 2020 Kirkon eläkerahasto jatkoi ilmastonmuutosstrategiansa toteuttamista ja työ on linjassa ”Hiilineutraali kirkko 2030” -strategian kanssa. Ilmastoasiat olivat edelleen keskeisessä roolissa vuonna 2020, ja eläkerahasto aloitti ilmastonmuutosstrategian päivitystyön. Varainhoitajien ESG-kyselyyn lisättiin erillinen osio varainhoitajan ilmastonmuutostyöskentelystä TCFD-suositusten mukaisesti. Eläkerahasto teki sijoitussalkustaan laajemman ilmastoanalyysin, joka avaa esimerkiksi sijoituskohteiden fyysisiä riskejä vielä tarkemmin.

Eläkerahaston johtokunta on laatinut vuodesta 2020 toimintakertomuksen sekä erillisen vastuulisen sijoittamisen toimintakertomuksen, jotka ovat tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2.6 Eläkerahaston tunnuslukuja

Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä eläkerahastoon liittyviä lukuja vuosilta 2015–2020 (rahasto arvostettuna markkinahintaan):

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rahasto 31.12. (milj. euroa)	1310	1423	1542	1480	1676	1762
Eläkemeno (milj. euroa)	175,2	179,7	201,5	209,8	217,9	224,5
Rahasto/eläkemeno	7,5	7,9	7,7	7,1	7,7	7,8
KiEL-palkkasumma (milj. euroa)	508,9	508,4	498,2	497,7	505,4	495,6
Rahasto/palkkasumma	2,57	2,80	3,10	2,97	3,32	3,56
Kokonaiseläkevastuu	4421	4562	4631	4688	4795	4895
Rahasto/eläkevastuu (%)	29,6 %	31,2 %	33,3 %	31,6 %	35,0 %	36,0 %

2.7 Riskienhallinta

Hyvä riskienhallintakäytäntö edellyttää riskien ja riskienhallintakeinojen määrittämistä, riskien allokointia ja hajauttamista sekä seurantaa. Kirkon eläkerahasto laatii vuosittain riskienhallintasuunnitelman, jonka tarkoituksena on selvittää sijoitustoimintaan liittyvät riskit päätöksentekijöille, sijoitustoiminnan valvojille sekä muille sidosryhmille. Kirkon eläkerahaston johtokunta hyväksyi riskienhallintasuunnitelman vuodelle 2020 kokouksessaan 18.12.2019.

KER arvioi kirkon jäsenmäärän, kirkollisverotulojen sekä kirkon eläkejärjestelmän piirissä olevan henkilömäärän alenemisen ja siitä seuraavan rahoituspohjan merkittävän heikkenemisen pitkällä aikajänteellä suurimmaksi strategiseksi riskiksi.

Sijoitustoiminnan kannalta suurin riski on, että tuottotavoite ei toteudu pitkällä aikavälillä. Rahaston pitkän aikavälin reaalitytuottotavoite on 3,0 %. Kirkon eläkerahaston pitkän aikavälin vuotuisen riskitason tavoite on 9,5 %. Numeerisella riskitasolla tarkoitetaan sijoitustoiminnan tuottojen vaihtelua eli volatilitteettia. Tuottotavoite määräytyy eläkejärjestelmän kulloisenkin rahoitustilanteen mukaan ja päätetään sijoitusstrategiassa. Sijoitustoiminnan tuoton ja riskin kehittymistä seurataan pitkällä aikavälillä osana vuosittain laadittavaa eläkerahaston toimintakertomusta sekä lyhemmillä aikaperiodeilla osana kuukausittaista raportointia. Tuottoa seurataan jatkuvasti sekä absoluuttisesti että vertaamalla sitä salkun vertailuindekseihin. Eläkerahaston tuotto- ja riskiraportit laaditaan kolmannen osapuolen (Suomen Sijoitustutkimus Oy) toimesta, jotta pystytään varmistumaan raporttien objektiivisuudesta.

Liitetiedoissa on kuvattu Kirkon eläkerahaston toimintaan liittyviä avainriskejä. Perinteisiin vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksilla. Kirkon eläkerahaston vakuutusyhteistyökumppani pakollisten työtaturma- ja ammattitautivakuutusten sekä muiden vakuutusten osalta on IF Vahinkovakuutus Oy.

2.8 Kirkon eläkerahaston tulokortti

TULOSKORTTI 2020				
Kirkon eläkerahasto (KER)				
Tehtäväalue	Tavoite	Keinot	Avainmittarit	Seuranta
Edunvalvonta ja vaikuttaminen	KER on tunnettu toimija.	Osallistumme alan yhteistyöhön eri yhdistyksissä, etujärjestöissä ja aloitteissa (Työeläkevakuuttajat, Eläkesäätiöyhdistys, Finland's Sustainable Investment Forum, Principles for Responsible Investment, Eläketurvakeskus, Carbon Disclosure Project).	1) Luottamustoimien lkm./tapaamisten lkm./esiintymisen lkm. säilyy saavutulla tasolla.	
		Teemme yhteistyötä muiden sijoittajien kanssa.	1) Tapaamisten lkm./esiintymisten lkm. säilyy saavutulla tasolla.	
		Päivitämme verkkosivujamme ja viestimme aktiivisesti. Julkaisemme KER:in uutiskirjeen.	2) Lisäämme uutta materiaalia KERin verkkosivuille (uutiskirje ja tulostiedot).	
	Vastuullinen sijoittaminen on osa normaalia sijoitustoimintaa.	PRI (Principles for Responsible Investment) -periaatteet ohjaavat toimintaamme.	3) KERin PRI:n vuosiraportin saama arvio on parempi kuin instituutiosijoittajien (asset owner).	
		Edellytämme, että yhteistyökumppanimme ovat sitoutuneita vastuulliseen sijoitustoiminnan toteuttamiseen ja edistämiseen.	4) Varainhoitajien saamat arviot kehittyvät vuosittaisessa vastuullisuusarvioinnissa.	
	KER on edelläkävijä vastuullisessa sijoittamisessa Suomessa.	Teemme aktiivista yhteistyötä alan toimijoiden (sijoittajat/palveluntarjoajat) kanssa. Osallistumme alan uusien toimintatapojen kehittämiseen.	5) Seuraamme näkyvyyttä mediassa. Esiintymisten, artikkelien ja luentojen lkm.	

Seurakuntien toiminnan kehittäminen ja tukeminen	Seurakuntien sijoitusosaaminen on paremmalla tasolla.	Tuemme seurakuntia sijoitusosaamista koskevissa kysymyksissä.	6) Vastaamme kaikkiin seurakuntien kysymyksiin ja seuraamme seurakuntakontaktien lkm.	
		Tarjoamme malleja sijoitussuunnitelmien laatimiseen sekä varainhoidon kilpailutukseen.	7) Mallipohjat ovat käytössä seurakunnissa.	
Koko kirkon yhteiset tehtävät	Kirkon eläkerahasto on riittävän suuri eläkevastuuseen verrattuna.	Hoidamme eläkerahaston varoja tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti.	8) Rahaston tuotto on vähintään johtokunnan asettaman tuototavoitteen suuruisen.	
		Laadimme vuosittain eläkemenoennusteen ja eläkevastuulaskelman. Arvioimme laskemien perusteella työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruuden ja keskinäisen suhteen.	8) Rahastosiirto on ennusteen mukainen.	
Kirkkohallituksen strategian mukaiset hankkeet	Kirkon työ kestävän kehityksen puolesta vahvistuu.	Kirkon eläkerahaston ilmastomuutosstrategia ohjaa työtä kestävän kehityksen puolesta.	9) Ilmastomuutosstrategian mittareita seurataan vuosittain vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa. Mittareiden tulokset paranevat edelliseen vuoteen verrattuna.	

1. Luottamustoimien, esiintymisten ja tapaamisten määrä on säilynyt saavutetulla tasolla. Hallituspaikkojen määrä laski yhdellä, kun Magdalena Lönnroth jäi pois Finsifin hallituksesta, 3 kpl (4) (ESY, TELA, Business Finland VC) ja muiden luottamushenkilöpaikkojen määrä on kasvanut 9 kpl (8). Aktiivinen yhteistyö sidosryhmien kanssa, pidimme vuoden 2020 aikana esityksen kuudessa (10) tilaisuudessa. Koronapandemia vaikutti tilaisuuksien järjestämiseen ja laski hieman esityksien määrää. Lisäksi eläkerahastolla on paikka ETK:n edustajistossa sekä Telan sijoitusten raportointiryhmässä. KER allekirjoitti yhden uuden sijoittaja-aloitteen, TCFD ilmastoraportointialoitteen. (suluissa edellisen vuoden tilanne)
2. Tavoite toteutui. Eläkerahaston verkkosivuja uudistettiin samalla kun varmistettiin sivujen saavutettavuusvaatimusten toteutuminen. Eläkerahaston uutiskirje julkaistiin maaliskuussa. Tulostiedot julkaistiin kvartaaleittain verkkosivuilla. Tavoite ei toteutunut täysin, tulostiedote ja toinen uutiskirje jäi julkaisematta.
3. Tavoite toteutui. PRI vuosiraportin arvio Kirkon eläkerahastosta oli erinomainen (A+).
4. Varainhoitajille tehtävästä vuosittaisesta ESG-kyselystä on muodostunut tärkeä työkalu, eläkerahasto on ollut tässä alan edelläkävijä. ESG-kyselyn sisältö tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Kyselyn piiriin kuuluvat kaikki sijoitukset, mutta kysymykset vaihtelevat omaisuusluokittain. Tuloksien mukaan kaikki eläkerahaston osake- ja korkopuolen varainhoitajat ovat PRI-allekirjoittajia. Suuri osa epälikvidien sijoitusten varainhoitajista on myös PRI-periaatteiden allekirjoittajia. Lisäksi

varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen käytännöt ovat selkeästi kehittyneet viime vuosien aikana. Kaikilla varainhoitajilla on julkinen vastuullisen sijoittamisen politiikka ja ilmastonäkökulmat huomioidaan yhä kattavammin. Suuri osa varainhoitajista on sitoutunut eläkerahaston tavoin TCFD-ilmastoraportointisuositukseen.

5. Vuonna 2020 mediassa 11 (vuonna 2019: 11) eläkerahastosta kertovaa juttua tai tiedotetta. Olemme kertoneet toiminnastamme vuoden aikana useissa erilaisissa tilaisuuksissa, esiintymisiä 6 (vuonna 2019: 10) kappaletta.

Vuoden 2020 aikana kehitimme uusia toimintatapoja seuraavilla tavoilla:

- a. Eläkerahasto lähti ensimmäisessä sulkemisessa mukaan uuteen suomalaiseen vaikuttavuusrahastoon, joka sijoittaa kehittyville markkinoille. Uusi OP Finnfund Global Impact Fund I -rahasto tavoittelee mitattavaa vaikuttavuutta sijoittamalla uusiutuvaan energiaan, rahoituslaitoksiin ja kestävään maatalouteen. Rahasto on perustettu OP Varainhoito Oy:n ja kehitysrhoittaja Finnfundin yhteistyön tuloksena.
 - b. Kotimaisten yhtiökokouksien lisäksi Kirkon eläkerahasto otti käyttöön ulkoisen palveluntarjoajan proxy voting -palvelun, ja osallistui ensimmäistä kertaa myös eurooppalaisten suorien omistuksien yhtiökokouksiin.
 - c. Eläkerahasto päätti syksyllä 2020 tukea CDP:n uutta Science-Based Targets (SBT) -kampanjaa, jolla kannustetaan yrityksiä asettamaan tieteeseen perustuvia tavoitteita päästöjen vähentämiseksi. Kampanja tavoittelee jopa 1 900 yritystä.
 - d. Kiinteistösalkussa eläkerahasto teki vuonna 2020 sijoitussitoumuksen LähiTapiolan Yhteiskuntakiinteistöt Suomi -rahastoon. Rahaston sijoituskohteina ovat yhteiskunnallista käyttötarkoitusta palvelevat suomalaiset kiinteistöt ja rakennukset. Näitä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien, sairaanhoitopiirien, yliopistojen ja Suomen valtion käytössä olevat kiinteistöt ja rakennukset. Yhteiskunnallisen vaikutuksen lisäksi rahastossa keskitytään vahvasti kiinteistöjen energiatehokkuuteen.
6. Vuoden 2020 aikana eläkerahastolla oli 6 (vuonna 2019: 11) seurakuntien sijoitusasioihin liittyvää konsultointia; yhteydenpito tapahtui puhelinkeskustelujen ja sähköpostien avulla. Tapaamisia seurakuntien kanssa ei ollut lainkaan vuonna 2020. Seurakuntakontakteja oli aiempaa vähemmän.
 7. Eläkerahasto tarjoaa seurakunnille mallit sijoitussuunnitelmien laatimiseen sekä varainhoidon kilpailutukseen.
 8. Rahaston tuotto vuonna 2020 oli 7,5 %, tuotto ylitti pitkän aikavälin 3 prosentin reaali tuottotavoitteen ja oli parempi kuin rahaston vertailunindeksin tuotto. Rahastosiirto vastasi ennustetta. Toteutunut alijäämä oli 36,3 miljoonaa euroa, kun arvio alijäämälle sijoitussuunnitelmassa oli 32,6 miljoonaa euroa.
 9. Vuonna 2020 Kirkon eläkerahasto jatkoi ilmastonmuutosstrategiansa toteuttamista ja työ on linjassa ”Hiilineutraali kirkko 2030” -strategian kanssa. Ilmastoasiat olivat edelleen keskeisessä roolissa vuonna 2020, ja eläkerahasto aloitti ilmastonmuutosstrategian päivistytyön. Varainhoitajien ESG-kyselyyn lisättiin erillinen osio varainhoitajan ilmastonmuutostyöskentelystä TCFD-suositusten mukaisesti. Eläkerahasto teki sijoitussalkustaan laajemman ilmastoanalyysin, joka avaa esimerkiksi sijoituskohteiden fyysisiä riskejä vielä tarkemmin. Lisäksi eläkerahasto jatkoi ”vihreitä sijoituksia” vuoden 2020 aikana tekemällä sijoituksen Taalerin SolarWind II -rahastoon sekä lisäsijoituksen UB Nordic Forest Fund II Ky -metsärahaan.

2.9 Kirkon eläkerahaston eläketoiminnan talousarvion toteumavertailu 1.1.–31.12.2020

Tuloslaskelma (1000 eur)	TP2019	TA2020	TP2020	Tot. %
Maksutulot	193 217 806	192 000 000	192 976 326	100,5 %
KiEL-maksut	146 386 015	143 300 000	143 571 653	100,2 %
Eläkerahastomaksu	43 309 128	43 700 000	44 095 846	100,9 %
TVR-maksut	3 522 663	5 000 000	5 308 827	106,2 %
Eläkemenot	-217 869 602	-224 600 000	-224 521 586	100,0 %
Eläkemenot	-215 669 278	-220 800 000	-222 212 914	100,6 %
Hallintomenot (KEVA)	-2 200 324	-3 800 000	-2 308 672	60,8 %

2.10 Tulevaisuuden näkymät

Eläkerahaston sijoitustoiminta

Sijoitussuunnitelma vuodelle 2021 hyväksyttiin tammikuussa 2021. Alla olevassa taulukossa on esitetty eläkerahaston omaisuusluokkakohtainen perusallokaatio vuodelle 2021. Omaisuusluokan muodostavat sijoitukset, jotka reagoivat yhdenmukaisesti talouden muutoksiin. Yhteisvaihtelu eri omaisuusluokkien välillä on vähäisempää kuin omaisuuslajin sijoitusten keskinäinen yhteisvaihtelu. Hajauttamalla sijoitukset eri omaisuusluokkiin rahaston kokonaisriski pienenee. Eläkerahaston käyttämät omaisuusluokat ovat korko-, osake- ja vaihtoehtoiset sijoitukset. Vuoden 2020 alussa omaisuusluokkien määrittelyä muutettiin niin, että pääomasijoitukset (private equity) siirtyivät vaihtoehtoista sijoituksista osakesijoituksiin ja vaihtoehtoiset korkosijoitukset siirtyivät vaihtoehtoista sijoituksista korkosijoituksiin.

Eläkerahaston perusallokaatio vuodelle 2021

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	35 %	25 %	55 %
Osakesijoitukset	46 %	30 %	55 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	19 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Rahaston pitkän aikavälin reaalituottotavoite on 3,0 %, riskitasolla 9,5 %. Tuotto-odotus perustuu omaisuusluokkien pidemmän aikavälin tulevaisuuden tuotto-odotuksiin. Esimerkiksi osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet pitkiä korkosijoituksia enemmän, mutta samalla tuottojen vaihtelut ovat olleet suurempia kuin korkosijoituksilla.

Sijoitussuunnitelma sisältää myös suunnitelman vastuullisen sijoittamisen osalta. Suunnitelmassa kerrotaan, kuinka vastuullista sijoittamista toteutetaan käytännössä eläkerahastossa.

Suunnitelma on jäsennetty PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti. Vastuullisen sijoitustoiminnan kehittämisessä, reagoivassa toiminnassa sekä vaikuttamisessa on käytetty apuna ulkopuolisia palveluntarjoajia. Vastuullisesta sijoittamisesta on kerrottu enemmän erillisessä vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa.

Kirkon eläkerahasto haluaa vahvistaa edelleen ilmastonmuutostyöskentelyään ja tulee päivittämään vuoden 2021 aikana ilmastonmuutosstrategiansa. Ensimmäinen ilmastonmuutosstrategia laadittiin vuonna 2016 ja tavoitteena on ollut johdonmukaisesti vähentää salkun hiilijalanjälkeä. Uudessa strategiassa tavoitteita nostetaan korkeammalle ja pitkällä aikavälillä tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali sijoitussalkku.

Eläkejärjestelmän rahoittaminen

Eläkerahaston johtokunnan tehtävänä on seurata Kirkon eläkerahaston riittävyttä ja tehdä vuosittain esitys kirkkohallitukselle seuraavana vuonna perittävän työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruudesta. Tarvittavan maksutason suuruutta tarkastellaan Kevan vuosittain laatiman eläkemenoennusteen sekä eläkevastuulaskelman perusteella.

Eläkemenoennuste on laadittu kolmelle eri skenaariorolle:

- 1) Perusskenaario, jossa työntekijämäärän kehitys on kytketty kirkollisveron tuottoon (kirkollisveron tuoton oletettu muutos on -1 % vuodessa vuoteen 2025 saakka, -1,5 % vuodessa vuosina 2026–2050 ja ei muutosta vuoden 2050 jälkeen).
- 2) Shokkiskenaario, jossa kirkollisveron tuoton ja vakuutettujen määrän oletetaan laskevan perusskenaariota nopeammin. Skenaariossa vuoden 2035 jälkeen saavutetaan vakuutettujen määrän vakiotaso, joka on noin 61,65 % vuoden 2018 tasosta.
- 3) Positiivinen skenaario, jossa kirkollisveron tuoton ja vakuutettujen määrän oletetaan laskevan perusskenaariota hitaammin. Skenaariossa vuoden 2050 jälkeen saavutetaan vakiotaso, joka on 75 % vuoden 2018 tasosta.

COVID-19-pandemian vaikutukset ovat vielä vaikeasti arvioitavissa, mutta esimerkiksi kirkollisveron kehitykseen pandemia ei vielä vuonna 2020 vaikuttanut negatiivisesti. Kirkon eläkejärjestelmän vuoden 2020 palkkasumma jäi kuitenkin odotettua pienemmäksi ollen 495 milj. euroa. Tähän vaikutti osaltaan kesätyöntekijöiden ja määräaikaisten työntekijöiden palkkauksen vähentyminen pandemian vuoksi.

Eläkerahaston riittävyttä on arvioitu ennusteessa jokaisen skenaarion osalta erikseen. Mikäli keskimääräinen reaalituotto-oletus 2090-luvulle saakka olisi 3,5 %, nykyinen rahasto olisi riittävän suuri perusskenaariossa. Mikäli keskimääräinen reaalituotto-oletus olisi yli 4 %, nykyinen rahasto olisi riittävän suuri shokkiskenaariossa. Positiivisessa skenaariossa keskimääräiseksi reaalituotto-oletukseksi riittäisi alle 2 %.

Työkyvyttömyyseläkkeiden kehitystä seurataan erittäin tarkasti. Mikäli työkyvyttömyyseläkkeiden määrä kasvaa ennustettua nopeammin, on syytä pohtia, otetaanko työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuuosuus jossain muodossa jälleen käyttöön. Kirkkolain 22 luvun 8 §:n 2) kohdan mukaisesti Kirkon eläkerahastolle suoritetaan kirkolliskokouksen vahvistamien perusteiden mukaan määräytyvät työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuuosuudet. Tätä maksua ei ole kirkolliskokouksen päätöksellä peritty viime vuosina.

Eläkejärjestelmien yhdistäminen

Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteinen työryhmä selvitti työssään, onko työeläkejärjestelmässä mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä. Työryhmä esitti yksimielisesti, että kunnallinen eläkejärjestelmä ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmä olisi mahdollista ja tarkoituksenmukaista yhdistää. Yhdistämisen jälkeen yksityisten alojen ja kunta-alan työntekijät vakuutettaisiin samassa eläkejärjestelmässä eli työntekijän eläkelain (TyEL) mukaisesti. Tämä tarkoittaisi sitä, että myös kunta-alan työnantajat voisivat siirtymäajan jälkeen järjestää lakisääteisen työeläketurvansa työeläkevakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä. Eläkelaitokset voisivat kilpailla työnantajien lakisääteisistä työeläkevakuutuksista yli sektorirajojen. Uudistuksessa nykyisestä Kevasta muodostettaisiin kaksi eläkelaitosta: Julkis-Keva ja TyEL-Keva. Alkuperäisen suunnitelman mukaan Keva aloittaisi yksityisen työeläketurvan järjestämisen 1.1.2027 alkaen.

Kirkon eläkerahasto antoi huhtikuussa 2019 lausunnon mietinnöstä. Lausunnossa todettiin, että kunta-alan, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kelan henkilöstön eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaisa (JuEL). Keva huolehtii koko julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan toimeenpanosta. Keva on tällä hetkellä erittäin kustannustehokas ja ammattimainen eläketurvan toimeenpanija. On valitettavaa, että näin erinomaisesti toimiva järjestelmä halutaan purkaa. Kirkon eläkerahasto piti kuitenkin lausunnossaan kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistämishanketta tarkoituksenmukaisena, mikäli se on ensimmäinen askel kohti yhtä yhtenäistä eläkejärjestelmää. Kirkon eläkerahaston näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että seuraavassa vaiheessa järjestelmien yhtenäistämistä selvitetään myös muiden julkisten alojen eläketoimijoiden osalta.

Kirkon eläkejärjestelmän osalta ensimmäinen selvitys tehtiin syksyllä 2019. Tarkastelussa oli teoreettinen malli, jossa perustettaisiin uusi TyEL-vakuuttaja (TyEL-KER), joka ottaisi vastuulleen kirkon eläkejärjestelmän TyEL-tasoa vastaavat vastaiset ja maksussa olevat eläkkeet. Uudelle laitokselle muodostettaisiin TyEL:n mukainen vastuuvélka. Kirkon eläkerahastosta siirrettäisiin varallisuutta uudelle laitokselle niin paljon, että tämä vastuuvélka tulisi katetuksi ja uuden laitoksen vakavaraisuus olisi TyEL:n keskimääräistä tasoa. Koska tarkoituksena olisi, että julkisen alan työeläkevakuuttajan vakuutuskannan liittäminen ei aiheuttaisi maksutasovaikutuksia yksityisen alan työeläkejärjestelmälle, TyEL-järjestelmään olisi lisäksi siirrettävä neutralisointierä.

Kevan osalta asiaa jatkovalmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asettamassa laajapohjaisessa työryhmässä sekä lukuisissa alatyöryhmissä. Tavoitteena on valmistella esitys eläkejärjestelmien yhdistämisestä vuoden 2021 loppuun mennessä. Kirkon eläkerahasto seuraa tiiviisti työn etenemistä.

Valtiovarainministeriö asetti 31.8.2020 työryhmän selvittämään vaihtoehtoja järjestää uudelleen nykyisin Kevan tuottamat valtion, kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin eläkkeiden toimeenpano, maksatus ja niihin liittyvät toiminnot, mikäli kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistäminen toteutuu. Työryhmän toimikausi päättyy 31.3.2021 ja työryhmän työ on vielä kesken. Kirkon edustajana työryhmään on nimetty kirkkoneuvos Leena Rantanen ja 1.2.2021 lukien kirkkoneuvos Juha Tuohimäki.

Laki Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta

Osana kirkkolain kokonaisuudistusta valmistellaan lakia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta. Uuteen lakiin tullaan yhdistämään kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa olevat kirkon eläkerahastoa koskevat säännökset. Uutena sääntelynä lakiin lisätään säännökset omistajaohjauksen periaatteista, velvollisuudesta pitää luottamustehtäviä koskevaa luetteloja, eturistiriitoja koskevista toimintaperiaatteista sekä johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien liiketoimista. Laki tulee selventää sääätelyä Kirkon eläkerahaston osalta ja on linjassa muiden julkisten eläketoimijoiden säätelyn kanssa.

3. Taloudellinen suoriutuminen

3.1 Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2020

Tuloslaskelma (eur)	TP2019	TA2020	TP2020
Maksutulot	193 217 806	192 000 000	192 976 325
KiEL-maksut	146 386 015	143 300 000	143 571 653
Eläkerahastomaksu	43 309 128	43 700 000	44 095 846
TVR-maksut	3 522 663	5 000 000	5 308 827
Eläkemenot	-217 869 602	-224 600 000	-224 521 586
KiEL-eläkkeet	-198 347 883	-220 800 000	-204 491 524
Kuntoutuskulut	-181 330		-122 524
Vilma-eläkkeet	-18 045 835		-19 619 289
Hallintomenot (KEVA)	-2 200 324	-3 800 000	-2 308 672
Muut korjaukset/eläkkeiden clearing	905 770		2 020 424
RAHOITUSKATE	-24 651 796	-32 600 000	-31 545 260
Sijoitustoiminnan tuotot	79 208 210		67 607 201
Sijoitustoiminnan kulut	-899 007		-972 594
RAHOITUS- JA SIOITUSTOIMINNAN KATE	53 657 407	-32 600 000	35 089 347
Toimintakulut	-1 176 819	-900 786	-341 091
Henkilöstökulut	-526 712	-428 786	-566 418
Palveluiden ja tavaroiden ostot	-1 038 288	-472 000	-1 048 748
Muut tuotot/korjaukset *	388 182		1 274 075
RAHASTOITUVA TULOS	52 480 588	-33 500 786	34 748 256

* Kertaluonteinen erä valuuttaoption eräänntyminen

3.2 Tase 31.12.2020

Tase (eur)	2019	2020	Ero €	TP20 vs. TP19%
Osakkeet ja osuudet	375 052 718	419 859 970	44 807 253	12 %
Sijoitukset	375 052 718	419 859 970	44 807 253	12 %
PYSYVÄT VASTAAVAT	375 052 718	419 859 970	44 807 253	12 %
Muut saamiset	16 249 568	20 404 052	4 154 484	26 %
Siirtosaamiset	11 045 632	10 929 318	-116 314	-1 %
Lyhytaikaiset saamiset	27 295 200	31 333 370	4 038 170	15 %
Saamiset	27 295 200	31 333 370	4 038 170	15 %
Osakkeet ja osuudet	960 062 859	968 396 277	8 333 418	1 %
Muut arvopaperit	79 242 776	77 243 412	-1 999 364	-3 %
Rahoitusarvopaperit	1 039 305 636	1 045 639 689	6 334 053	1 %
Rahat ja pankkisaamiset	26 258 369	4 851 506	-21 406 863	-82 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 092 859 205	1 081 824 565	-11 034 640	-1 %
VASTAAVAA	1 467 911 922	1 501 684 535	33 772 613	2 %
Peruspääoma	1 207 627 630	1 207 627 630	0	0 %
Edellisten tilikausien ylijäämä/ali- jäämä	203 371 881	254 981 459	51 609 578	25 %
Tilikauden ylijäämä	52 480 591	34 748 256	-17 732 335	-34 %
Oma pääoma	1 463 480 102	1 497 357 345	33 877 243	2 %
Ostovelat	12 743	26 803	14 059	110 %
Muut velat	327 668	117 484	-210 184	-64 %
Siirtovelat	4 091 409	4 182 903	91 494	2 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 431 820	4 327 190	-104 630	-2 %
Vieras pääoma	4 431 820	4 327 190	-104 630	-2 %
VASTATTAVAA	1 467 911 922	1 501 684 535	33 772 613	2 %

3.3 Rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2020

Rahoituslaskelma (eur)	TP2019	TP2020
Eläketoiminnan rahavirta		
Rahoituskate	-24 651 796	-31 545 260
Sijoitustoiminnan rahavirta	78 309 203	66 634 607
Rahoitus- ja sijoitustoiminnan kate	53 657 407	35 089 347
Muu toiminta	-1 176 816	-341 091
Eläketoiminnan nettorahavirta	52 480 591	34 748 256
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Investoinnit		
Sijoitukset	-25 493 908	-44 807 253
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-460 865	-104 631
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutos	673 790	-4 038 170
Muut maksuvalmiuden muutokset *	0	-871 013
Yhteensä	673 790	-4 909 183
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-25 280 983	-49 821 066
Rahavarojen muutos	27 199 608	-15 072 810
Rahavarat 31.12.		
Rahat ja pankkisaamiset	26 258 369	4 851 506
Rahoitusarvopaperit	1 039 305 636	1 045 639 689
Yhteensä	1 065 564 005	1 050 491 195
Rahavarat 1.1.		
Rahat ja pankkisaamiset	26 150 863	26 258 369
Rahoitusarvopaperit	1 012 213 533	1 039 305 636
Yhteensä	1 038 364 397	1 065 564 005
Rahavarojen muutos	27 199 608	-15 072 810

*Tilikaudelta 2019 alaskirjaamatta jäänyt rahaston lopetus, joka on korjattu tilikauden aikana veloittamaan edellisten tilikausien ylijäämää.

3.4 Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kirkkohallitus esittää, että Kirkon eläkerahaston tulos 34 748 256,01 euroa siirretään Kirkon eläkerahaston ylijäämään.

4. Liitetiedot

Laskennallinen osuus eläkevastuusta.....	25
Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet	25
Rahoitusomaisuuden arvostus	25
Kiinteistöomaisuuden arvostus	26
Johdannaissopimusten vastuut	26
Eläkerahaston johdannaissopimusten vastuut	26
Kokonaissitoumukset epälikvideihin sijoituksiin ja avoimet sitoumukset	26
Henkilöstö.....	26
Lähipiiriliiketoimet.....	26
Riskienhallinta	27
Sijoitustoiminnan riskit.....	27
Korkoriski	27
Osakeriski	27
Luottoriski.....	27
Likviditeettiriski	27
Valuuttakurssiriski	28
ESG-riskit (Environment, Social, Governance).....	28
Operatiiviset riskit	28
Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus.....	29
Saamiset ja velat.....	30
Oman pääoman muutokset.....	30
Omistukset muissa yrityksissä	30
Omaisuusluettelo 31.12.2020	31
Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta	34
Tositelajit	34

Liitteet

Tilintarkastuskertomus

Kirkon eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus vuodelta 2020

Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus vuodelta 2020/Kirkon eläkerahaston johtokunta

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2020/Keva

Vastuositoumukset

Laskennallinen osuus eläkevastuusta

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia (KiEL) sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain (TEL) rekisteröidyn lisäeläketurvan, työntekijäin eläkelain (TyEL) ja Finanssivalvonnan antamia eläkesäätiön eläkevastuun (FIVA 15/01.00/2018) laskuperusteita. Lähtökohtana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet.

Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaiselle kirkon eläkejärjestelmän piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle, olipa tämä jo eläkkeellä, kirkon eläkejärjestelmän piiriin kuuluvassa työssä tai työstä eronnut, mutta ei vielä eläkkeellä. Laskennassa on käytetty TyEL-perusvakuutuksen kuolevuutta ja työkyvyttömyysalkavuuksia.

Laskenta on tehty ns. prospektiivisellä menetelmällä eli laskemalla jokaiselle henkilölle laskentahetken mennessä kirkon eläkejärjestelmän piirissä karttuneista eläkeoikeuksista pääoma-arvot diskonttaamalla tulevaisuudessa maksettavat eläkkeet laskentahetken.

Diskonttauskorkona on käytetty 2,7 prosenttia, jonka on katsottu olevan eläkeoikeuksiin tehtävät tulevat indeksikoroukset ylittävä reaalikorko. Lisäksi laskelmissa on otettu huomioon eläinaiakertoimen vaikutus. Eläinaiakertoimena on käytetty Eläketurvakeskuksen ennustetta.

Kevan tekemän eläke-ennusteen mukaan kirkon eläkevastuu vuoden 2020 lopussa on 4 894,7 milj. euroa (vuonna 2019: 4 794,9 milj. euroa).

Eläkerahaston suuruus 31.12.2020 on 1 762,3 milj. euroa (vuonna 2019: 1 675,7 milj. euroa), joten koko kirkon eläkevastuuvajaus on 31.12.2020 on 3 132,4 milj. euroa (vuonna 2019: 3 119,2 milj. euroa).

Koko kirkon palkkasumma vuonna 2020 oli 495 600 000 euroa ja Kirkon eläkerahaston oma palkkasumma 431 647 euroa. Näin ollen Kirkon eläkerahaston laskennallinen osuus kattamattomasta eläkevastuusta on 2,72 milj. euroa.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Kirkon eläkerahasto on erityisellä lailla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö. Kirkon eläkerahaston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan hyvää kirjanpitolakia ja soveltuvin osin kirjanpitolakia.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit sekä pitkäaikaiset sijoitukset on arvostettu hankintameno- tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan. Myyntivoittojen ja myyntitappioiden määrittelyssä on käytetty hankintahinta-arvona keskihintaa.

Kiinteistöomaisuuden arvostus

Kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenuun tai tätä alempaan käypään arvoon. Tilinpäätöksessä 2020 ei ole tehty kiinteistöihin kohdistuvia arvonalennuksia.

Johdannaissopimusten vastuut

Kirkon eläkerahasto käyttää johdannaisia sijoitussalkun valuuttariskin hallitsemiseen. Käytössä olevat valuuttajohdannaiset käsitellään suojaavina johdannaisina. Johdannaiset on arvostettu tilinpäätöksessä varovaisuuden periaatteen mukaisesti (KPL 5:2 §). Kaikkien suljettujen ja erään-tyneiden johdannaisten tulokset on kirjattu täysimääräisesti tulosvaikutteisesti.

Tilinpäätöshetkellä avoimien johdannaissopimusten kohde-etuusarvot sekä käyvät arvot on esitetty alla. Sopimukset on arvostettu markkinoilta saatuun tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Eläkerahaston johdannaissopimusten vastuut

Suojaavat (eur)	31.12.2019	31.12.2020
<i>Valuuttaoptiot</i>		
Kohde-etuuden arvo *	0,00	45 310 080,68
Sopimusten käypä arvo	0,00	605 997,47

* Valuuttakurssina on käytetty Euroopan keskuspankin julkaisemaa vuoden viimeisen pankkipäivän (31.12.2020) EUR-USD kurssia 1,2271.

Kokonaissitoumukset epälikvideihin sijoituksiin ja avoimet sitoumukset

Epälikvidien sijoitusten avoimet sitoumukset 31.12.2020

	Sitoumus	Avoim sitoumus
CCF PE	115 000 000,00	57 005 430,98
CCF PE II	660 800 000,00	208 324 699,00
OP Henkivakuutus Oy	24 000 000,00	11 582 635,00
Mandatum Life Credit	53 023 316,00	15 325 194,00

Henkilöstö

Kirkon eläkerahaston henkilöstön lukumäärä tilikauden päättyessä oli 5.

Lähipiiriliiketoimet

Kirkon eläkerahastolla ei ollut tilikaudella 2020 lähipiiriin kuuluvien yhteisöjen välisiä liiketoimia.

Riskienhallinta

Hyvä riskienhallintakäytäntö edellyttää riskien ja riskienhallintakeinojen määrittämistä, riskien allokointia ja hajauttamista sekä seuranta. Kirkon eläkerahasto laatii vuosittain riskienhallintasuunnitelman, jonka tarkoituksena on selvittää sijoitustoimintaan liittyvät riskit päätöksentekijöille, sijoitustoiminnan valvojille sekä muille sidosryhmille. Riskienhallintasuunnitelma täydentää vuosittain laadittavaa sijoitussuunnitelmaa.

Riskienhallintaprosessi on yleensä monimuotoinen ja sijoitusriskit ovat usein päällekkäisiä. Sijoitusriskienhallinnan kannalta on tärkeää, että käytössä ovat ammattimaiset riskienhallinnan ohjeet ja sijoitustoiminnasta vastaa ammattitaitoinen henkilöstö. Lisäksi on huolehdittava, että sisäisen valvonnan kontrollit ja limiitit ovat kunnossa.

Sijoitustoiminnan riskit

Merkittävimmät riskit Kirkon eläkerahastolle liittyvät sijoitustoimintaan. Sijoitustoiminnan riskien hallinnalla tarkoitetaan lähinnä erilaisten markkina- ja vastapuoliriskien hallintaa. Kirkon eläkerahasto pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuuttaan mahdollisimman laajasti maantieteellisen jakauman sekä eri omaisuusluokkien välillä. Lisäksi aikahajautus ja riittävä hajautus varainhoitajien kesken on tärkeää.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksesta johtuvaa lainojen markkina-arvon heilahtelua. Korkoriskin taso riippuu lainan korkoherkkyydestä, johon vaikuttaa laina-ajan pituus sekä kuponkikorko.

Osakeriski

Osakesijoituksen riski on osakemarkkinoiden tai yksittäisen yrityksen markkina-arvon heilahtelusta johtuva riski.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan tilannetta, jolloin vastapuoli ei pysty vastaamaan antamistaan sitoumuksista, johtuen esimerkiksi transaktioiden ketjuuntumisesta tai vastapuolen konkurssista. Vastapuolia on hyvin erilaisia, samoin on olemassa eri keinoja luottoriskien hallitsemiseksi, esimerkkinä tehokas hajautus sekä vastapuolen luottoriskien seuraaminen. Luottoriski on myös lainan luottoriskimarginaalin muutoksesta tai luottokelpoisuuden heikentymisestä johtuva lainojen markkina-arvon heilahtelu.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan tilannetta, jolloin sijoittaja ei voi heti toteuttaa kauppaa tietyllä markkinalla markkinahintaan ilman merkittäviä hintaliikkeitä tai kustannusvaikutuksia. Likviditeettiä voidaan parantaa hajauttamalla sijoituksia eri markkinoille ja eri sijoituskohteisiin.

Valuuttakurssiriski

Valuuttakurssiriski syntyy, kun sijoitetaan muihin kuin euromääräisiin sijoitusinstrumentteihin.

ESG-riskit (Environment, Social, Governance)

Vastuullisessa sijoittamisessa sijoitusanalyysiin otetaan mukaan perinteisten taloudellisten mittareiden lisäksi ESG-tekijät. ESG-tekijät liitetään sijoitusanalyysiin sekä riskienhallinnan että tuoton näkökulmista. Kirkon eläkerahaston sijoitustoiminnassa ESG-riskkejä seurataan sekä varainhoitajien että sijoituskohteiden tasolla. Eläkerahaston kaikki osake- ja korkovarainhoitajat ovat liittäneet ESG-analyysin osaksi sijoituspäätösten tekoa.

Tärkeänä riskinhallintatyökaluna on vuosittain kaikille varainhoitajille tehtävä ESG-kysely, jolla halutaan seurata ja varmistautua yhteistyökumppaneiden vastuullisen sijoittamisen tasosta.

Ympäristöön liittyvät asiat ovat olleet oleellinen osa Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa rahaston alusta alkaen. Eläkerahaston ilmastonmuutosstrategia tuo esille konkreettisesti eläkerahaston ilmastonmuutostyöskentelyyn liittyvät prosessit, toimintatavat ja tavoitteet.

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut raportoimaan ilmatoriskeistä kansainvälisen TCFD-suosituksen mukaan ja on tehnyt sijoitussalkusta kattavan ilmastoon liittyvän analyysin. Ilmatoraportointi löytyy vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksen kappaleesta seitsemän. TCFD-raportointi sisältää ilmastonmuutokseen liittyviä asioita hallinnon, strategian, riskienhallinnan sekä mittareiden ja tavoitteiden näkökulmasta.

Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan, joko toiminnan yllättävien ulkoisten tapahtumien aiheuttaman tai sisäisten prosessien virheellisen toiminnan tuottamaa tappioriskiä, luottamuksen heikentymistä tai toiminnan jatkuvuuden vaarantumista. Operatiiviset riskit liittyvät yleensä prosesseihin ja menettelytapoihin, tietojärjestelmiin ja -turvallisuuteen, maineen hallintaan, väärinkäytösten mahdollisuuteen, ulkoistamiseen, sopimuksiin, omaisuuden vahingoittumiseen sekä henkilöstön osaamiseen.

Sijoitustoiminnan suurin operatiivinen riski on avainhenkilöstöriski. Koska sijoitustoimintaa hoitaa vain viisi henkilöä, voi yhdenkin henkilön vaihtuminen vaikeuttaa rahaston toimintaa huomattavasti. Henkilöstöriskejä minimoidaan varmistamalla pätevä ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön odottamatonta vaihtumista varten työtehtävät ja työprosessit on dokumentoitu.

Sijoitusyksikön ja talousosaston tietojärjestelmistä vastaa Kirkkohallituksen tietohallintoyksikkö. Tietohallintoyksikkö huolehtii työvälineistä sekä järjestelmien riskienhallinnasta, kuten virustorjunnasta, tietoturvasta ja varmuuskopioiden tekemisestä.

Kirkon eläkerahaston salkkujärjestelmästä vastaa Suomen Sijoitustutkimus. Suomen Sijoitustutkimus toimii riskiä ottavasta toiminnosta riippumattomana riskien-valvontatoimintana ja toimittaa riskiraportit kuukausittain eläkerahaston johtokunnalle. Lisäksi Suomen Sijoitustutkimus toimittaa kuukausiraportoinnin yhteydessä riskiraportin, joka sisältää limiittiseurannan, allokaatio-, riskikeskittymä- sekä luokittelurajoitteiden seurannan, riskitunnuslukuja ja skenaarioanalyysin.

Toimintojen ulkoistamiseen liittyy aina myös operatiivisia riskejä, joita ovat mm. toiminnan jatkuvuuteen liittyvät riskit, juridiset riskit ja tietoturvariskit. Näitä hallinnoidaan sopimuksin ja varmistamalla, että myös vastapuoli on varautunut toiminnallisiin riskeihin.

Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus

Eläkerahasto (eur)	31.12.2019	31.12.2020
Sijoitukset (pitkäaikaiset)		
Asunto- ja kiinteistöosakkeet		
Markkina-arvo	50 136 402	50 136 402
Kirjanpitoarvo	42 383 102	42 730 310
Erotus	7 753 300	7 406 092
Muut sijoitukset		
Markkina-arvo	333 856 720	403 294 844
Kirjanpitoarvo	332 669 616	377 129 660
Erotus	1 187 104	26 165 184
Rahoitusarvopaperit		
Osakesijoitukset		
Markkina-arvo	662 300 923	748 558 674
Kirjanpitoarvo	511 913 894	541 208 224
Erotus	150 387 029	207 350 450
Korkosijoitukset		
Markkina-arvo	453 445 364	428 763 998
Kirjanpitoarvo	416 072 215	390 065 933
Erotus	37 373 149	38 698 065
Yhdistelmä-sijoitukset		
Markkina-arvo	33 267 834	42 311 769
Kirjanpitoarvo	32 076 751	37 122 121
Erotus	1 191 083	5 189 648
Rahamarkkinasijoitukset		
Markkina-arvo	84 415 593	76 504 030
Kirjanpitoarvo	79 242 776	77 243 412
Erotus	5 172 817	-739 382

Saamiset ja velat

Ei pitkäaikaisia saamisia.

Lyhytaikaiset saamiset (eur)	31.12.2019	31.12.2020
Myyntisaamiset		
Muut saamiset	16 249 568,30	20 404 052,28
Siirtosaamiset	11 045 631,69	10 929 317,66
Yhteensä	27 295 199,99	31 333 369,94

Ei pitkäaikaisia velkoja.

Lyhytaikaiset velat (eur)	31.12.2019	31.12.2020
Saadut ennakot	162,29	
Ostovelat	12 743,19	26 802,62
Muut velat	327 506,25	117 484,05
Siirtovelat	4 091 408,80	4 182 903,18
Yhteensä	4 431 820,53	4 327 189,85

Oman pääoman muutokset

Oma pääoma (eur)	31.12.2019	31.12.2020
Peruspääoma (1.1.)	1 207 627 630,28	1 207 627 630,28
Edellisten tilikausien ylijäämä (1.1.)	203 371 880,54	254 981 458,74
Tilikauden yli-/alijäämä	52 480 591,10	34 748 256,01
Oma pääoma yhteensä (31.12.)	1 463 480 101,92	1 497 357 345,03

Omistukset muissa yrityksissä

KER omistaa seuraavista yrityksistä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden. Luvut ovat vuoden 2019 lukuja, koska kiinteistöyhtiöiden tilinpäätökset valmistuvat myöhemmin kuin KERin tilinpäätös.

Nimi	Kotipaikka	Omistus	Oma pääoma (eur)	Tulos* (eur)
Kiinteistö Oy Espoon Asemaraitti	Espoo	79,3 %	7 174 144,95	17 148,76
Kiinteistö Oy Espoo Asemakulma	Espoo	100,0 %	7 405 522,20	0,07
Kamreerintien Pysäköintitalo	Espoo	29,5 %	1 285 923,74	-13 940,99
Kiinteistö Oy Helsingin Fabriikki	Helsinki	100,0 %	5 435 556,44	4 860,04
Kiinteistö Oy Pohjoinen Hesperiankatu 17	Helsinki	40,0 %	30 263 400,75	168 678,01
Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8	Helsinki	32,7 %	22 713 568,31	-21,95

*Tulos on kiinteistöyhtiön tilikauden tulos.

Omaisuuksiluettelo 31.12.2020

Kirkon eläkerahaston omistukset 31.12.2020	% salkusta	Markkina-arvo, eur	Hankintameno, eur
Kaikki sijoitukset	100 %	1 762 321 149	1 481 988 954
Kotimaiset noteeratut osakkeet			
Adapteo Oyj	0,1	2 089 433	1 783 872
Caverion Oyj	0,1	2 074 170	2 165 269
Consti Yhtiot Oy	0,1	1 195 317	1 277 203
Detection Technology Oy	0,2	2 748 500	2 138 805
Eezy Oyj	0,0	590 000	507 550
Elisa Oyj	0,3	5 394 361	3 662 923
Enento Group Oyj	0,4	6 696 749	3 448 955
Fortum Oyj	0,3	5 136 854	4 497 039
Glaston Oyj Abp	0,1	964 246	1 692 644
Gofore Oyj	0,1	2 373 869	1 064 607
Huhtamäki Oyj	0,2	2 649 406	1 849 094
Kamux Corp	0,1	2 250 800	1 617 076
Kojamo Oyj	0,1	2 624 500	1 962 803
Kone Oyj B	0,4	7 210 578	3 238 070
Konecranes Oyj	0,3	5 496 980	5 529 456
Lassila & Tikanoja Oyj	0,2	4 082 661	4 868 762
Marimekko Oyj	0,2	3 142 950	2 223 028
Metso Outotec Oyj	0,5	9 274 235	5 732 147
Metsä Board Plc B	0,3	5 327 143	3 478 065
Musti Group Oyj	0,2	3 190 200	1 210 450
Nokia Oyj	0,2	4 057 817	5 384 605
Nokian Renkaat Oyj	0,1	1 601 470	1 353 071
Nordea Bank Oyj	0,3	4 776 798	6 188 902
Orion Oyj	0,2	3 342 309	2 421 914
Ponsse Oyj	0,1	2 102 400	2 006 301
Qt Group Oyj	0,5	8 064 000	1 208 319
Raisio Oyj V	0,1	1 499 300	1 618 234
Revenio Group Oyj	0,2	4 174 900	197 047
Sampo Oyj A	0,7	12 309 167	11 478 428
Sanoma Oyj	0,2	3 984 600	3 128 348
Stora Enso Oyj R	0,2	3 620 722	2 475 560
Talenom Oyj	0,4	6 321 000	873 243
Telia Company AB	0,1	2 317 176	2 672 267
Terveystalo Oy	0,2	3 131 948	3 007 449
TietoEVERY Oyj	0,2	3 994 565	3 461 754
Tokmanni Group	0,4	7 414 063	3 542 169
UPM-Kymmene Oyj	0,6	9 951 441	6 028 480
Valmet Oyj	0,4	7 824 222	6 039 388
Verkkokauppa.Com Oyj	0,1	2 042 016	1 770 494

Kirkon eläkerahaston omistukset 31.12.2020	% salkusta	Markkina-arvo, eur	Hankintameno, eur
Ulkomaiset noteeratut osakkeet			
Adyen N.V.	0,1	1 333 500	521 964
Alstria Office Reit-ag	0,1	1 918 006	1 356 326
Aperam	0,1	2 195 840	1 896 718
Assa Abloy Ab-b	0,1	1 392 474	1 187 438
Aviva	0,1	1 765 209	2 309 397
Baloise Holding -R	0,1	1 987 427	1 795 209
Beiersdorf Ag	0,1	1 992 684	2 073 868
CAP GEMINI	0,1	1 902 000	1 179 761
Cellnex Telecom SAU	0,1	2 357 760	653 644
Coca-Cola European Partners	0,1	2 019 840	1 732 553
Coloplast-B	0,1	1 474 504	1 010 926
Compass Group Plc	0,1	1 437 637	1 330 274
Dksh Holding Ltd	0,1	1 042 047	1 025 573
Fresenius Medical Care	0,1	2 182 400	2 530 582
Givaudan-reg	0,1	2 106 005	1 951 263
Gjensidige Forsikring ASA	0,1	1 471 749	1 165 251
Imcd Group Nv	0,1	2 283 075	963 643
Intertek Group Plc	0,1	1 642 075	1 354 385
Ipsen	0,1	1 887 620	2 474 603
Julius Baer Group Ltd	0,1	1 972 921	1 746 955
Kaba Holding Ag-Reg B	0,1	1 823 570	2 224 113
Kerry Group Plc-A	0,1	2 464 800	1 753 439
Kion Group Ag	0,2	2 650 710	1 682 406
Koninklijke Ahold Delhaize N	0,1	2 172 340	2 127 567
Koninklijke Dsm Nv	0,2	2 717 440	2 142 440
Koninklijke KPN NV	0,1	1 608 119	1 732 192
Legrand Sa	0,1	2 044 000	1 780 051
Novo Nordisk A/S-B	0,1	1 662 816	1 174 000
Novozymes A/S-B Shares	0,1	1 597 328	1 186 152
Puma AG	0,1	2 454 648	1 867 498
Severn Trent Plc	0,1	1 451 264	1 418 169
Smurfit Kappa Group Plc	0,1	2 423 148	1 493 920
Technogym Spa	0,1	1 108 800	1 178 089
Telenet Group Holding Nv	0,1	1 515 456	2 207 193
Temenos Group Ag-Reg	0,1	1 343 898	933 487
UCB SA	0,1	1 182 720	1 365 380
Umicore	0,1	2 153 092	1 912 146
Worldline Sa	0,1	1 463 350	1 204 261

Kirkon eläkerahaston omistukset 31.12.2020	% salkusta	Markkina-arvo, eur	Hankintameno, eur
Osakerahastot			
Evli Osakefaktori Eurooppa B	2,2	38 722 001	33 463 924
Evli Osakefaktori USA	0,9	16 036 481	15 000 000
Handelsbanken USA Indeks Criteria	3,0	53 212 597	34 956 305
Hermes US SMID Equity Fund	1,2	21 429 316	17 143 452
SPP Aktiefond USA	3,0	53 422 675	47 639 030
Sparx Japan Fund	2,1	37 661 107	30 278 994
Generation IM Asia Fund	1,1	19 501 505	15 000 000
Handelsbanken Emerging Markets	1,7	29 496 780	25 435 089
Hermes Global Emerging Markets	2,2	39 566 387	28 091 707
Nordea 1 - Kehittyvät Tähdet	2,8	49 511 283	27 900 446
Robeco QI EM Sustainable Active EQ	1,5	26 390 264	20 025 066
Danske Invest Kestävä Arvo Osake	3,0	53 512 320	13 442 359
LähiTapiola Vastuullinen Hyvinvointi	0,9	15 080 801	11 008 160
Nordea Global Climate and Environment	0,6	11 090 982	10 000 000
Korkorahastot, käteinen ja talletukset			
Nordea Valtionlaina AAA	2,1	36 777 704	36 700 000
SEB Euro Bond	0,7	12 047 576	11 317 694
Aktia Corporate Bond	2,9	51 862 026	45 573 386
Nordea 1 - European High Yield Bond	3,0	53 010 340	44 131 338
Aktia Emerging Market Bond	2,1	37 260 238	30 977 418
Aktia Emerging Market Local Currency	0,6	10 861 485	10 147 663
Aktia Emerging Market LC Frontier Bond	2,1	37 081 003	35 103 012
Danske Invest Em Markets Debt	1,0	17 509 983	14 559 396
Schroder ISF - Global Sust Conv Bond	2,3	39 982 529	34 000 000
Danske Euro. Corporate Sustainable B.	1,1	19 321 363	18 489 939
Evli Lyhyt Yrityslaina	2,2	39 424 164	37 244 869
Evli Pohjoismaat Yrityslaina	2,0	35 916 185	35 000 000
SEB Danish Mortgage Bond Fund	1,2	21 392 349	20 521 218
Danske Invest Yhteisökorko	0,9	16 317 053	16 300 000
Määräaikaistalletukset ja sijoitustilit	3,7	64 692 695	64 692 695
Epälikvidit sijoitukset			
CCF PE	3,0	52 347 662	46 845 910
CCF PE II	17,6	309 473 444	292 642 718
Mandatum Life Credit	1,6	28 814 615	26 101 407
OP Henkivakuutus Oy	0,7	12 659 123	11 539 626
SEB Impact Opportunity Fund	0,6	9 886 500	10 000 000
SEB Microfinance Fund IV	0,4	7 491 753	8 000 000
Danske Invest Fixed Income Global	1,0	18 040 573	15 058 693
R2 Crystal	1,4	24 252 965	22 063 428
Johdannaiset	0,0	605 997	-
Kiinteistö Espoon Asemakulma	0,6	11 015 000	7 512 605
Kiinteistö Espoon Asemaraitti	0,2	3 965 000	5 131 362
Kiinteistö Eteläranta 8	0,8	14 107 370	14 107 370

Kiinteistö Hgin Fabriikki	0,3	5 700 000	5 635 685
Kiinteistö Pohj.Hesperiankatu 17	1,2	22 000 000	13 272 137

Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tilinpäätös ja toimintakertomus

Päiväkirja

Pääkirja

Tuloslaskelma

Tase

Apukirjat

Kassakirjanpito

Ostoreskontra

Laskutus ja myyntireskontra

Eläkemaksukirjanpito

Vuokra- ja vastikekirjanpito

Palkkakirjanpito

Matkalaskukirjanpito

Tositelajit

Nro-sarja Tositelaji

Kassa- ja muistiotositteet

1	AB	Kirjanpitotosite – peruutus/kuittaus
1	SA	Kipan muistiotosite
1	SK	Seurakunnan muistiotosite
1	SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite
1	SZ	Muistion peruutus
1	TO	Tiliote
1	ZM	Kirjanpitotosite - M2 matkalaskuohjelmasta kirjanpitoliittymä

Myyntilaskut

18	DA	Asiakastosite
18	DG	Asiakkaat – hyvitys
14	DZ	Asiakkaat – maksu
9	RV	Laskun siirto

Ostolaskut

19	KA	Toimittajatosite
19	KG	Toimittajat – hyvitys
19	KR	Toimittajat – lasku
15	KZ	Toimittajat – maksu
19	TM	Matkalasku ostoreskontra

Palkat

1	PA	Palkkatosite
1	PV	Lomapalkkavaraus

Käytetyt tositenumerot

1000000 – 1001670

90000000 – 90001595

14000000 – 14001599

15000000 – 15000268

19000000 - 19000317

Toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen 31.12.2020 allekirjoitukset

Helsingissä 23. helmikuuta 2021

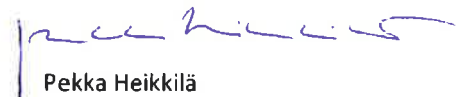
Kirkon eläkerahasto

Tapio Luoma

Monica Heikel-Nyberg

Pekka Heikkilä

Seppo Häkkinen

Tarja Kantola

Elina Kempainen

Matti Ketonen

Mari Leppänen

Kalle Mäki

Jukka Pakarinen

Pirjo Sariola

Heikki Sorvari

Åsa A. Westerlund

Vuokko Vänskä

Juha Tuohimäki

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 6. maaliskuuta 2021

KPMG Oy Ab

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Tilintarkastuskertomus

Kirkolliskokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kirkon eläkerahaston (y-tunnus 2721508-7) hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti.

Kirkon eläkerahaston eläkkeiden laskenta ja maksanta sekä eläkemaksujen kerääminen ja tilittäminen on vuoden 2012 alusta alkaen lailla siirretty KEVAN tehtäväksi. Tarkastuksemme ei kata KEVAN toimesta hoidettuja eläkkeiden laskentaa ja maksatukseen sekä eläkemaksutuottojen keräämiseen ja tilittämiseen liittyviä tehtäviä.

Lausuntomme ei näin ollen kata KEVAN toimesta hoidettujen eläkkeiden laskentaa ja maksatukseen sekä eläkemaksutuottojen keräämiseen ja tilittämiseen liittyviä tehtäviä.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia eläkerahastosta niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsitksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Kirkkohallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Kirkkolain säännösten mukaisesti sekä soveltuvin osin Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Kirkkohallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Kirkkohallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan eläkerahaston kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos eläkerahasto aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä

johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon eläkerahaston sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpöytäkirjojen arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä eläkerahaston kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei eläkerahasto pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Kirkkohallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatioissa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 16. maaliskuuta 2021

KPMG OY AB

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Sijoitustoiminnan tuotto 2020: 7,5 %

Sijoitustoiminnan tuotto 1991–2020: + 8 % p.a.

Kirkon eläkerahaston koko 31.12.2020: 1 762 321 149 €

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020 **KIRKON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA**

Kirkon eläkerahasto (KER) eriytettiin 1.1.2016 kirkon keskusrahastosta, ja se toimii itsenäisenä julkisoikeudellisena oikeushenkilönä.

1 Kirkon eläkerahaston johtokunnan kokoonpano ja tehtävät

Kirkkojärjestyksen 22 luvun 6 §:n mukaan ”kirkon eläkerahaston varojen sijoittamista varten on kirkkohallituksen toimikaudekseen asettama kirkon eläkerahaston johtokunta”. Kirkon eläkerahaston johtokunta valittiin kirkkohallituksen täysistunnon kokouksessa 26.8.2020. Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin toimitusjohtaja Pasi Strömberg (varajäsen toimitusjohtaja Timo Toropainen). Johtokunnan muut jäsenet ovat toiminnanjohtaja Jussi Junni (varajäsen neuvottelupäällikkö Anne Kaitainen), hallintojohtaja Risto Hämäläinen (varajäsen hallintojohtaja Juha Tuohimäki), toiminnanjohtaja Paula Aaltonen (varajäsen lakimies Pekka Pietinen), sijoitusjohtaja Ari Huotari (varajäsen kiinteistöjohtaja Seppo Kosola), johtaja Hanna Hiidenpalo (varajäsen toimitusjohtaja Hannu Hokka), sijoitusjohtaja Tomi Viia (varajäsen lakimies Timo von Boehm), puheenjohtaja Tarja Kantola (varajäsen Heikki Sorvari) ja puheenjohtaja Jonna Voima (varajäsen johdon neuvonantaja Keijo Karhumaa). Johtokunnan varapuheenjohtajana toimii toiminnanjohtaja Jussi Junni ja sihteerinä sijoitusjohtaja Ira van der Pals. Johtokunnan toimikausi päättyi 31.5.2024.

Johtokunnan tehtävät on määritelty kirkkojärjestyksen 22 luvun 6 §:ssä. Tämän lisäksi kirkon eläkerahaston johtokunnan toimintaa ohjaa johtosääntö, jonka Kirkkohallitus on vahvistanut 18.4.2017.

Johtokunnan tehtävänä on

- 1) päättää sijoitustoiminnassa käytettävistä sijoitusmuodoista ja niissä sovellettavista periaatteista
- 2) päättää sijoitusten jakautumisesta eri sijoitusmuotoihin ja niiden tuottotavoitteista
- 3) päättää sijoitusten riskienhallinnassa noudatettavista periaatteista
- 4) hyväksyä vuosittain kirkon eläkerahaston varojen sijoitussuunnitelma
- 5) päättää omaisuudenhoitajista ja näiden kanssa laadittavista sopimuksista
- 6) päättää niistä sijoitussuunnitelmassa määritellyistä yksittäisistä sijoituksista, jotka on määrätty johtokunnan tehtäväksi
- 7) huolehtia sijoitustoiminnan kokonaisuuden valvonnasta.

Eläkerahaston sijoitustoimintaa valvovat Finanssivalvonta, keskusrahaston tilintarkastajat sekä keskusrahaston sisäiset tarkastajat. Lisäksi Suomen Sijoitustutkimukselle on ulkoistettu limiittivalvontatehtäviä.

Vuoden 2020 aikana pidettiin yhdeksän johtokunnan kokousta. Johtokunnan kokousten varsinaisten jäsenten läsnäoloprosentti oli 75 % (74 % vuonna 2019). Koronapandemian takia osa kokouksista pidettiin etäyhteyksiä hyödyntäen.

2 Kirkon eläkerahaston sijoitustoiminta vuonna 2020

Kirkon eläkerahastolle vuosi 2020 oli tuotoltaan hyvä. Vuoden 2020 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoihin oli 7,5 %. Salkun reaalityttö 7,3 % ylitti sijoitussuunnitelmassa asetetun 3 prosentin reaalityttötaavoitteen. Lisäksi salkun volatilitteetti alitti asetetun 9,5 % riskitason, ollen 8,8 %. Eläkerahaston salkku voitti myös oman vertailuindeksinsä, jonka tuotto oli 6,3 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991–2020) pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8 % p.a..

Vuosi 2020 alkoi positiivisissa merkeissä. Talouskasvu oli vahvistunut edellisen vuoden aikana ja näytti jatkuvan maltillisen positiivisena. Yhdysvaltain ja Kiinan väliset kauppaneuvottelut olivat edenneet suotuisasti ja näyttivät mahdollistavan kasvun jatkumisen. Kiinassa oli tosin leviämässä virus, jonka uskottiin jäävän paikalliseksi ongelmaksi. Helmikuun puolessa välissä alkoi kuitenkin näkyä merkkejä viruksen leviämisestä Kiinan ulkopuolelle ja lopulta maaliskuussa tilanteen vakavuus selvisi, kun tartuntoja vahvistettiin Euroopassa yhä kiihtyvällä tahdilla. Tilannekuva muuttui nopeasti ja sulkutoimia asetettiin laajasti voimaan. Talouskasvu oli romuttumassa ja tarvittiin nopeasti laajoja elvytystoimia tilanteen tasapainottamiseksi. Kesän aikana pandemiatilanne rauhoittui ja talousaktiiviteettikin saatiin toipumaan elvytystoimilla. Tilanne eskaloitui uuden tartunta-aallon myötä syksyllä. Marraskuussa saatiin vihdoin tieto toimivien koronarokotteiden valmistumisesta. Rokoteuutisten myötä odotukset talouden toipumisesta paranivat ja sijoitusmarkkinoilla nähtiin voimakas positiivinen reaktio.

Vuoden 2020 suuri teema oli ehdottomasti koronapandemia, joka muutti talousympäristön ennennäkemättömällä tavalla. Talouden äkkipysäykseen oli pakko vastata järeillä keinoilla. Keskuspankit olivat nopeita liikkeissään ja rahapolitiikkaa kevennettiin massiivisesti sekä laskemalla korkoja että kasvattamalla arvopapereiden osto-ohjelmia valtionlainoissa ja yrityslainoissa. Rahapolitiikalla ei kuitenkaan yksinään ole mahdollista hoitaa tämän kaltaista talouden shokkia, vaan tarvittiin myös valtioiden mittavaa finanssielvytystä. Yhdysvallat oli tässä ennalta-arvattavastikin nopein, mutta Euroopassakin toimittiin yllättävän ripeästi. Massiivisen elvytyksen seurauksena valtiot velkaantuvat huomattavaa vauhtia, mutta onneksi keskuspankit ovat mukana markkinoilla ostamassa velkaa ja rahoittamassa valtioita, jotta kuvio olisi ylipäätään mahdollinen.

Vuoteen 2020 osui myös useita poliittisia epävarmuustekijöitä, joista merkittävimpiä olivat EU:n ja Britannian väliset neuvottelut sekä presidentinvaalit USA:ssa. Mittakaavaltaan ja merkitykseltään nämä asiat jäivät kuitenkin selvästi koronakriisin varjoon.

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2020 oli yksi erikoisimmista pitkiin aikoihin. Vuosi alkoi vahvasti, kunnes markkinat romahtivat äkkiä ja toipuivat ennennäkemättömän nopeasti. Lopulta sekä osake- että korkomarkkinat tuottivat hyvin.

Osakemarkkinoiden tuotot kääntyivät lopulta hyväksi, vaikka keväällä siihen olikin vaikea uskoa. Euroissa mitattuna maailman osakemarkkinat tuottivat noin kuusi prosenttia. Kevään massiivisesta romahduksesta toivuttiin nopeasti ja varsinkin Yhdysvaltain markkinoilla kasvuosakkeet olivat kovassa vedossa. Yhdysvalloissa vuosi päätettiin uusiin kaikkien aikojen korkeimpiin tasoihin. Eurosijoittajan näkökulmasta kehitys oli kuitenkin laimeampaa dollarin heikkenemisen vuoksi, ja parempiin tuottoihin päästiin suomalaisilla tai pohjoismaisilla osakkeilla. Euroopan osakkeet jäivät edellistä vuodenvaihetta matalammalle tasolle. Kehittyvät markkinat päättyivät positiivisiin tuottoihin erityisesti Kiinan vetämänä, kun taas Latinalainen Amerikka ja Venäjä jäivät voimakkaasti negatiivisiksi tuottoiltaan. Alueellisten erojen lisäksi yksittäisissä osakkeissa ja toimialoissa nähtiin suuria eroja, osa yhtiöistä hyötyi koronapandemiasta ja osa ajautui merkittäviin ongelmiin. Lisäksi kasvuosakkeiden ja arvo-osakkeiden väliset erot repesivät ennätysuuriksi.

Korkomarkkinoilla tuotot olivat jälleen vahvat. Keskuspankkien osto-ohjelmat ja pandemian tuoma talouden epävarmuus painoivat korkotason voimakkaaseen laskuun, minkä seurauksena valtionlainojen tuotto oli yllättävän hyvä. Yrityslainojen tuotto oli lopulta myös hyvin vahva, vaikka keväällä yrityslainamarkkinoiden hinnoittelu olikin vakavissa ongelmassa. Keskuspankkien osto-ohjelmat tukivat markkinaa ja ongelmat jäivät lyhytaikaisiksi. Kehittyvien talouksien paikallisvaluuttamääräiset lainat jäivät negatiivisiksi, heikko tuotto johtui pitkälti valuuttojen kehityksestä.

Eläkerahaston tuottolukuja vuosille 2020 ja 2019 on esitetty seuraavan sivun taulukossa¹:

Eläkerahaston tuottoluvut	2020	2019
Eläkerahaston tuotto	7,5 % ²	14,8 %
Eläkerahaston vertailuindeksi	6,3 %	13,7 %
Likvidit osakesijoitukset yhteensä	10,3 %	29,4 %
Likvidien osakesijoitusten vertailuindeksi	8,2 %	25,2 %
Likvidit korkosijoitukset yhteensä	3,2 %	5,4 %
Likvidien korkosijoitusten vertailuindeksi	2,1 %	6,3 %
Reaaliomaisuussijoitukset	9,8 %	8,0 %
Pääomasijoitukset	2,5 %	5,6 %
Vaihtoehtoiset korkosijoitukset	1,8 %	6,0 %
Absoluuttisen tuoton sijoitukset	9,5 %	7,1 %
Yksittäisten vertailuindeksien tuottoja		
Rahamarkkina (3kk)	-0,4 %	-0,3 %
EMU valtionobligaatiot	2,9 %	3,0 %
Yrityslainat - Investment Grade	2,6 %	6,3 %
Yrityslainat - High Yield	1,7 %	10,3 %
Kehittyvät korkomarkkinat (EMD HC)	3,5 %	11,7 %
Kehittyvät korkomarkkinat (EMD LC)	-6,3 %	13,9 %
Osakkeet maailma	6,4 %	29,0 %
Osakkeet Eurooppa	-3,5 %	26,2 %
Osakkeet kehittyvät markkinat	8,3 %	20,7 %
Osakkeet Pohjois-Amerikka	9,8 %	33,2 %
Osakkeet Suomi	15,7 %	20,4 %

¹ Tuotot on ilmoitettu euroissa

² Tuoton laskentatapana on TWR (Time-Weighted Rate of Return)

2.3 Eläkerahaston allokaatio ja koko 31.12.2020

Omaisuuslaji	Markkina-arvo	Osuus salkusta
Kaikki sijoitukset	1 762 321 149	100,0 %
Osakesijoitukset	823 751 160	46,7 %
Likvidit osakesijoitukset	748 504 453	42,5 %
Suomalaiset osakkeet	167 042 866	9,5 %
Eurooppalaiset osakkeet	155 549 089	8,8 %
Pohjois-Amerikkalaiset osakkeet	144 101 069	8,2 %
Japanilaiset osakkeet	37 661 107	2,1 %
Kehittyvien maiden osakkeet	164 466 219	9,3 %
Globaalit osakkeet	79 684 103	4,5 %
Muut osakesijoitukset	75 246 707	4,3 %
Pääomasijoitukset	75 246 707	4,3 %
Korkosijoitukset	605 172 335	34,3 %
Likvidit korkosijoitukset	499 286 212	28,3 %
Rahamarkkinasijoitukset	86 839 267	4,9 %
Valtiolainat	48 825 280	2,8 %
Investment Grade yritysainat	51 862 026	2,9 %
High Yield yritysainat	53 010 340	3,0 %
Vaihtovelkakirjalainat	39 982 529	2,3 %
Kehittyvät maiden lainat	102 712 709	5,8 %
Lyhyen koron sijoitukset	116 054 062	6,6 %
Muut korkosijoitukset	105 886 123	6,0 %
Vaihtoehtoiset korkosijoitukset	105 886 123	6,0 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	333 397 654	18,9 %
Reaaliomaisuussijoitukset	290 412 017	16,5 %
Absoluuttisen tuoton sijoitukset	42 293 538	2,4 %
Johdannaiset	692 098	0,0 %

3 Vuoden 2020 aikana eläkerahaston johtokunnassa käsitellyt asiat

3.1 Sijoitussuunnitelma

Sijoitussuunnitelmaa käsiteltiin marraskuun ja joulukuun johtokunnan kokouksissa. Alla olevassa taulukossa on esitetty eläkerahaston omaisuusluokkakohtainen perusallokaatio vuodelle 2021. Omaisuusluokan muodostavat sijoitukset, jotka reagoivat yhdenmukaisesti talouden muutoksiin. Yhteisvaihtelu eri omaisuusluokkien välillä on vähäisempää kuin omaisuuslajin sijoitusten keskinäinen yhteisvaihtelu. Hajauttamalla sijoitukset eri omaisuusluokkiin rahaston kokonaisriski pienenee. Eläkerahaston käyttämät omaisuusluokat ovat korko-, osake- ja vaihtoehtoiset sijoitukset. Vuoden 2020 alussa omaisuusluokkien määrittelyä muutettiin niin, että pääomasijoitukset (private equity) siirtyivät vaihtoehtoista sijoituksista osakesijoituksiin ja vaihtoehtoiset korkosijoitukset siirtyivät vaihtoehtoista sijoituksista korkosijoituksiin.

Eläkerahaston perusallokaatio vuodelle 2021

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	35 %	25 %	55 %
Osakesijoitukset	46 %	30 %	55 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	19 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Rahaston pitkän aikavälin reaalituottotavoite on 3,0 %, riskitasolla 9,5 %. Tuotto-odotus perustuu omaisuusluokkien pidemmän aikavälin tulevaisuuden tuotto-odotuksiin. Esimerkiksi osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet pitkiä korkosijoituksia enemmän, mutta samalla tuottojen vaihtelut ovat olleet suurempia kuin korkosijoituksilla.

Sijoitussuunnitelma sisältää myös suunnitelman vastuullisen sijoittamisen osalta. Suunnitelmassa kerrotaan, kuinka vastuullista sijoittamista toteutetaan käytännössä eläkerahastossa. Suunnitelma on jäsennetty PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti. Vastuullisen sijoitustoiminnan kehittämisessä, reagoivassa toiminnassa sekä vaikuttamisessa on käytetty apuna ulkopuolisia palveluntarjoajia³. Vastuullisesta sijoittamisesta on kerrottu enemmän erillisessä vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa.

3.2 Riskienhallintasuunnitelma

Johtokunta käsitteli riskienhallintasuunnitelmaa marraskuun ja joulukuun kokouksissa. Riskienhallintasuunnitelman tarkoituksena on ohjata eläkerahaston sijoitustoiminnan riskienhallintaa. Riskienhallintasuunnitelmassa on lisäksi kuvattu sijoitustoiminnan organisaatio ja toimintatavat.

3.3 Epälikvidien sijoitusten strategia 2020–2023

Eläkerahaston johtokunta hyväksyi maaliskuussa epälikvidien sijoitusten sijoitusstrategian vuosille 2020–2023. Strategiassa määritellään periaatteet, joilla Kirkon eläkerahasto tekee epälikvidejä sijoituksia. Lisäksi strategiassa avataan epälikvideihin sijoituksiin liittyvät pidemmän aikavälin tavoitteet.

3.4 Muut johtokunnan käsittelemät asiat

Kertomusvuonna johtokunta käsitteli muun muassa seuraavia asioita:

Finanssivalvonnan vuosivalvontaraportti merkittiin johtokunnassa tiedoksi. Finanssivalvonta lisäsi seurantaansa koronapandemian takia maaliskuussa, ja eläkerahasto toimitti tietoja salkun kehityksestä valvojan ohjeistuksen mukaisesti. Vuoden lopussa Finanssivalvonnalle toimitettiin kiinteistösijoitusten arvostukseen liittyvä selvitys.

³ ISS ESG ja Sustainalytics

Johtokunnan itsearviointi. Johtokunnan itsearviointi toteutettiin toukokuussa 2020 yhteistyössä Accountor HR4 kanssa. Tutkimuksen kokonaisarvosana johtokuntatyöskentelylle oli erittäin hyvä. Kehitysehdotuksissa esille nousivat erityisesti riskienhallintaan liittyvät osa-alueet.

Johtokunnan syysseminaari. Johtokunnalle järjestettiin lokakuussa seminaari, jossa käsiteltiin laajemmin Kirkon eläkerahaston toimintaa ja toimintaympäristöä.

PRI raportti. Eläkerahasto sai erinomaiset pisteet vuoden 2020 PRI-vuosiraportissa. Rahaston sama kokonaisarvosana oli A+.

Julkiseläkkeiden toimeenpano ja maksatusta koskeva työryhmä. Valtiovarainministeriö asetti työryhmän selvittämään vaihtoehtoja järjestää uudelleen nykyisen Kevan tuottamat valtion, kirkon, Kansaneläkelaitoksen ja Suomen Pankin eläkkeiden toimeenpano, maksatus ja niihin liittyvät toiminnot, mikäli kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistäminen toteutuu. Kirkkohallitus nimesi Leena Rantasen Kirkon eläkerahaston edustajaksi työryhmään, ja Rantanen on raportoinut ryhmän työskentelystä johtokunnalle.

Sijoitusstrategian päivitystyöskentely. Johtokunnassa käsiteltiin tarvetta päivittää sijoitusstrategiaa sekä koronapandemian heikentämän taloustilanteen että kesäkuussa päivitetyn Kevan eläkemenoennusteen myötä. Rahaston riittävyttä tarkasteltiin ALM-analyysejä hyödyntäen ja strategiatyöskentelyä jatketaan vuoden 2021 aikana.

Laki suomen evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta. Johtokunta seurasi uuden lakiehdotuksen valmistelua. Uuteen lakiin tullaan yhdistämään kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä ja evankelis-luterilaisen kirkon eläketurvan rahoituksesta annetussa laissa olevat kirkon eläkerahastoa koskevat säännökset. Uutena sääntelynä lakiin lisätään säännökset omistajaohjauksen periaatteista, velvollisuudesta pitää luottamustehtäviä koskevaa luetteloa, eturistiriitoja koskevista toimintaperiaatteista sekä johdon ja sen lähipiiriin kuuluvien liiketoimista. Lain valmistelu on osa kirkkolain kokonaisuudistusta.

Salkkurakenteen muutokset. Kirkon eläkerahasto jatkoi *vaihtoehtoisten sijoitusten* omaisuusluokan kehittämistä. Vuoden 2020 aikana tehtiin yksi uusi infrastruktuurisijoitus, neljä uutta kiinteistösijoitusta ja yksi metsäsijoitus. Tehdyistä sijoituksista kaksi oli lisäsijoituksia salkussa jo oleviin rahastoihin. Uusien reaaliomaisuussijoitussitoumuksien arvo oli yhteensä noin 66 miljoonaa euroa.

Korkosalkussa jatkui vuonna 2020 likvidien korkosijoitusten vähentäminen. Salkusta poistettiin eurooppalaiset lyhyen koron ja investment grade -yrityslainoihin sijoittavat rahastot sekä laajasti eurooppalaisiin valtionlainoihin sijoittava rahasto. Valtionlainasalkkuun nostettiin uutena rahastona pääsääntöisesti eurooppalaisiin AAA-luottoluokiteltuihin valtionlainoihin sijoittava rahasto. Sitoumuksia vaihtoehtoisii korkorahastoihin tehtiin yhteensä 33 miljoonaa euroa, neljään eri rahastoon. Uusien rahastojen joukossa on kehittyville markkinoille sijoittava vaikuttavuusrahasto. Rahaston päätoimialat ovat uusiutuva energia, rahoituslaitokset sekä kestävä maatalous. Tavoitteena on saada positiivisia vaikutuksia muun muassa ilmastonmuutokseen, ruokaturvaan, sukupuolten tasa-arvoon sekä rahoituksen saatavuuteen liittyen.

Osakesalkussa tehtiin muutamia muutoksia rahastovalinnassa vuoden 2020 aikana. Keväällä osakesalkkuun lisättiin uusi kehittyvien markkinoiden osakerahasto. Vahvan vastuullisuusnäkökulman omaavan systemaattisen strategian tarkoituksena on hajauttaa olemassa olevaa kehittyvien markkinoiden allokaatiota. Lisäksi eläkerahasto luopui yhdestä USA:n osakemarkkinoille sijoittavasta rahastosta ja korvasi sen uudella passiivisella rahastolla, jonka poissulkukriteerit ja vastuullisuusnäkökulma vastaavat paremmin Kirkon eläkerahaston

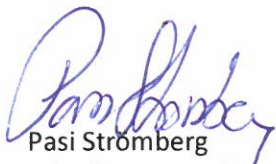
odotuksia. USA:n pääosin passiiviseen osakesalkkuun lisättiin myöhemmin syksyllä 2020 kvantitatiivinen strategia, jonka tarkoituksena on hieman kontrolloida konsentraatiosta johtuvia osakekohtaisia riskejä Yhdysvaltojen osakemarkkinoilla. Globaaliin osakesalkkuun tuotiin ennen Yhdysvaltain presidentinvaaleja uusi ilmastoteemarahasto, jonka odotetaan hyötyvän demokraattien ilmastomyönteisemmästä politiikasta. Epälikvidiin osakesalkkuun tehtiin vuoden 2020 aikana kolme uutta pääomasijoitusta, tehtyjen sitoumuksien arvo oli yhteensä noin 16 miljoonaa euroa.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen. Eläkerahasto osallistui vaikuttamiskeskusteluihin kaikkien vakavista normirikkomustapauksista epäiltyjen yritysten kanssa vastuullisen sijoittamisen konsultin ISS ESG:n palvelun kautta. Keskeisiä vaikuttamisteemoja olivat ihmisoikeusasiat, ympäristöasiat sekä työoikeuteen ja korruptioon liittyvät tapaukset. Lisäksi eläkerahasto osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin ja yrityskeskusteluihin. Kotimaisten yhtiökokouksien lisäksi Kirkon eläkerahasto otti käyttöön ulkoisen palveluntarjoajan proxy voting -palvelun, ja osallistui ensimmäistä kertaa myös eurooppalaisten suorien omistuksien yhtiökokouksiin. Ennakoiva vaikuttamistoiminta jatkui yhteistyössä Sustainalyticsin kanssa kolmen vastuullisuusteeman osalta: verovastuullisuus, ilmastomuutos ja vesi. Vastuullisen sijoittamisen asioita käsiteltiin säännöllisesti johtokunnassa vuonna 2020.

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä. Eläkerahaston johtokunta asetti vastuullisen sijoittamisen työryhmän ajalle 7.10.2020–31.5.2024. Työryhmään valittiin: Leena Rantanen (puheenjohtaja), Pasi Strömberg, Jukka-Pekka Kärkkäinen, Markus Lindqvist, Ilkka Sipiläinen, Tuija Helenelund, Ira van der Pals ja Magdalena Lönnroth (ryhmän koordinaattori). Työryhmän asiantuntijajäsenenä toimii salkunhoitaja Joonas Huttunen. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa vuonna 2020. Työryhmän nelivuotinen toimikausi päättyi vuoden aikana, joten ensimmäinen kokous oli edellisen toimikauden viimeinen ja vuoden toisessa kokouksessa paikalla olivat työryhmän uudet jäsenet.

Eläkejärjestelmän rahoitusryhmä. Eläkerahaston johtokunta asetti kirkon eläkejärjestelmän rahoitusryhmään ajalle 7.10.2020–31.5.2024. Työryhmään valittiin: Leena Rantanen (puheenjohtaja), Pasi Strömberg, Juha Tuohimäki, Roman Goebel, Ismo Heinström, Ira van der Pals ja Eveliina Nyandoto (ryhmän koordinaattori). Työryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2020 aikana. Työryhmän nelivuotinen toimikausi päättyi lokakuussa 2020, ryhmän kokoonpano säilyi kuitenkin samana.

Henkilöstömuutokset. Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen päällikkö Magdalena Lönnroth palasi vanhempainvapaalta 1.8.2020, hän on tehnyt lyhennettyä 4 työpäivän työviikkoa vuonna 2020.

Pasi Strömberg
Johtokunnan puheenjohtaja

Ira van der Pals
Johtokunnan sihteeri

VASTUULLISEN SIOJTTAMISEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020 KIRKON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA

Sisällys

1 Johdanto.....	2
2 Kirkon eläkerahaston ilmastonmuutosstrategia	2
3 Vastuullinen sijoittaminen eri omaisuusluokissa.....	5
3.1. Uusi ilmastoteemarahasto likvidien osakkeiden salkkuun.....	5
3.2. Vastuullisuusnäkökulmaa uudessa kiinteistörahastossa.....	5
3.3. Uusi vaikuttavuusrahasto OP Finnfund Global Impact Fund I Ky.....	5
3.4. Uutta pääomaa vihreisiin sijoituksiin	6
4 Vaikuttamistoiminta 2020.....	6
4.1. Yhtiökokoukset	6
4.2. Vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut.....	8
4.3. Teemavaikuttaminen	11
4.4. Sijoittaja-aloitteet ja foorumit	13
5 ESG-kyselyn tulokset.....	14
6 Vastuullisen sijoittamisen työryhmä.....	16
7 TCFD:n suositusten mukainen ilmastoraportointi.....	17
7.1. Hallintotapa	17
7.2. Strategia.....	18
7.2.1. Riskit ja mahdollisuudet.....	18
7.2.2. Skenaarioanalyysi	21
7.3. Riskienhallinta.....	22
7.4. Mittarit ja tavoitteet.....	24
7.4.1. Hiilijalanjälki	25

1 Johdanto

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisen sijoittamisen avulla eläkerahasto varmistaa sijoituksilleen hyvän tuoton sekä sijoitusriskien tehokkaan hallinnan. Eläkerahasto ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon ESG-näkökohdat eli ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät asiat.

Eläkerahaston kaikki osake- ja korkopuolen varainhoitajat ovat allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI), jotka käsittelevät ympäristö-, sosiaalisten ja yhtiöiden hallintotapaan liittyvien tekijöiden huomioonottamista sijoittamisessa. Suuri osa epälikvidien sijoitusten varainhoitajista on myös PRI-periaatteiden allekirjoittajia. Tämä tarkoittaa, että eläkerahaston varainhoitajat ovat laajasti sitoutuneet huomiomaan ESG-näkökohdat sijoitusprosessissaan ja kehittämään vastuullisen sijoittamisen käytäntöjään. PRI-allekirjoittajana Kirkon eläkerahasto on tehnyt vastaavanlaisen sitoumuksen ja raportoi toimintansa edistymisestä vuosittain PRI:lle. Eläkerahaston vastuullinen sijoitustoiminta sai vuoden 2020 PRI-vertailussa erinomaisen arvion ja korkeimman arvostuksen A+ varainhoitajien arviointi-, valinta- ja seurantaprosessista.

Kehitystyö ilmastonmuutosasioiden parissa jatkui monella rintamalla vuoden 2020 aikana. Varainhoitajien vuosittaiseen ESG-kyselyyn lisättiin erillinen osio, jossa keskitytään toimijoiden ilmastonmuutostyöskentelyyn. Keväällä eläkerahasto sitoutui julkisesti noudattamaan TCFD:n (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) suosituksia ilmastonmuutosraportoinnissaan. Samalla käynnistettiin työ eläkerahaston ilmastonmuutosstrategian päivittämiseksi. Vuoden aikana tehtiin useita uusia vastuullisen sijoittamisen teemasijoituksia eri omaisuusluokissa.

Ilmistoraportointi on koottu toimintakertomuksen kappaleeseen 7.

2 Kirkon eläkerahaston ilmastonmuutosstrategia

Kirkon eläkerahasto osallistuu aktiivisesti ilmastonmuutostyöskentelyyn. Ensimmäinen ilmastonmuutosstrategia laadittiin vuonna 2016, ja tavoitteena on ollut johdonmukaisesti vähentää sijoitussalkun hiilijalanjälkeä. Vuoden 2021 aikana eläkerahasto päivittää ilmastonmuutosstrategiansa. Uudessa strategiassa tavoitteita nostetaan korkeammalle, ja pitkällä aikavälillä tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali sijoitussalkku.

Eläkerahaston tärkeimmät ilmastonmuutostyökalut ovat *ESG-analyysi* ja *vaikuttamistoiminta*. Näitä voidaan käyttää kaikissa omaisuuslajeissa. Lisäksi *vihreät sijoitukset* ovat keskeisessä asemassa, koska ne ovat välttämättömiä uusien vähähiilisten ratkaisujen kehittämiseksi eri sektoreilla. *Hiilijalanjäljen laskennan ja laajemman ilmastoanalyysin* avulla eläkerahasto saa ajantasaisen kuvan sijoitustensa ilmatoriskeistä. *Poissulkevat kriteerit* fossiilisten polttoaineiden sijoituksissa vähentävät eläkerahaston hiiliriskiä suorissa osakesijoituksissa ja toimivat tärkeänä keskustelupohjana varainhoitajien kanssa. Eläkerahasto käyttää osakesijoituksissaan *vähähiilisiä indeksituotteita*. Päätöksellä on merkittävä vaikutus sijoitustoiminnan hiilijalanjäljen vähentämisessä. Taulukossa 1 on tiivistetty eläkerahaston ilmastonmuutostyökalut ja näihin liittyvät mittarit ilmastonmuutostavoitteen toteuttamiseksi.

Taulukko 1

Työkalu	Keinot	Mittarit
A. ESG-analyysi	Eläkerahasto <ul style="list-style-type: none"> ü Suosii ESG-analyysiin sitoutuneita varainhoitajia. 	ESG-analyysia tekevien sijoitusrahastojen määrä 2020*: 31/31 kpl 2019: 36/36 kpl 2018: 35/38 kpl 2017: 19/24 kpl 2016: 17/18 kpl
B. Vaikuttaminen	Eläkerahasto <ul style="list-style-type: none"> ü jatkaa työskentelyä CDP:n ja muiden sijoittaja-aloitteiden parissa ü kannustaa varainhoitajiaan huomioimaan ilmatoriskiä ja tukemaan siirtymistä vähähiiliseen talouteen ü osallistuu ilmastokeskusteluun muiden sijoittajien, yritysten, järjestöjen sekä viranomaisten kanssa 	Ilmastoaloitteiden ja keskustelujen määrä. 2020: 4 kpl (CDP, Montréal Carbon Pledge, Climate Action 100+ ja TCFD) 2019: 3 kpl 2018: 3 kpl 2017: 3 kpl 2016: 2 kpl
C. Vihreät sijoitukset	Eläkerahasto <ul style="list-style-type: none"> ü lisää hajautetusti vihreiden sijoitusten (metsä, ilmastonmuutosteema, vihreät joukkovelkakirjalainat, uusiutuva energia ja energiatehokkuus) osuutta 	Vihreiden sijoitusten prosenttiosuus koko sijoitusvarallisuudesta. 2020: 4,40 % 2019: 2,90 % 2018: 2,20 % 2017: 1,75 % 2016: 1 %
D. Hiilijalanjäljen laskenta	Eläkerahasto <ul style="list-style-type: none"> ü raportoi vuosittain hiilijalanjälkensä ja ilmastotyöskentelynsä edistymisestä ü kannustaa varainhoitajiaan laskemaan ja raportoimaan sijoitusrahastojen ja mandaattien hiilijalanjäljen 	Osake- ja yritysainasijoitusten hiili-intensiteetti vuositasolla. Raportoidaan: 2020: osakkeet ja kaikki yritysainat 2019: osakkeet ja kaikki yritysainat 2018: osakkeet ja kaikki yritysainat 2017: osakkeet ja IG-yritysainat 2016: osakkeet
E. Sijoituskohteiden poissulkeminen	Eläkerahasto <ul style="list-style-type: none"> ü ottaa käyttöön uudet kriteerit suorissa osakemandaateissaan ü seuraa varainhoitajiensa käyttämiä kriteerejä vuosittaisen ESG-kyselyn avulla 	Poissuljetut yhtiöt mandaattisalkuissa. 2020: 1 kpl (Neste) 2019: 2 kpl 2018: 2 kpl 2017: 2 kpl 2016: 1 kpl Poissulkevia hiilikriteerejä käyttävien sijoitusrahastojen määrä. 2020: 21/23** kpl 2019: 23/29 kpl 2018: 19/31 kpl 2017: 12/24 kpl 2016: 6/18 kpl

Työkalu	Keinot	Mittarit
F. Vähähiiliset osakeindeksituotteet	Eläkerahasto seuraa vähähiilisten osakeindeksituotteiden ominaisuuksia ja hinnoittelua eri markkinoilla	Tuotteiden prosenttiosuus passiivisista osakesijoituksista. 2020: 100 % 2019: 100 % 2018: 100 % 2017: 25 % 2016: 0 %

Taulukko 1: Kirkon eläkerahaston ilmastonmuutostyökalut ja -mittarit.

**Vuosina 2018–2020 tarkastelussa mukana kaikki osake- ja korkorahastot/mandaatit. Vuoden 2017 tarkastelussa oli mukana osakepuolen kaikki 21 sijoitusrahastoa ja mandaattia sekä korkopuolen 3 yrityslaina (IG) –rahastoa. Vuonna 2016 tarkastelu tehtiin varainhoitajatasolla, jolloin mukana oli yhteensä 18 varainhoitajaa osake-, korko- ja muiden sijoitusten puolelta.*

***Korkopuolen osalta ainoastaan yrityslainarahastot huomioitu.*

Yhteenvedo vuoden 2020 tuloksista:

- Vuonna 2020 kaikki eläkerahaston osake- ja joukkovelkakirjalainarahastot (31/31 kpl) ilmoittavat integroivansa ESG-analyysin osaksi sijoituspäätösten tekoa.
- Eläkerahasto osallistuu neljään eri ilmastoaloitteeseen: CDP, Montréal Carbon Pledge, Climate Action 100+ ja uutena TCFD.
- Eläkerahaston vihreiden sijoitusten osuus on 4,4 prosenttia salkun markkina-arvosta. Vihreisiin sijoituksiin lasketaan ilmastonmuutosteemasijoitukset, metsäsijoitukset, vihreät joukkovelkakirjalainat yrityslainarahastoissa sekä uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen keskittyvät sijoitukset. Vihreiden sijoitusten osuus on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Esimerkiksi eläkerahaston käyttämät yrityslainarahastot sijoittavat yhä laajemmin myös vihreisiin joukkovelkakirjalainoihin.
- Eläkerahasto teki toista vuotta peräkkäin kattavan ilmastoanalyysin salkustaan. Raportin avulla analysoidaan sijoitusten ilmatoriskistä ja hiilijalanjälkeä entistä tarkemmin. Tästä esimerkkinä päästöjen jaottelu toimialojen mukaan, sekä sijoituksiin kohdistuvat fyysiset ilmatoriskit. Vuonna 2020 kehitettiin myös eläkerahaston salkunhallintajärjestelmän ESG-osiota edelleen. Järjestelmä tuottaa ajantasaista tietoa osake- ja yrityslainarahastojen hiili-intensiteettistä sekä tietoa mahdollisista fossiilisiin polttoainevarantoihin liittyvistä riskeistä.
- Eläkerahaston suoriin osakkeisiin sijoittavat mandaattisalkut eivät sijoita energiatoimialan yrityksiin. Esimerkiksi Neste on poissuljettu Suomi-osakemandaatista. Eläkerahaston salkussa on tämän lisäksi 21 osake- ja yrityslainarahastoa, jotka sulkevat pois hiilikaivosyhtiöitä ja/tai muita fossiilisiin polttoaineisiin keskittyviä sijoituksia.
- Kaikki eläkerahaston käyttämät osakeindeksirahastot poissulkevat yrityksiä, jotka tuottavat tai välittävät fossiilisia polttoaineita. Lisäksi yritykset, jotka ovat rikkoneet ympäristöön liittyviä kansainvälisiä normeja, on suljettu pois osakeindeksirahastoista.

Eläkerahaston varainhoitajat kehittävät jatkuvasti omaa ilmastonmuutostyöskentelyään. Eläkerahasto seuraa varainhoitajiensa työskentelyä muun muassa vuosittaisen ESG-kyselyn avulla sekä kartoittaa rahastojen sijoituksia fossiilisia polttoaineita hyödyntäviin yrityksiin. Vuoden 2020 ESG-kyselyyn tuotiin yhä vahvemmin mukaan ilmastoon liittyviä kysymyksiä erillisen TCFD-osion myötä.

Eläkerahaston vuosittaisessa likvidien osakkeiden ja korkojen varainhoitajille suunnatussa ESG-kyselyssä kävi ilmi, että melkein kaikki varainhoitajat (13/14 kpl) ovat liittäneet ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ja mahdollisuudet osaksi vastuullisen sijoittamisen periaatteita, tai ovat laatineet erillisen ilmastonmuutospolitiikan. Kaikki varainhoitajat ovat julkisesti sitoutuneet TCFD:n ilmastoraportointisuositukseen, mutta toistaiseksi vain muutama varainhoitaja on asettanut hiilineutraaliustavoitteita sijoitustoiminnalleen.

Ulkopuolisen konsultin ISS ESG:n tekemän seulonnan avulla eläkerahasto kartoittaa vuosittain *sijoitusrahastojensa omistuksia fossiilisia polttoaineita hyödyntävissä yrityksissä*. Viimeisimmässä seulonnassa (kesäkuu 2020) kivihiiikaivostoimintaa löytyi kahdesta rahastosta. Eläkerahasto kävi toisen varainhoitajan kanssa keskustelua omistuksen mahdollisesta poissulkemisesta, mutta varainhoitajan mukaan kivihiiilen osuus liikevaihdosta on ISS:n analyysia pienempää. Toisen rahaston kohdalla kyseessä on yhtiö, joka huolehtii kivihiiikaivosprojektin loppuunsaattamisesta ympäristöystävällisellä tavalla, eikä siten ole tavanomainen hiilikaivostoimintaa harjoittava yhtiö.

3 Vastuullinen sijoittaminen eri omaisuusluokissa

Kirkon eläkerahasto ottaa vastuullisuusnäkökulmat huomioon kaikissa sijoituspäätöksissään. Vuoden 2020 aikana eläkerahastolla oli useita vastuulliseen sijoittamiseen keskittyviä hankkeita niin osake-, korko- kuin vaihtoehtoisten sijoitusten puolella.

3.1. Uusi ilmastoteemarahasto likvidien osakkeiden salkkuun

Kirkon eläkerahasto teki syksyllä 2020 uuden sijoituksen Nordean Global Climate & Environment -rahastoon. Päätöstä edelsi globaalien ilmastoteemarahastojen laaja vertailu. Rahasto sijoittaa yrityksiin, joiden kestävä ilmastoratkaisut tukevat siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan. Ilmasto- ja ympäristöasiat ovat rakenteellinen trendi, joka tulee kiihtymään ratkaisujen taloudellisten näkökulmien parantuessa. Trendin voidaan katsoa myös olevan "alitutkittu", joka tuo mahdollisuuksia aktiivisille salkunhoitajille. Eläkerahaston mielestä tärkeintä oli löytää salkunhoitotiimi, jolta löytyi sekä perinteistä salkunhoito- että ympäristöosaamista.

3.2. Vastuullisuusnäkökulmaa uudessa kiinteistörahastossa

Kiinteistösalkussa eläkerahasto teki vuonna 2020 sijoitussitoumuksen LähiTapiolan Yhteiskuntakiinteistöt Suomi -rahastoon. Rahaston sijoituskohteina ovat yhteiskunnallista käyttötarkoitusta palvelevat suomalaiset kiinteistöt ja rakennukset. Näitä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien, sairaanhoitopiirien, yliopistojen ja Suomen valtion käytössä olevat kiinteistöt ja rakennukset. Yhteiskunnallisen vaikutuksen lisäksi rahastossa keskitytään vahvasti kiinteistöjen energiatehokkuuteen.

3.3. Uusi vaikuttavuusrahasto OP Finnfund Global Impact Fund I Ky

Kirkon eläkerahasto sijoitti keväällä 2020 uuteen suomalaiseen vaikuttavuusrahastoon, joka sijoittaa kehittyville markkinoille. Tämä OP Finnfund Global Impact Fund I -rahasto tavoittelee mitattavaa vaikuttavuutta sijoittamalla uusiutuvaan energiaan, rahoituslaitoksiin ja kestäväan maatalouteen. Tavoitteena on positiiviset vaikutukset mm. ilmastonmuutokseen, köyhyyteen, ruokaturvaan, tasa-arvoon sekä rahoituksen saatavuuteen. Rahasto on perustettu OP Varainhoito Oy:n ja kehitysrahoittaja Finnfundin yhteistyön tuloksena.

3.4. Uutta pääomaa vihreisiin sijoituksiin

Kestävän kehityksen teemojen mukainen ns. vihreä sijoittaminen on yksi eläkerahaston käyttämistä vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista. Vihreässä sijoittamisessa eläkerahasto suosii tietyn toimialan yrityksiä tai kestäväää kehitystä tukevia tuotteita tai palveluita tarjoavia yrityksiä.

Vuoden 2020 aikana eläkerahasto teki päätöksen sijoituksesta Taalerin uuteen SolarWind II -rahastoon. Rahaston strategiana on sijoittaa uusiutuvaan energiaan kansainvälisesti, pääasiassa aurinkoenergiaan ja tuulivoimaan. Lisäksi eläkerahasto teki lisäsijoituksen UB Nordic Forest Fund II Ky metsärahaan, joka sijoittaa ensisijaisesti metsätiloihin Keski- ja Itä-Suomessa.

4 Vaikuttamistoiminta 2020

Vaikuttamistoiminnan avulla Kirkon eläkerahasto kantaa vastuunsa omistajana ja varmistaa sijoituskohteidensa kestäväen arvonkehityksen pidemmällä aikavälillä. Jotta tämä olisi mahdollista, sijoituskohteina olevien yritysten on toimittava pitkäjänteisesti ja hallittava riskit omistajien etujen mukaisesti. Eläkerahaston lähtökohtana on keskustella yritysten kanssa toimintatapojen muuttamisesta.

Eläkerahaston vaikuttamistoimintaan kuuluvat yhtiökokouksiin osallistuminen, sijoitussalkun vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut, teemavaikuttaminen sekä sijoittaja-aloitteisiin osallistuminen.

4.1. Yhtiökokoukset

Vuonna 2020 Kirkon eläkerahasto osallistui 37 kotimaisen pörssiyrityksen yhtiökokoukseen. Suomalaisen yhtiöiden yhtiökokouksiin osallistuminen tapahtui yhdessä osakemandaattien hoidosta vastaavien varainhoitajien kanssa. Korona-pandemiasta johtuneen poikkeustilanteen vuoksi suuressa osassa yhtiökokouksia käytettiin ennakoäänestystä sekä valtakirjoja. Taulukossa 2 on listattu suomalaiset yhtiöt, joiden yhtiökokouksiin Kirkon eläkerahaston edustaja on osallistunut, sekä niissä mahdollisesti suoritetuista äänestyksistä.

Taulukko 2

Yhtiö	Päivämäärä	Äänestykset
Talenom Oyj	25.2.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
KONE Oyj B	25.2.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Wärtsilä Oyj Abp	5.3.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Qt Group Oyj	10.3.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Kojamo Oyj	12.3.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Lassila & Tikanoja Oyj	12.3.2020	Yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Verkkokauppa.com Oyj	31.3.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
UPM-Kymmene Oyj	31.3.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Elisa Oyj	2.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä

Yhtiö	Päivämäärä	Äänestykset
Nokian Renkaat Oyj	2.4.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Consti Yhtiöt Oyj	6.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Marimekko Oyj	8.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Detection Technology Oy	16.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Eezy Oyj	21.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Adapteo	23.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Fortum Oyj	23.4.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Gofore Oyj	29.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
TietoEVRY Oyj	29.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Huhtamäki Oyj	29.4.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Orion Oyj B	6.5.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Tokmanni Group	7.5.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Caverion Oyj	25.5.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Ponsse Oyj	27.5.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokouskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Nokia Oyj	27.5.2020	Äänestetty osakkeenomistajan ehdotusta 18 "Osakkeenomistajan ehdotus yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi" vastaan. Muissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Glaston OYJ ABP	28.5.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Terveystalo Oyj	28.5.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Nordea Bank Abp	28.5.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Sampo Oyj A	2.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Stora Enso Oyj	4.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.

Yhtiö	Päivämäärä	Äänestykset
Revenio Group Oyj	8.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Konecranes Oyj	11.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Metsa Board Oyj	11.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Asiakastieto Group Oyj	12.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Valmet Oyj	16.6.2020	Asiamies valtuutettiin äänestämään ehdotusten mukaisesti, mutta yhtiökokoukskohdat hyväksyttiin ilman äänestämistä
Metso Oyj	16.6.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Glaston OYJ ABP (EGM)	4.9.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.
Konecranes Oyj (EGM)	18.12.2020	Kaikissa kohdissa äänestetty yhtiökokoukselle annettujen ehdotusten mukaisesti.

Kevään 2020 yhtiökokouksissa esitettiin monen yhtiön kohdalla hallituksen palkkioiden nostamista. Kirkon eläkerahasto pyysi lisätietoja ennen yhtiökokousta kahdelta yhtiöltä, jotka ilman tarkempia perusteluja ehdottivat palkkioiden nostamista yli 10 prosenttia. Eläkerahasto sai riittävät perustelut molemmilta yhtiöiltä ennen yhtiökokousta. Lisäksi yhdeltä yhtiöltä pyydettiin lisätietoja liittyen antivaltuutuksiin, joita yhtiö päätyi muokkaamaan yhtiökokoukseensa. Keväällä eläkerahasto osallistui myös sijoittajakonsortioon, jossa yhtiötä kannustettiin jakautumisjärjestelyn yhteydessä rinnakkaislistaamaan osakkeensa Tukholman lisäksi Helsingin pörssiin. Valtaosa yhtiön osakkeenomistajista sijaitsee Suomessa.

Kotimaisten yhtiökokouksien lisäksi Kirkon eläkerahasto osallistui ulkoisen proxy voting -palveluntarjoajan kautta 45 eurooppalaiseen yhtiökokoukseen. Yhtiökokouksissa äänestettiin yhteensä 772 esityskohdan osalta. Esityksistä 766 olivat hallituksen ja 6 osakkeenomistajien yhtiökokouksille ehdottamia. Hallitusten esitysten osalta eläkerahasto äänesti esityksen puolesta 90 prosentissa äänestyskohdista, esitystä vastaan 9 prosentissa ja viiden kohdan osalta jätettiin äänestämättä. Hallituksen ja johdon palkitsemista käsittelevissä esityksissä eläkerahasto äänesti esitystä vastaan 34 prosentissa tapauksista.

Kirkon eläkerahaston osakerahastoista ja -mandaateista (ml. indeksisijoitukset) 94 % ilmoitti osallistuvansa yhtiökokouksiin tai äänestävänsä yhtiökokouksissa valtakirjalla.

4.2. Vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut

Eläkerahasto seuloo sijoitussalkkunsu kahdesti vuodessa, jotta salkun vastuullisuudesta saadaan ajantasainen kokonaiskuva. Seulonnasta vastaa yritysvaluuanalyysiin erikoistunut tutkimus- ja konsultointiyhtiö ISS ESG. Analyysipalvelun avulla eläkerahasto pystyy tunnistamaan sijoitussalkun kansainväliset sopimusrikkomustapaukset (ympäristönormit, ihmisoikeus, työoikeus ja korruptio) sekä kartoittamaan erityistä tarkkailua vaativat toimialat (fossiiliset polttoaineet, tupakka, aseet, aikuisviihde, alkoholi ja uhkapelit). Seulontatulokset ja niiden käsittely ovat pysyvä osa eläkerahaston varainhoitajatapeamisia. Tulokset käsitellään myös eläkerahaston johtokunnassa.

Seulontatulokset toimivat vaikuttamistoiminnan lähtökohtana. Eläkerahasto osallistuu ISS ESG:n välityksellä vaikuttamiskeskusteluihin vakavia normirikkomuksia tehneiden yritysten kanssa. Vaikuttamiskeskustelut yritysten kanssa tapahtuvat kirjeiden, puhelinkonferenssien tai tapaamisten välityksellä. Vaikuttamiskeskustelun suunnitteluvaiheessa ISS ESG laatii listan toimenpiteistä, joita yrityksen tulisi suorittaa toimintansa puutteiden korjaamiseksi ja uusien ongelmien välttämiseksi. Toteutuneita toimenpiteitä käytetään vaikuttamiskeskustelussa edistymisen merkinä. Yritys poistuu seurantalistalta ja vaikuttamiskeskustelu päättyy, kun kaikki toimenpiteet on suoritettu. Kuva 1 havainnollistaa ISS ESG:n vaikuttamisprosessia.

Kuva 1

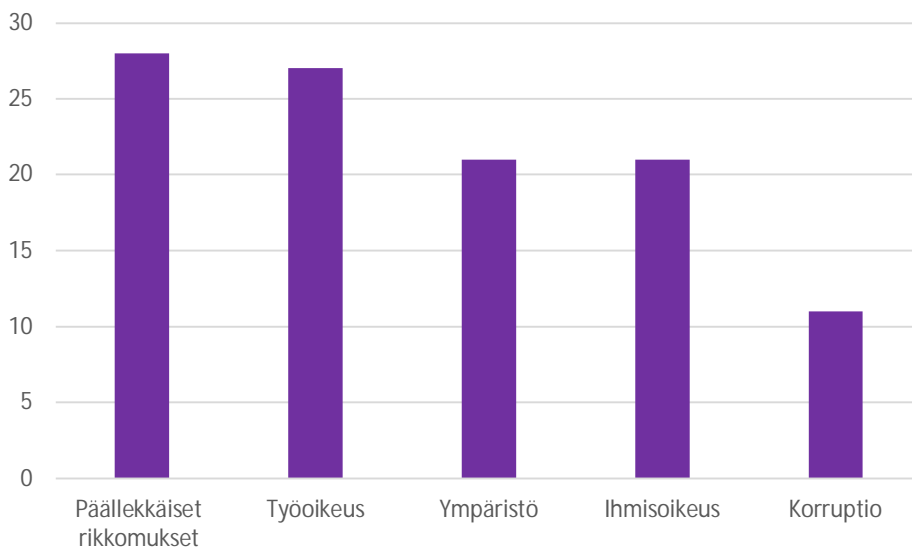

Kaikki vaikuttamistapaukset ovat erilaisia ja positiivisten tulosten saavuttaminen voi kestää vuosia. Vaikuttamisen tavoite on saada yritys luomaan kestävä toimintamallit ja hyvä hallintotapa tulevaisuutta varten ja sitä kautta luoda omistajilleen lisäarvoa.

Mikäli vaikuttamiskeskusteluilla ei pystytä muuttamaan yrityksen toimintaa, eläkerahasto voi harkita sijoituksesta luopumista. Sijoitusrahastoissa eläkerahasto on yksi osuudenomistaja monen muun joukossa, mutta eläkerahasto pyrkii ennakoivasti ja tapauskohtaisesti vaikuttamaan salkunhoitajan arvopaperivalintoihin.

ISS ESG:n vaikuttamispalvelun piiriin kuului vuonna 2020 yhteensä 108 yritystä. Merkittävin normirikkomusalue oli työoikeuteen liittyvät asiat. Kirkon eläkerahasto ei omista kaikkia vaikuttamispalvelun piiriin kuuluvia yrityksiä, vaan tarkoituksena on olla mukana vaikuttamassa myös potentiaalisiiin sijoituskohteisiin. Kuvassa 2 on esitetty eri normirikkomusalueet ja niiden jakautuminen vaikuttamispalvelussa 2020.

Kuva 2

Positiivisia vaikuttamistuloksia

ISS ESG aloitti keskustelun saksalaisen sähköyhtiön *RWE AG:n* kanssa marraskuussa 2018 yhtiön saatua kritiikkiä päätöksestään laajentaa Hambachissa sijaitsevaa ruskohiilikaivosta. Näiden toimien katsottiin olevan ristiriidassa Saksan pitkänajan ilmastonmuutostavoitteiden kanssa. Lisäksi kaivoksen laajentaminen olisi vaatinut arvostetun Hambachin metsän hävittämistä. Toukokuussa 2020 osana vaikuttamiskeskustelua yhtiö kertoi päässeensä sopimukseen Saksan valtion kanssa metsän säilyttämisestä. Lisäksi yritys on tehnyt merkittäviä toimia ilmastonäkökulmasta, kuten hiili-inventaarion ja tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet.

Lihantuotantoon keskittyviä yrityksiä kritisoitiin vuonna 2020 liittyen työtekijöiden turvallisuuteen covid-19 pandemian aikana, kun taudin katsottiin levinneen useasti lihanprosessointiin liittyvillä tuotantolinjoilla. Vuoden 2020 syksyllä ISS ESG aloitti keskustelun brasilialaisen *JBS SA:n* kanssa. Keskustelu koski yrityksen USA:ssa sijaitsevien tuotantolaitosten turvallisuutta. *JBS SA* kertoi palkanneensa kolme ulkoista tahoa tarkastelemaan yrityksen toimintatapojen kehittämistä. Yritys päätti ottaa käyttöön kaikki konsultoinnissa annetut parannusehdotukset. Lisäksi samassa yhteydessä käytiin keskustelua karjankasvatukseen liittyvästä Amazonin metsien hävittämisestä. Yritys raportoi useista eri tavoista hallinnoida myös näitä riskejä. Näihin tapauksiin liittyvien riskien voidaan katsoa olevan yhä olemassa, mutta rakentavasti alkaneen dialogin voidaan katsoa onnistuneen. Kirkon eläkerahastolla ei ole sijoituksia yrityksessä.

ISS ESG on tehnyt vaikuttamistyötä eteläkorealaisen laivanrakennusyhtiö *Hyundai Heavy Industries Holdings Co:n kanssa* syyskuusta 2019 lähtien. Keskustelu liittyi yhtiön enemmistöomistuksessa olevaan *Hyundai Oilbank Co Ltd* tytäryhtiöön, joka tuomittiin maksamaan vuonna 2019 USA:n valtiolle sakkoja tarjouskilpailuissa esiinnousseista epäkohdista. Yritys kertoi dialogin aikana useista toimista, joiden tarkoituksena oli estää ongelmien toistuminen. Tapahtumaan liittyvien riskien voidaan katsoa toimien jälkeen merkittävästi pienentyneen, ja ISS ESG laski yrityksen riskiluokitusta joulukuussa 2020. Kirkon eläkerahastolla ei ole sijoituksia yrityksessä.

Haastavia vaikuttamistapauksia

ISS ESG on käynyt muiden sijoittajien kanssa keskustelua brittiläisen ase-, turvallisuus- ja ilmailualayhtiön *BAE Systems PLC:n* kanssa. Asia liittyy yhtiön kykyyn varmistaa, ettei sen tuotteita käytetä ihmisoikeuksien vastaisesti Jemenissä. Etenkin tähän liittyvän riskienhallintaprosessin riittävyys on kyseenalaistettu. Yrityksen kanssa käydyn keskustelun perusteella asiaan ei ole näkyvässä merkittävää parannusta, eikä keskustelua ole marraskuun 2020 jälkeen jatkettu. Kirkon eläkerahastolla ei ole sijoituksia yrityksessä.

Pikaruokayhtiö *McDonald's Corporationin* kanssa ISS ESG on käynyt dialogia vuoden 2020 aikana. Keskustelut liittyvät seksuaalisesta häirinnästä nostettuihin syytteisiin USA:ssa. Yritystä on syytetty muun muassa siitä, että seksuaalista häirintää tehneitä on ainoastaan siirretty toisiin toimipaikkoihin, ilman muita seuraamuksia. ISS ESG ei ole toistuvista yrityksistä huolimatta vielä saanut yhteyttä yritykseen, mutta jatkaa työtä vuoden 2021 aikana.

Kiinalainen tekstiiliyhtiö *Lu Thai Textile Co Ltd* on ollut vaikuttamiskeskustelun kohteena yrityksen mahdollisiin työoikeudellisiin epäkohtiin liittyen, kuten huonoihin työolosuhteisiin, pakkotyöhön ja lapsityövoimaan. Yhtiö ei ole vastannut yhteydenottoihin, mutta keskustelua on tarkoitus jatkaa vuoden 2021 aikana. Kirkon eläkerahastolla ei ole sijoituksia yrityksessä.

4.3. Teemavaikuttaminen

Kirkon eläkerahasto osallistuu ennakoivaan vaikuttamistoimintaan, jossa yrityksiin pyritään vaikuttamaan rakentavalla tavalla, tulevaisuuden vastuullisuushaasteita ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita edistäen. Eläkerahasto tekee tällaista ennakoivaa teemavaikuttamista yhteistyössä Sustainalyticsin kanssa. Yhteistyö perustuu kolmeen vastuullisuusteemaan ja jokaisessa teemassa on mukana muita instituutiosijoittajia ja useita kohdeyrityksiä. Vaikuttamiskeskustelujen edistymistä seurataan ennalta määritettyjen mittareiden avulla. Yhden teemavaikuttamishankkeen kesto on noin 2–3 vuotta, jona jälkeen teemaa voidaan jatkaa toisella lähestymistavalla, tai valitaan kokonaan uusi teema.

1. Verovastuullisuus

Verovastuullisuuden vaikuttamishanke käynnistyi vuoden 2020 alkupuolella. Vaikuttamishankkeen kohteena on 20 yritystä globaalilta lääke- ja teknologiasektorilta. Näillä maailmanlaajuisesti toimivilla yrityksillä on erityisen merkittävä riski verovastuullisuuden osalta. Vaikuttamisen tavoitteena on kannustaa yrityksiä käsittelemään veronmaksuun liittyvät toimet hyvän hallintotavan ja riskienhallinnan keinoina. Käytännössä tähän kuuluvat esimerkiksi yrityksen avoimuus veropolitiikkansa suhteen, maakohtainen veroraportointi sekä hallituksen aktiivinen rooli yrityksen veropolitiikan valvojana.

Yrityksille on tähän mennessä ollut helpompaa julkistaa veropolitiikkoja ja -strategioita kuin raportoida maakohtaisista veroista. Sustainalytics pyrkii siksi jakamaan parhaita käytäntöjä myös muilta toimialoilta, jotta kohdeyritykset saavat nähdä edelläkävijöiden esimerkkejä muun muassa maakohtaisen raportoinnin osalta.

Veroteemalle keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet:

2. Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen vaikuttamishanke käynnistyi 2018 ja tulee päätökseen vuoden 2021 alkupuolella. Hanke on keskittynyt sementti- ja terästeollisuuden siirtymätarpeisiin osana ilmastonmuutosta. Sementti- ja terästeollisuuden osuus globaaleista hiilidioksidipäästöistä on jopa 13 %, ja kyseiset toimialat ovat jääneet ilmastonmuutoskeskustelussa taka-alalle suhteessa muihin korkeapäästöisiin toimialoihin.

Vaikuttamishankkeessa on käyty keskusteluja noin 20 yrityksen kanssa. Kuten Sustainalyticsin muissa vaikuttamishankkeissa, keskustelussa on ollut mukana vastuullisuustyöskentelyn eri vaiheissa olevia yrityksiä alan parhaiden käytäntöjen esiintuomiseksi. Vaikuttamisen tavoitteena on edistää alan raportointia ja teknologisia innovaatioita, hallinnoida niin fyysisiä ilmatoriskejä kuin veden käyttöön liittyviä riskejä sekä saada yrityksiä asettamaan selkeitä tavoitteita ilmastotyöskentelylle.

Vaikuttamishankkeen aikana yritykset ovat parantaneet raportointiaan esimerkiksi fyysisen riskin ja vesiriskin osalta, ja ilmastoon liittyviä asioita on tuotu yhä enemmän osaksi yritysten riskienhallintajärjestelmiä. Edelläkävijäyritykset ovat asettaneet kunnianhimoisia välitavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi, ja toimialaliitot ovat omalta osaltaan sitoutuneet tuottamaan yhteiskunnalle hiilineutraalia betonia ja terästä vuoteen 2050 mennessä.

Kirkon eläkerahasto on ollut aktiivinen osallistuja hankkeessa. Eläkerahasto on muun muassa keskustellut suoraan yhden pohjoismaalaisen yrityksen kanssa hankkeeseen osallistumisesta sekä osallistunut yritys- ja tehdasvierailuihin Ruotsissa.

Keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet sementti- ja terästeollisuuden ilmastomuutostemalle:

3. Vesi

Veden vaikuttamishanke käynnistyi vuoden 2020 alkupuolella. Vaikuttamishankkeen kohteena on noin 20 yritystä, joilla on yhteinen valuma-alue Brasilian Tietessä ja/tai Etelä-Afrikan Vaalissa. Tarkoituksena on paikallisen yhteistyön kautta ratkaista yhteisöjen vesihaasteita. Sijoittajilla on tässä yhteistyössä tärkeä rooli. Vaikuttamishankkeella on useita tavoitteita, kuten kiinnittää yritysten huomiota niiden paikallisiin vesiriskeihin, vastuisiin ja mahdollisuuksiin. Yritysten veteen liittyvää ymmärrystä on mahdollista lisätä sekä johtoa voi kannustaa käytännön toimiin. Lisäksi yritysten aiempaa strategisempaa lähestymistapaa vesiriskeihin voi edistää.

Tieten ja Vaalin kohdeyritykset toimivat pääosin kaivos- ja juomateollisuudessa, sekä kemian- ja metsäsektorilla. Vuoropuhelu etenee näiden yritysten kanssa. Kaivos- ja juomateollisuuden yritykset ovat olleet kiinnostuneempia osallistumaan keskusteluun ja Sustainability aikoo kutsua lisää paikallisia toimijoita yhteistyöhön mukaan.

Vesiteemalle keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet:

4.4. Sijoittaja-aloitteet ja foorumit

PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Kirkon eläkerahasto on vuodesta 2008 lähtien sitoutunut PRI-periaatteisiin ja on rakentanut vastuullisen sijoittamisen toimintansa näiden periaatteiden ympärille. PRI-periaatteet tukevat eläkerahastoa vastuullisen sijoitustoiminnan toteutuksessa.

Finsif – Suomen vastuullisen sijoittamisen foorumi. Finsifin tarkoitus on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Kirkon eläkerahasto on ollut mukana vaikuttamassa Finsifin toimintaan yhdistyksen perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Finsif tukee eläkerahaston vastuullista sijoitustyöskentelyä keräämällä yhteen samanhenkisiä sijoittajia, joiden kanssa eläkerahasto voi vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen.

Carbon Disclosure Project (CDP). Eläkerahasto on vuodesta 2007 lähtien tukenut CDP:n toimintaa ja sen hallinnoimia aloitteita, kuten CDP Water Disclosure, Forests ja Carbon Action. CDP:n kautta eläkerahasto on mukana kehittämässä yritysten ilmastonmuutostyöskentelyä ja raportointia. Vastuulliselle sijoittajalle on tärkeää saada luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa yritysten vastuullisesta toiminnasta. CDP lähettää vuosittain kyselylomakkeita tuhansille yrityksille. Eläkerahasto päätti syksyllä 2020 tukea CDP:n uutta Science-Based Targets (SBT) -kampanjaa, jolla kannustetaan yrityksiä asettamaan ilmastotieteeseen perustuvia tavoitteita päästöjen vähentämiseksi. Kampanjalla pyritään kannustamaan jopa 1 900 yritystä asettamaan tieteeseen perustuvia tavoitteita.

Montréal Carbon Pledge. Eläkerahasto osallistuu Montréal Carbon Pledge -ilmastoaloitteeseen. PRI perusti Montreal Carbon Pledge -aloitteen vuosikokouksessaan Quebecissä syyskuussa 2014. Tarkoituksena oli kerätä mahdollisimman monta sijoittajaa mukaan aloitteeseen ennen Pariisin ilmastokokousta. Aloitteen osallistujat sitoutuvat mittaamaan ja raportoimaan sijoitussalkkujensa hiilijalanjäljen. Ensimmäiset osallistujat olivat joukko kansainvälisiä eläkerahastoja. Aloitteella on yli 120 allekirjoittajaa, jotka edustavat yhteensä 10 biljoonan Yhdysvaltain dollarin sijoitusvarallisuutta.

Climate Action 100+. Joulukuussa 2017 käynnistynyt sijoittajavetoinen aloite, jonka tavoitteena on vaikuttaa maailman sataan eniten kasviuonekaasuja tuottavaan yhtiöön. Päämääränä on hillitä yhtiöiden päästöjä sekä vahvistaa yhtiöiden ilmatoriskeihin liittyvää taloudellista raportointia ja hallintoa. Aloitteen toimintakausi on viisi vuotta ja sen taustalla on Pariisin ilmastopimuksen asettamat tavoitteet. Aloite on useiden kansainvälisten järjestöjen yhdessä koordinoima. Aloitteessa on mukana yli 540 sijoittajaa, jotka edustavat yhteensä yli 52 biljoonan Yhdysvaltain dollarin sijoitusvarallisuutta.

Tobacco-Free Finance Pledge. Eläkerahasto allekirjoitti aloitteen elokuussa 2019. Tobacco-Free Finance Pledge pyrkii nostamaan esiin sijoitusalan edelläkävijöitä ja rohkaisemaan muita seuraamaan parhaita käytäntöjä sekä jakamaan tietoa rahoitusalan tärkeydestä osana tupakkavapaata maailmaa. Aloitteen tavoitteet ovat myös linkitettävissä suoraan YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin 3 (Terveyttä ja hyvinvointia) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus). Aloitteella on yli 150 allekirjoittajaa, jotka edustavat yhteensä noin 11 biljoonan Yhdysvaltain dollarin sijoitusvarallisuutta.

Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) on G20-maiden Financial Stability Boardin asettama asiantuntijaryhmä, joka on laatinut ilmastonmuutosraportointiin liittyvät vapaaehtoiset suositukset yrityksille ja sijoittajille. Suositukset kattavat ilmastonmuutokseen liittyviä asioita hallinnon, strategian, riskienhallinnan sekä mittareiden ja tavoitteiden näkökulmasta. TCFD-suosituksia tukee julkisesti jo yli 375 rahoitusalan yritystä yli 45 eri maasta. Eläkerahasto otti käyttöön TCFD-suositusten mukaisen raportoinnin vuonna 2020, jolloin ensimmäinen raportti julkaistiin vuoden 2019 tilanteesta. Tavoitteena on

myös kannustaa eläkerahaston varainhoitajia sekä yrityksiä kehittämään ilmastoraportointiaan TCFD-suositusten mukaiseksi.

5 ESG-kyselyn tulokset

Kirkon eläkerahasto on tehnyt vuodesta 2013 lähtien vuosittain kyselyn varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen aktiivisuuden tasosta. ESG-asiat ja siihen liittyvät vaatimukset arvioidaan perusteellisesti varainhoitajan valintavaiheessa, mutta eläkerahasto haluaa myös seurata yhteistyökumppaneidensa edistymistä vuositasona.

Kyselyn tulosten pohjalta eläkerahasto käy keskustelua varainhoitajien kanssa toimintatapojen kehittämisestä. Varainhoitajalla ei tarvitse olla kaikkia vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä prosesseja käytössä yhteistyön alussa, vaan eläkerahasto voi osallistua näiden prosessien kehitystyöhön. Varainhoitajan sitoutuminen PRI-periaatteisiin on tärkeä lähtökohta.

ESG-kyselyn sisältö tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Kyselyn piiriin kuuluvat kaikki sijoitukset, mutta kyselyjen rakenne vaihtelee omaisuusluokittain. Vuonna 2020 käytettiin neljää eri kyselyä:

- listatut osakkeet, joukkovelkakirjat, absoluuttisen tuoton rahastot
- vaihtoehtoiset korot
- reaaliomaisuussijoitukset
- pääomasijoitukset.

Näistä kyselyistä selvästi laajin oli listatuille osakkeille, joukkovelkakirjoille ja absoluuttisen tuoton rahastoille kohdistettu kysely, joka koostui seuraavista osa-alueista (yhteensä 68 kysymystä):

1. Yhtiötason tiedot
 - Poliitiikka ja periaatteet
 - Ilmastonmuutostyöskentely (TCFD-raportointi)
2. Rahastotason tiedot
 - Poliitiikka ja periaatteet
 - Resurssit
 - ESG-integrointi
 - Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen
 - ESG-raportointi

Kaikki eläkerahaston varainhoitajat vastasivat kyselyyn. Seuraavassa kappaleessa esitellään tuloksia kyselyn eri osa-alueilta:

1. Yhtiötason tiedot

Poliitiikka ja periaatteet. Kaikki kyselyyn osallistuneet varainhoitajat (14 kpl) ovat PRI-allekirjoittajia. Kaikilla varainhoitajilla on julkinen vastuullisen sijoittamisen politiikka ja omistajaohjauksen periaatteet käytössä. Nämä kuuluvatkin PRI:n vähimmäisvaatimuksiin. Varainhoitajien vastuullisen sijoittamisen politiikat ja periaatteet ovat yleisesti laadukkaalla tasolla. Tietoa vastuullisesta sijoittamisesta ja ESG-asioista tuodaan yhä järjestelmällisemmin mukaan koko henkilöstön koulutusohjelmiin ja sisäisiin tietokantoihin. Varainhoitajien keskimääräiset PRI-tulokset (A/A+) ovat erittäin hyvällä tasolla niin strategian ja hallinnon kuin eläkerahaston puolesta hoidettujen omaisuuslajien osalta.

Ilmastonmuutostyöskentely (TCFD-raportointi). Kolmetoista varainhoitajaa on käynnistänyt oman ilmastonmuutostyöskentelyn ja siihen liittyvät raportointikäytännöt. Yksi varainhoitaja selvittää parhaillaan omia toimintamallejaan, mutta on jo tehnyt julkisen sitoumuksen TCFD-suositusten noudattamiseksi.

- § Varainhoitajien ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien hallinta on erittäin hyvällä tasolla. Yleensä varainhoitoyhtiöiden tai pankkikonsernien hallituksella on vastuu ilmastoperiaatteiden hyväksymisestä ja valvomisesta. Ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien käytännön arviointi ja hallinta tapahtuu laajasti myös johtotasolla, lisäksi sijoitustiimeissä on jaettu vastuuta. Resursoinnin osalta joillakin varainhoitajilla on erilliset ilmastotyöryhmät, jotka tukevat käytännön työskentelyä.
- § Kaikki varainhoitajat pystyvät määrittelemään ilmastonmuutokseen liittyvät siirtymä- sekä fyysiset riskit ja mahdollisuudet, mutta haasteellisempaa oli kertoa, miten tämä tieto sisällytetään omiin sijoitusstrategioihin. Moni varainhoitaja on vasta kokeilemassa ns. ilmastoskenaarioanalyysien käyttöönottoa. Skenaarioanalyysin taustalla olevien laskelmien kehitys on vielä alkuvaiheessa, joten niiden laajempi hyödyntäminen on vasta edessä.
- § Suurin osa varainhoitajista on sisällyttänyt ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä omaan riskienhallintaan jollakin tasolla. Moni varainhoitaja näkee, että ilmastomuutosriskien integrointi riskienhallintaprosesseihin kehittyy sitä myötä, kun datan saatavuus ja vertailtavuus paranee edelleen.
- § Tavoitteiden asettaminen ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien hallitsemiseksi on haasteellista monelle varainhoitajalle. Osa pyrkii pienentämään sijoitustoiminnan hiilijalanjälkeä yli tietyn aikaperiodin, mutta toistaiseksi vain muutama varainhoitaja on julkisesti sitoutunut varsinaiseen hiilineutraalustavoitteeseen. Tavoitteiden asettaminen edellyttää mittareita seurantaan varten. Niin ilmatoriskien kuin -mahdollisuuksien mittarit kehittyvät koko ajan. Käytetyimmät mittarit varainhoitajien keskuudessa tällä hetkellä ovat hiilijalanjälki, hiili-intensiteetti ja hiiliriskipisteetykset eri metodologioilla. Jonkin verran seurataan myös ilmatoratkaisujen osuutta.

2. Rahastotason tiedot

Politiikka ja periaatteet. Rahastojen ja mandaattien vastuullisen sijoittamisen käytännöt ovat selkeästi kehittyneet varainhoitajilla viime vuosien aikana. Lisäksi poissulkukriteeristöä on kehitetty ja varsinkin ilmastonäkölmat ovat yhä kattavammin huomioituina poissuluissa. Yleisimpiä poissulkukriteerejä ovat kiistanalaiset aseet, tupakka ja hiilikaivostoiminta.

Resurssit. Vastuulliseen sijoittamiseen liittyvä resursointi vaihtelee rahastoittain erillisten ESG-tiimien ja salkunhoitajien työhön integroidun mallin välillä. Ulkoisen ESG-datan käyttö on kehittynyt viime vuosien aikana ja yhä useampi rahasto käyttää ESG-dataa usealta palveluntarjoajalta. Kaikki rahastot käyttävät ainakin jotain ulkoista ESG-palveluntarjoajaa. Lisäksi 47 prosenttia osakerahastoista ja 29 prosenttia korkorahastoista kertoo, että vastuullisen sijoittamisen tulokset liitetään salkunhoitajan palkitsemiseen.

ESG-integrointi. Kaikki kyselyyn vastanneet osake- ja yrityslainarahastot sanoivat integroivansa ESG-analyysin osaksi sijoituspäätösten tekoa. Tänä vuonna kysyttiin aikaisempaa laajemmin käytännön esimerkkejä liittyen ESG-integraatioon, jotta painopiste olisi yhä enemmän tuloskeskeinen politiikkakeskeisyyden sijaan. Aktiivisista osakerahastoista 58 prosenttia ja yrityslainarahastoista 67 prosenttia huomioi sijoitusprosessissaan myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteet.

Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen. Aktiivisen omistajuuden osalta keskityttiin vuonna 2020 erityisesti salkunhoitajan rooliin. Tarkoituksena oli selvittää, miten aktiivinen omistajuus näkyy sijoituspäätöksenteossa. Listattujen osakkeiden osalta 76 % rahastoista ilmoitti, että salkunhoitajalla on selkeä rooli aktiivisessa omistajuudessa. Tämän lisäksi kyselyssä painotettiin myös varainhoitajien toimintatapoja vaikuttamistyön tulosten seuraamiseen liittyen (esimerkiksi erilaiset kvantitatiiviset mittarit). Usealla varainhoitajalla oli tulosten seuraamiseen liittyen jo kattava lähestymistapa, mutta tämän osa-alueen voidaan katsoa vaativan erityistä huomiota tulevaisuudessa odotusten kasvaessa.

ESG-raportointi. Osakerahastoista 100 % ja korkorahastoista 71 % kertoi raportoivansa ESG-asioista, ja raportointi tapahtuu pääasiassa kvartaaleittain tai vuositasolla. Osakerahastoista 41 % ja yrityslainarahastoista 31 % raportoi myös vaikuttavuudesta. Vaikuttavuusmittarit ovat useimmiten sidottu YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. On syytä huomioida, että varainhoitajat käyttävät erilaisia vaikuttavuusraportointikäytäntöjä, eivätkä tulokset ole siten vertailukelpoisia.

Muiden omaisuusluokkien ESG-kyselyt olivat muodoltaan enemmän avoimiin kysymyksiin pohjautuvia, ja niissä painotettiin kullekin omaisuusluokalle ominaisia piirteitä. Pääomasijoitusten ja vaihtoehtoisten korkosijoitusten kyselyissä painotettiin vastuullisen sijoittamisen politiikan sisältöä ja vastuullisuuden integrointia osaksi toimintatapoja. Kaikki vaihtoehtoisten korkosijoitusten managerit ovat laatineet vastuullisen sijoittamisen politiikan, ja 90 prosenttia managereista huomioi toiminnassaan ilmastonmuutokseen liittyvät riskitekijät ja mahdollisuudet. Suurin osa managereista on allekirjoittanut PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (70 % allekirjoittanut, 10 %:lla prosessi käynnissä). Noin puolet managereista huomioi sijoitusprosessissaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet.

Reaaliomaisuussijoitusten kyselyssä painotettiin kuluneena vuonna erityisesti GRESB-kyselyä ja sen tuloksia. GRESB on reaaliomaisuussijoitusten kansainvälinen ESG-raportointijärjestelmä. Lähes puolet eläkerahaston kyselyyn vastanneista rahastoista ilmoitti raportoivansa GRESB:iin. Kaikki managerit ovat laatineet vastuulliseen sijoittamiseen liittyvät ohjeet tai periaatteet ja noin neljännes kertoo tukevansa TCFD-raportointisuositusta. Tämän lisäksi muutama manageri ilmoittaa asettaneensa julkisen hiilineutraalisuustavoitteen.

6 Vastuullisen sijoittamisen työryhmä

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä on asiantuntijaelin, joka neuvoo Kirkon eläkerahaston johtokuntaa vastuullista sijoittamista ja yritysten vastuullisuutta koskevista kysymyksistä. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden 2020 aikana. Työryhmän nelivuotinen toimikausi päättyi kesällä 2020, joten ensimmäinen kokous käytiin vielä vanhan työryhmän kesken ja vuoden toisessa kokouksessa työryhmän uudet jäsenet olivat koolla.

Ensimmäisessä kokouksessa käsiteltiin vastuullisen sijoittamisen toimintakertomusta, ESG-kyselyn tuloksia sekä Kirkon uuden energia- ja ilmastostrategian vaikutuksia eläkerahaston toimintaan. Toisen kokouksen aiheena puolestaan oli eläkerahaston ilmastonmuutosstrategian päivitys ja siihen liittyvä keskustelu hiilineutraalisuustavoitteesta, uusista ilmastotyökaluista ja -mittareista.

Työryhmän jäsenet ovat:

- § Kirkon eläkerahaston johtaja Leena Rantanen (puheenjohtaja)
- § Toimitusjohtaja Pasi Strömberg, Eläkekassa Verso
- § Johtaja, ESG, Markus Lindqvist, Aktia Varainhoito
- § Toimitusjohtaja Jukka-Pekka Kärkkäinen, FCA Investments
- § Yhteiskunnan ja kestävän kehityksen asiantuntija, rovasti Ilkka Sipiläinen, Kirkkohallitus
- § Viestintäasiantuntija Tuija Helenelund, Kirkon viestintä
- § Sijoitusjohtaja Ira van der Pals, KER
- § Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen päällikkö Magdalena Lönnroth (koordinaattori), KER
- § Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija Joonas Huttunen (asiantuntijajäsen), KER

7 TCFD:n suositusten mukainen ilmastoraportointi

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut noudattamaan TCFD:n ilmastoraportointisuosituksia. *Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)* on G20-maiden Financial Stability Boardin asettama asiantuntijatyöryhmä, joka on laatinut ilmastonmuutosraportointiin liittyvät vapaaehtoiset suositukset muun muassa yrityksille ja sijoittajille. Nämä suositukset kattavat ilmastonmuutokseen liittyviä asioita hallinnon, strategian, riskienhallinnan sekä mittareiden ja tavoitteiden näkökulmasta. Tässä osiossa eläkerahasto raportoi ilmastonmuutostyöskentelystään TCFD:n suositusten mukaisesti.

Ympäristöön liittyvät asiat ovat olleet oleellinen osa Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa rahaston alusta alkaen. Vuonna 2016 julkaistu ilmastonmuutosstrategia toi esille yhä konkreettisemmin eläkerahaston ilmastonmuutostyöskentelyyn liittyvät prosessit, toimintatavat ja tavoitteet. Vuonna 2019 käyttöönotetun uuden raportointimallin myötä eläkerahasto haluaa kehittää toimintaansa ja prosessejaan. Kehitystyö on välttämätöntä, koska ilmastonmuutoksen raportointiin liittyvät työkalut kehittyvät jatkuvasti.

7.1. Hallintotapa

Ilmastonmuutosasioita valmistellaan ja toteutetaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muita vastuullisuuteen liittyviä asioita:

Eläkerahaston johtokunta hyväksyy vastuullisen sijoittamisen ohjeet, ilmastonmuutosstrategian, sijoitussuunnitelman, riskienhallintasuunnitelman ja toimintakertomukset. Johtokunnan kokouksissa käsitellään ilmastonmuutokseen liittyviä asioita säännöllisesti, muun muassa puolivuositaisen seulonnan, ESG-kyselyjen läpikäynnin sekä toimintakertomuksen hyväksymisen yhteydessä. Johtokunta käy lisäksi tarvittaessa läpi muita ympäristöön liittyviä asioita, kuten teemavaikuttamishankkeita. Johtokunnan tehtävissä on erikseen määritelty vastuullisuusasiat, joilla on selkeä strateginen merkitys Kirkon eläkerahaston toiminnassa.

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä neuvoo eläkerahaston johtokuntaa vastuullista sijoittamista ja yritysten vastuullisuutta koskevilla kysymyksillä. Työryhmä valmistelee vastuullisen sijoittamisen ohjeet, ilmastonmuutosstrategian ja tekee suosituksia johtokunnalle vastuulliseen sijoittamiseen liittyvissä kysymyksissä. Tämän lisäksi työryhmän kokouksissa voidaan käsitellä muita ajankohtaisia ilmastoon liittyviä asioita. Työryhmä koostuu eläkerahaston johtokunnan puheenjohtajasta, Kirkon eläkerahaston johtajasta, sijoitusjohtajasta sekä alan asiantuntijoista.

Eläkerahaston johtaja hyväksyy osallistumiset kansainvälisiin sijoittaja-aloitteisiin ja päätökset tuodaan johtokunnalle tiedoksi.

Eläkerahaston sijoitusyksikkö vastaa sijoitustoiminnasta ja raportoinnista eri omaisuusluokissa. Eläkerahaston sijoitusyksikkö seuraa ilmastoon liittyviä asioita osana sijoitustoimintaa sekä varainhoitajilta että ulkoisilta palveluntarjoajilta saamansa datan perusteella. Tuloksia seurataan vuosittain ilmastonmuutosstrategian tavoitteiden mukaisesti vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa. Sijoitusyksikössä työskentelee myös vastuullisen sijoittamisen päällikkö ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija, jotka koordinoivat vastuullisen sijoittamisen kehitystyötä kaikkien omaisuusluokkien osalta.

7.2. Strategia

7.2.1. Riskit ja mahdollisuudet

Ilmaston lämpeneminen ihmisen toiminnan seurauksena on yksi suurimmista maailmanlaajuisista kriiseistä. Ilmastonmuutos luo riskejä ja mahdollisuuksia sijoitustoimintaan kaikissa omaisuusluokissa. Ilmastonmuutos on huomioitu Kirkon eläkerahaston pitkän aikavälin sijoitusstrategiassa toimintaympäristöön vaikuttavana tekijänä. Lisäksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ilmastostrategia, hiilineutraali kirkko 2030, ohjaa Kirkon eläkerahaston toimintaa. Eläkerahasto on asettanut tavoitteekseen johdonmukaisesti vähentää sijoitustoimintansa hiilijalanjälkeä yli ajan. Hiilijalanjäljen vähentämiseksi eläkerahasto on tunnistanut ilmastonmuutosstrategiassaan joukon ilmastonmuutostyökaluja, joiden käyttö vaihtelee eri omaisuusluokkien mukaan. Eläkerahaston pitkä sijoitushorisontti tekee eri omaisuusluokkiin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien huomioimisesta erittäin tärkeää, jotta strateginen tavoite täyttyisi.

Ilmastonmuutoksesta eläkerahastolle aiheutuvat riskit voidaan jakaa fyysisiin riskeihin sekä siirtymäriskeihin.

Fyysisillä riskeillä tarkoitetaan suoraan ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä, kuten kuivuutta tai äärimmäisiä sääilmiöitä. Fyysiset riskit voivat olla joko kroonisia, kuten kuivuus ja nouseva merenpinta, tai akuutteja, kuten esimerkiksi myrskyt. Kirkon eläkerahastolle oleellisia fyysisiä riskejä lyhyellä aikavälillä ovat esimerkiksi yritysten omaisuuden tai kiinteistöihin kohdistuvat sääilmiöt, jotka saattavat alentaa omaisuuden arvoa. Tämän lisäksi esimerkiksi vakuutusyhtiöomistusten riskit kasvavat äärimmäisten sääilmiöiden yleistyessä. Pidemmällä aikavälillä oleelliset riskit liittyvät yrityksen toimialaan, sijaintiin tai toimintaan alueella, jolla esiintyy kroonisia fyysisiä riskejä. Esimerkiksi kuivuuden takia yrityksen toimintaedellytykset voivat heikentyä tai merenpinnan nousun seurauksena kiinteistöomaisuus voi menettää arvonsa.

ISS ESG:n kanssa tehdyssä ilmastoanalyysissä arvioitiin Kirkon eläkerahaston sijoitussalkun fyysisiä riskejä yritysten sijainnin ja liiketoiminnan perusteella¹. Eläkerahaston salkun fyysiset riskit ovat analyysin perusteella hieman vertailuindeksiä pienemmät sekä todennäköisessä että huonoimmassa skenaariossa². ISS ESG:n analyysin perusteella yritysten fyysisten riskien hallinnoimisessa on vielä huomattavasti parannettavaa, kestäväällä tasolla fyysisten riskien hallinnointi on analyysin perusteella ainoastaan 2 % yrityksistä. Sektoritasolla suurin osa fyysisistä riskeistä tulee informaatioteknologia- sekä teollisuustuotteet ja palvelut-sektoreilta. Yksittäisten sääilmiöiden tasolla eläkerahaston riskiprofiili on hyvin samankaltainen vertailuindeksin kanssa, joskin eläkerahaston riskit trooppisten hirmumyrskyjen ja tulvien osalta ovat hieman vertailuindeksiä matalammat. Eläkerahaston tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja pyrkiä kohdistamaan vaikuttamistoimintansa erityisesti sektoreihin sekä yrityksiin, joihin kohdistuu suuri fyysinen riski. Lisäksi

¹ Kappaleessa 7 käsitellyt ISS ESG:n kanssa yhteistyössä tehdyt analyysit sisältävät suorat osakesijoitukset, likvidit osakerahastot sekä korkorahastot likvidien yrityslainaomistuksien osalta. Analyysi on tehty 31.10.2020 tilanteesta.

² Todennäköinen ja huonoin skenaario perustuvat IPCC-ilmastopaneelin viidennessä arviointiraportissa käytettyihin RCP 4,5- ja RCP 8,5 -skenaarioihin.

keskusteluihin varainhoitajien kanssa tulee nostaa kysymys fyysisten riskien huomioimisesta sijoitusprosessissa.

Siirtymäriskeillä puolestaan tarkoitetaan vähähiilisempään tulevaisuuteen siirtymisestä johtuvia riskejä, ja ne kohdistuvat usein korkeiden hiilidioksidipäästöjen aloihin, kuten fossiilisiin polttoaineisiin, energiantuotantoon, auto- ja kuljetusalaan sekä sementti- ja terästeollisuuteen. Erityisesti poliittiset päätökset ilmastoasioissa ja uusi lainsäädäntö saattavat haastaa vanhoja liiketoimintamalleja. Esimerkiksi PRI on todennut "Inevitable Policy Response" -projektinsa yhteydessä, että mitä myöhemmin poliittisia muutoksia tehdään, sitä suuremmat niiden vaikutukset ovat muun muassa rahoitusmarkkinoille. Uusien teknologiainnovaatioiden voidaan katsoa tuovan suuria mahdollisuuksia, mutta myös olevan suuri riski yrityksille, jotka eivät pysty uudistamaan liiketoimintamallejaan. Siirtymäriskeihin lasketaan myös markkina- ja maineriskit, jotka koskevat esimerkiksi asiakkaiden muuttuneita kulutustapoja ja tottumuksia. Siirtymäriskien ominaispiirre on se, että niitä on hyvin vaikea ennustaa.

Kirkon eläkerahasto kartoitti myös siirtymäriskejä ilmastoanalyysissään. Kriittisimpien siirtymäriskien voidaan katsoa koskevan energiantuotantoa sekä fossiilisten polttoaineiden parissa toimivia yrityksiä. Energiantuotannon näkökulmasta on merkityksellistä, onko tulevaisuuden energia tuotettu uusiutuvalla energialla (vihreä) vai fossiililla polttoaineella (ruskea). Fossiilisia polttoaineita omistavat yritykset puolestaan voivat huomata omaisuutensa arvon putoavan vähähiiliseen talouteen siirtymisen takia. Taulukossa 3 on vertailtu eläkerahaston omistuksia molemmista näkökulmista vertailuindeksiin³. Energiantuotanto-sarake näyttää "vihreän" ja "ruskean" energiantuotantokapasiteetin salkkutasolla, kun taas Reservit-sarake näyttää fossiilisia polttoaineita omistavien yritysten osuuden.

Taulukko 3

	Energiantuotanto			Reservit		
	Vihreä tuotantokapasiteetti %	Muutos Vs 2019 %	Ruskea tuotantokapasiteetti %	Muutos %	Fossiilisia polttoaineita omistavat yritykset %	Muutos Vs 2019 %
Sijoitussalkku	36,8 %	+ 9,7 %	28,9 %	- 2,8 %	0,6 %	- 0,3 %
Vertailuindeksi	25,9 %	+ 1,9 %	47,3 %	+ 0,5 %	5,2 %	- 1,0 %

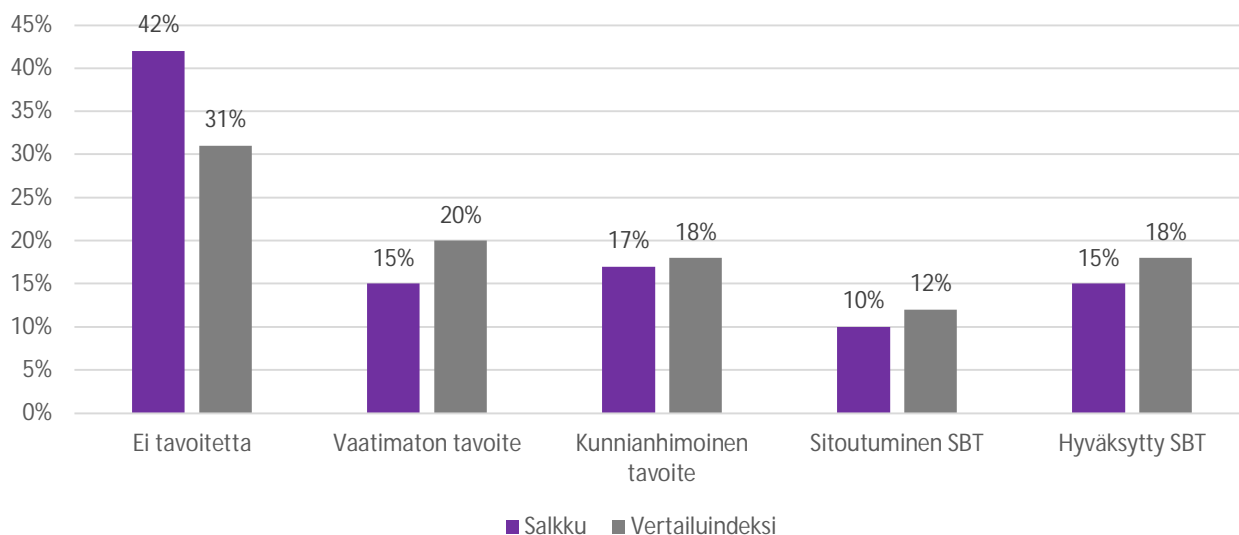
Kirkon eläkerahaston salkusta löytyy huomattavasti vähemmän energiantuottajia vertailuindeksiin verrattuna. Tämän lisäksi näiden salkkuyhtiöiden energiantuotantokapasiteetti perustuu enemmän vihreään energiaan verrattuna vertailuindeksiin. Vaikka sekä Kirkon eläkerahaston että vertailuindeksin vihreän tuotantokapasiteetin osuus on kasvanut viime vuoteen verrattuna, on Kirkon eläkerahaston vihreä tuotantokapasiteetti noussut huomattavasti enemmän. Myös fossiilisia polttoaineita omistavia yrityksiä Kirkon eläkerahastolla on huomattavasti indeksiä vähemmän, ja niiden määrä on hieman pienentynyt viime vuoteen verrattuna. Tämän analyysin perusteella riskit ovat olemassa, mutta ne ovat kooltaan vertailuindeksiä pienemmät. Kirkon eläkerahaston tulee erityisesti varmistaa, että omistusten tulevaisuuden energiantuotanto kohdistuu kasvavissa määrin vihreään energiaan ja toisaalta vähentää omistuksia etenkin korkeapäästöisiä polttoaineita omistavissa yrityksissä. Nämä tavoitteet on tunnustettu Kirkon eläkerahaston ilmastonmuutosstrategiassa ja työkaluna käytetään poissulkemista ja vihreitä sijoituksia.

³ Eläkerahaston vertailuindeksi koostuu kahdeksasta korkoindexistä ja kuudesta osakeindexistä, joiden painot on määritelty sijoitussuunnitelmassa. Ilmastoanalyysissä ei ole huomioitu valtionlaina- tai rahamarkkinaindeksejä. Tämän lisäksi indeksirahastoja on käytetty joidenkin indeksien omistusten estimoinnissa.

Ilmastoanalyysin lisäksi Kirkon eläkerahasto tekee salkkuseulonnan kahdesti vuodessa; seurattavina kriteereinä ovat esimerkiksi kivihiilikaivostoiminta ja fossiilisten polttoaineiden tuottajat. Vuoden 2020 seulonnessa todettiin salkkuyhtiöiden kivihiilikaivostoimintaan perustuvan liiketoiminnan olevan erittäin pientä. Eläkerahasto kävi keskustelua kaikkien varainhoitajien kanssa, joilta näitä omistuksia löytyi. Seulonnan yhteydessä kartoitettiin myös kansainvälisten ympäristönormien rikkojat, joita salkusta löytyi kaksi kappaletta. Näistä tapauksista oltiin yhteydessä kyseisiin varainhoitajiin.

Toinen näkökulma riskien määrittämiseen on tarkastella yritysten ilmastotavoitteita, joiden avulla voidaan arvioida, kuinka hyvin yritysten strategiat ovat linjassa kansainvälisten ilmastotavoitteiden kanssa, ja mitkä ovat niiden valmiudet reagoida ilmastomuutokseen. Yrityksiä tulee kannustaa asettamaan Science Based Targets -aloitteen (SBT) mukaisia tavoitteita, jotka ovat nimensä mukaisesti tieteeseen perustuvia ja Pariisin ilmastopimuksen mukaisia. Yrityksen tavoitteen vajavaisuuden voidaan katsoa lisäävän erityisesti pitkän aikavälin riskejä. Kuvassa 3 on vertailtu Kirkon eläkerahaston omistuksia suhteessa vertailuindeksiin.

Kuva 3

Kirkon eläkerahaston salkusta löytyy vielä merkittävä määrä yrityksiä ja liikkeeseenlaskijoita, joilta puuttuvat ilmastotavoitteet. Lisäksi yrityksiä, jotka ovat sitoutuneet tai hyväksyttäneet SBT:n mukaiset tavoitteet, on vertailuindeksiä vähemmän. Varainhoitajia pitää kannustaa käyttämään resursseja yhä enemmän yritysten ilmastostrategian arviointiin, sillä tavoitteiden puuttumisen tai vajavaisuuden voidaan katsoa nostavan salkun ilmastomuutokseen liittyviä riskejä. Kirkon eläkerahasto tekee tätä vaikuttamistyötä myös CDP:n hallinnoiman Science Based Targets -kampanjan kautta.

Ilmastostrategian arvioinnin lisäksi ISS ESG on kehittänyt Carbon Risk Rating -arvosanan (CRR), joka pyrkii kokonaisvaltaisesti arvioimaan yritysten valmiuksia toimia vähähiilisessä ympäristössä. CRR on luonteeltaan eteenpäin katsova, minkä vuoksi se tukee hyvin esimerkiksi perinteisiä ainoastaan nykyhetken perustuvia hiilijalanjälkilaskelmia. Kirkon eläkerahaston sijoitussalkun CRR on vertailuindeksin kanssa samalla tasolla. Kirkon eläkerahaston salkun CRR-arvosana on parantunut viime vuodesta sekä absoluuttisesti että vertailuindeksiin verrattuna. On kuitenkin syytä huomata, että eläkerahaston salkussa on huomattavasti enemmän matalan CRR-arvosanan yrityksiä verrattuna vertailuindeksiin. Kirkon eläkerahaston tulee seurata varsinkin salkun suurimpien saastuttajien CRR-arvosanaa ja tarvittaessa käydä keskustelua salkunhoitajien kanssa.

Käsiteltäessä ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia, on tärkeää huomioida, että Kirkon eläkerahasto sijoittaa pääosin ulkoisten varainhoitajien kautta. Eläkerahasto ei siis lähtökohtaisesti analysoi yksittäisiä yrityksiä, vaan riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen tapahtuu pääasiassa sijoitusstrategia- ja rahastotasolla. Sijoitusstrategiatasolla riskien ja mahdollisuuksien voidaan katsoa liittyvän varainhoitajien ilmastonmuutososaamiseen sekä eläkerahaston kykyyn arvioida varainhoitajien ilmastonmuutososaamista riittävällä tasolla. Eläkerahaston tulee jatkuvasti seurata varainhoitajien kykyä ja resursseja arvioida ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä ja mahdollisuuksia.

Ilmastonmuutokseen liittyvät näkökohdat on nostettu vahvasti esille Kirkon eläkerahaston ESG-kyselyssä, jonka ilmastonmuutososiota laajennettiin vuoden 2020 kyselyssä. Varainhoitajat vastasivat nyt ilmastonmuutoskysymyksiin TCFD:n osa-alueiden mukaisesti. Kyselyn tuloksia on käyty tarkemmin läpi toimintakertomuksen kappaleessa 5. Toimintatapojen voidaan katsoa kehittyneen vuoden aikana. Toimintatavat ovat koko toimialalla kuitenkin vasta alkuvaiheessa, ja niiden mahdollisen vajavaisuuden voidaan katsoa olevan riski eläkerahaston sijoitustoiminnalle.

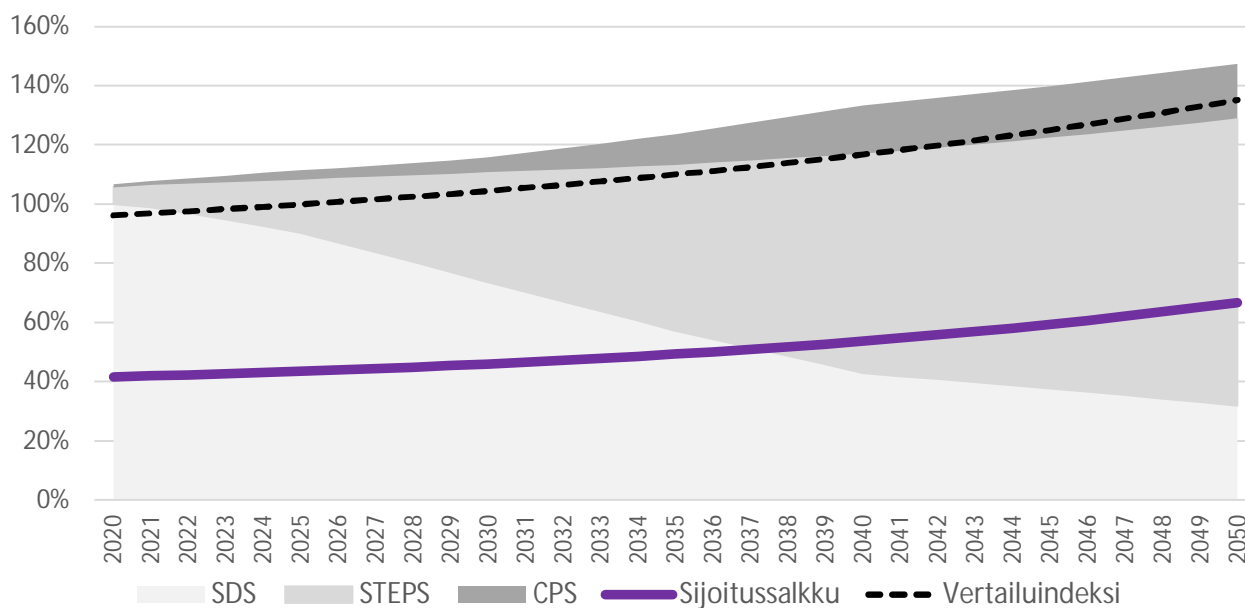
Ilmastonmuutos tuo sijoittajalle myös mahdollisuuksia. Kirkon eläkerahasto pyrkii hyödyntämään ilmastonmuutoksen tuomia mahdollisuuksia varsinkin vihreillä sijoituksilla. Vihreät sijoitukset auttavat rahoittamaan siirtymistä vähähiilisempään talouteen, ja ne vaikuttavat suoraan tämänhetkisiin päästöihin. Sijoitusmahdollisuuksia löytyy eri markkinoilta ja omaisuusluokista, kuten kestävä kehityksen teemarahastoista, uusiutuvan energian projekteista, vihreistä obligaatioista ja metsäsijoittamisesta.

7.2.2. Skenaarioanalyysi

Skenaarioanalyysin tarkoituksena on analysoida Kirkon eläkerahaston salkun nykyisiä sekä mahdollisia tulevia päästöjä ja verrata niitä Kansainvälisen energijärjestön (IEA) ilmastoskenaarioihin vuoteen 2050 saakka. Tarkastelussa on huomioitu IEA:n Sustainable Development Scenario (SDS), Stated Policies Scenario (STEPS) sekä Current Policies Scenario (CPS). Kestävä kehityksen mukainen SDS on skenaarioista tiukin, ja sen katsotaan johtavan alle 1,8°C lämpenemiseen 66 % varmuudella. STEPS heijastelee valtioiden tämänhetkistä sekä suunniteltua tulevaisuuden politiikkaa, kun taas CPS olettaa, etteivät valtiot tee muutoksia tämänhetkiseen energiapolitiikkaansa. Sekä STEPS että CPS johtavat selkeästi SDS-skenaariota suurempaan lämpötilojen nousuun.

Analyysi kattaa suorat osakesijoitukset, likvidit osakerahastot sekä korkorahastot likvidien yrityslainaomistuksien osalta. Tulevia päästöjä arvioidaan yhdistelemällä tietoja yrityksen markkinaosuuksista sekä toimialan odotetusta päästökehityksestä. Analyysi huomioi myös yritysten päästövähennystavoitteet. Skenaarioanalyysi on tehty yhteistyössä ISS ESG:n kanssa ja sen tulokset on havainnollistettu kuvassa 4.

Kuva 4

Tuloksien perusteella Kirkon eläkerahaston osake- ja yrityslainasalkku on linjassa STEPS ja CPS-skenaarioiden kanssa vuoteen 2050 asti, mutta ylittää SDS:n mukaisen päästöbudjetin vuonna 2038. Sektoritasolla päästöbudjetit ylittyvät 2050 mennessä esimerkiksi sementti- ja paperitoimialoilla, kun taas esimerkiksi vakuutusyhtiöiden osalta ollaan selvästi alle vuoden 2050 budjetin.

ISS ESG:n analyysin perusteella portfolio on linjassa 1,9 °C lämpenemisen kanssa vuoteen 2050 mennessä, kun taas vertailuindeksillä sama luku on 2,9 °C. Kirkon eläkerahaston tulee kiinnittää päästöihin huomiota koko salkun tasolla, kehittää salkkua ja kannustaa yhtiöitä muutokseen, jotta tulevaisuuden päästöt saataisiin matalammille tasoille.

Ilmastoskenaarioanalyysin yhteydessä on tärkeää huomioida, että analyysi on hyvin herkkä sekä skenaarioiden oletuksille että tulevien päästöjen estimoinnille. Lähestymistapojen kehittyessä laskelmien laatu paranee, jolloin skenaarioanalyysin tuloksia voidaan mahdollisesti tuoda selkeäksi osaksi sijoituspäätöksentekoa.

7.3. Riskienhallinta

ESG-asiat, johon myös ilmastonmuutokseen liittyvät asiat kuuluvat, ovat osa Kirkon eläkerahaston laajempaa riskienhallintasuunnitelmaa. Riskienhallintasuunnitelman mukaisesti ESG-riskejä seurataan kahdella tasolla; varainhoitajittain sekä sijoituskohteittain. Tällä hetkellä ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä tunnistetaan ja hallinnoidaan Kirkon eläkerahastossa seuraavilla tavoilla:

- Tekemällä puolivuositteista salkkuseulontaa, jossa ulkoinen palveluntarjoaja seuloa likvidejä osake- ja korko-omistuksia kahdesta näkökulmasta. *Normiperusteisessa seulongnassa* tarkoituksena on selvittää, löytyykö sijoitussalkusta ympäristöön liittyvien kansainvälisten normien rikkojia. Lisäksi *toimialaperusteisessa seulongnassa* selvitetään omistukset, joiden liiketoiminta perustuu kivihiihkaivostoimintaan tai fossiilisiin polttoaineisiin. Molempien seulontojen osalta Kirkon eläkerahasto on tarvittaessa yhteydessä varainhoitajiin. Eläkerahasto osallistuu lisäksi

palveluntarjoajan välityksellä vaikuttamiskeskusteluihin, jotka kohdistuvat normiperusteisessa seulonnessa esiin tulleisiin vakaviin ympäristönormirikkomuksiin, jotta seulonnessa tunnistettuja riskejä voidaan paremmin arvioida ja hallita.

- Osallistumalla ennakoivaan teemavaikuttamiseen ulkoisen asiantuntijan kanssa. Tällä hetkellä Kirkon eläkerahasto on mukana esimerkiksi sementti- ja teräsyritysten ilmastonmuutostoiimiin liittyvässä teemavaikuttamishankkeessa, jossa tarkoituksena on muun muassa kannustaa yrityksiä kattavampaan ilmastoraportointiin, jotta sijoittajat voisivat paremmin arvioida sijoituskohteidensa riskejä.
- Käymällä aktiivista vuoropuhelua varainhoitajien kanssa. Eläkerahasto pyrkii tuomaan esiin omia tavoitteitaan ilmastonmuutostyön osalta ja vaikuttamaan näin varainhoitajien toimintaan. Eläkerahaston aloitteesta varainhoitajat ovat esimerkiksi kiristäneet poissulkukriteerejään kivihiilikaivostoimintaan ja fossiilisiin polttoaineisiin liittyen. Varainhoitajat myös tuottavat vastuullisuusanalyysia salkuistaan, jota eläkerahasto käyttää osana riskienhallintaa. Lisäksi salkunhoitajatapaamisissa käydään säännöllisesti keskustelua rahastojen hiilijalanjäljestä sekä ilmastovaikutuksista.
- Vuosittaisen varainhoitajien ESG-kyselyn avulla eläkerahasto arvioi varainhoitajien osaamista ilmastonmuutokseen liittyvissä asioissa. ESG-kyselyn palautekeskustelujen tavoitteena on saada varainhoitajat parantamaan käytäntöjään esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvän raportoinnin osalta sekä tekemään aktiivisempaa vaikuttamistyötä salkkuyritysten kanssa.
- Tapaamalla suoraan yrityksiä ja kannustamalla niitä raportoimaan kattavammin ilmastonmuutostyöskentelystään sekä ottamaan huomioon ilmastonmuutokseen liittyvät asiat. Yritysten parempi ilmastoraportointi auttaa sijoittajia arvioimaan riskejään yhä kattavammin.
- Osallistumalla sijoittaja-aloitteisiin, joiden tavoitteena on mahdollisimman laajalla ja vaikutusvaltaisella omistajapohjalla vaikuttaa yrityksen toimintatapoihin. Osallistuminen sijoittaja-aloitteisiin auttaa sekä riskien tunnistamisessa että niiden hallinnassa. Kirkon eläkerahasto on mukana CDP, Montréal Carbon Pledge sekä Climate Action 100+ sijoittaja-aloitteissa.
- Varmistamalla, että henkilökunnalla on tarvittava tietotaso ilmastonmuutokseen liittyen. Tämä toteutuu esimerkiksi osallistumalla aktiivisesti alan seminaareihin, lukemalla alan kirjallisuutta ja tutkimuksia sekä erilaisten koulutuksien kautta.
- Seuraamalla rahastojen hiilijalanjälkeä ja ympäristöön liittyviä ESG-arvosanoja suoraan salkunhoitojärjestelmästä. Salkunhallintajärjestelmän ESG-osion avulla pystytään tarvittaessa reagoimaan nopeasti muuttuneisiin riskitekijöihin.
- Kerran vuodessa ISS ESG:n kanssa yhteistyössä tehtävällä ilmastoanalyysilla, joka antaa hyvät työkalut identifioida kaikista keskeisimpiä riskikeskittyviä sekä tarvittaessa tehdä strategiamuutoksia sijoitussalkussa.

7.4. Mittarit ja tavoitteet

Kirkon eläkerahastolla on käytössä useita mittareita ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa. Taulukossa 4 on käyty tarkemmin läpi käytettyjä mittareita.

Taulukko 4

Mittari	Lähde	Kohde	Frekvenssi
Hiilijalanjälki (sisältäen attribuutio- ja toimialaperusteiset laskelmat)	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Energiantuotannon vihreä / ruskea osuus tuotantokapasiteetista	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Fossiilisten polttoaineiden omistukset ja niistä mahdollisesti muodostuvat päästöt	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Yritysten ilmastonmuutosstrategian arviointi	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Carbon Risk Rating, jolla pyritään arvioimaan yritysten tulevaisuuden valmiutta toimia vähähiilisessä yhteiskunnassa	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Yritysten ja salkun fyysiset riskit ja niiden hallinnointi	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Ympäristöön liittyvät normirikkomukset	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja korkostrategiat)	Puolivuositain
Kivihiilikaivostoimintaa tai fossiilisiin polttoaineisiin liittyvää liiketoimintaa harjoittavien yritysten osuus salkusta	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja korkostrategiat)	Puolivuositain
Hiilijalanjälki	MSCI	Rahastokohtainen	Jatkuva
Ympäristöön liittyvä ESG-arvosana	MSCI	Rahastokohtainen	Jatkuva
Vaikuttavuusmittarit* ja vastuullisuusanalyysi	Varainhoitajat	Rahasto/ mandaattikohtainen	Jatkuva
Vaikuttamistapausten tulokset	ISS, Sustainalytics, KER	Yrityskohtainen	Jatkuva
ESG-kyselyjen vastaukset ja pisteytykset	KER	Rahasto/ mandaattikohtainen	Vuosittain

*Varainhoitajien vaikuttavuusmittaustavat vaihtelevat, eivätkä siten ole yhdistettävissä keskenään. Kirkon eläkerahaston tavoitteena on tulevaisuudessa tuoda myös salkkutason vaikuttavuusmittareita osaksi riskienhallintaa.

Kirkon eläkerahaston tavoitteena on johdonmukaisesti vähentää sijoitustoimintansa hiilijalanjälkeä yli ajan. Eläkerahasto on ilmastonmuutosstrategiaansa määritellyt tähän käytettäviä työkaluja ja keinoja, joiden avulla eläkerahasto seuraa ilmastonmuutostavoitteen toteutumista. Ilmastonmuutosstrategiaa on käsitelty tarkemmin toimintakertomuksen kappaleessa 2.

7.4.1. Hiilijalanjälki

Vuonna 2020 Kirkon eläkerahasto käytti hiilijalanjäljen laskentaan ulkoista palveluntarjoajaa ISS ESG:tä. Hiilijalanjälki laskettiin erikseen likvideille osake- sekä yrityslainasijoituksille. Taulukossa 5 on käyty läpi osakesijoitukset ja taulukko 6 sisältää yrityslainasijoitukset.

Taulukko 5

	Raportointiaste	Päästöt tCO ₂ e		Suhteelliset päästöt tCO ₂ e/M EUR myynti			
		Raportoivat omistukset %	Scope 1&2	Scope 1,2 & 3	Hiili- intensiteetti	Muutos vs 2019	Painotettu hiili- intensiteetti
Osakesalkku	72,4 %	25,686	79,417	103,4	-23,4 %	105,4	-24,2 %
Vertailuindeksi	82,5 %	64,853	245,668	239,6		223,6	

Taulukko 6

	Raportointiaste	Päästöt tCO ₂ e		Suhteelliset päästöt tCO ₂ e/M EUR myynti			
		Raportoivat omistukset %	Scope 1&2	Scope 1,2 & 3	Hiili- intensiteetti	Muutos vs 2019	Painotettu hiili- intensiteetti
Yrityslainasalkku	76,7 %	20,723	68,608	193,1	-26,0 %	121,1	-24,3 %
Vertailuindeksi	83,6 %	32,819	164,641	273,1		178,5	

Scope 1 -päästöillä viitataan yritysten toiminnasta suoraan aiheutuviin päästöihin. Scope 2 -päästöillä puolestaan viitataan epäsuoriin päästöihin, jotka aiheutuvat yrityksen energian ja sähkön käytöstä. Myytyjen tuotteiden loppukäytöstä sekä tavaroiden ja palvelujen hankinnasta aiheutuvia päästöjä kutsutaan välillisiksi päästöiksi ja niitä kuvataan Scope 3 -päästöillä. Scope 3 -päästöjen estimointi on erittäin vaikeaa, joten niiden lukua voidaan pitää ainoastaan suuntaa antavana.

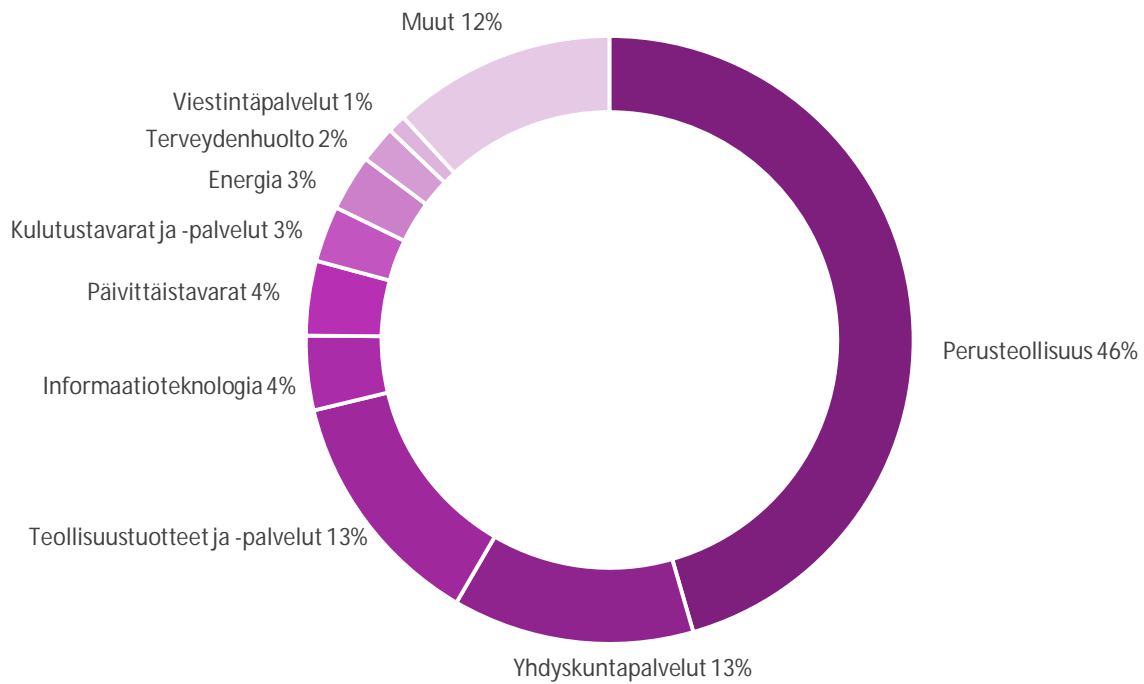
Hiilijalanjälkeä seurataan pääasiassa painotetun hiili-intensiteettiluvun muodossa (engl. weighted average carbon intensity), joka on myös TCFD:n suosittelema tapa raportoida hiilijalanjälki. Luku indikoi rahaston sijoituskohteiden hiilidioksidipäästöt tonneissa, suhteessa miljoonan euron myyntiin (tCO₂e/\$M Sales). Luku huomioi sijoituskohteiden painot rahastossa ja on vertailukelpoinen osake- ja yrityslainarahastojen välillä. Hiili-intensiteetti puolestaan huomioi sijoittajan omistusosuuden yrityksessä, mutta ei sen painoa rahastossa.

Lisäksi eläkerahasto seuraa rahastojen raportointiasteita – mitä korkeampi sijoituskohteiden raportointien tietojen kattavuus, sitä tarkempi hiilijalanjälkiluku. Mikäli yritys ei ole raportoinut hiilijalanjälkeään, on sen päästöt arvioitu ISS ESG:n mallin avulla, joka huomioi satoja eri muuttujia.

Kirkon eläkerahaston päästöt ovat selkeästi vertailuindeksiä pienemmät etenkin osakesijoitusten osalta. Verrattuna vuoteen 2019 sekä osake- että yrityslainasalkun hiili-intensiteettiluvut ovat pienentyneet noin neljäsosalla. Ero sekä osakkeissa että yrityslainoissa vertailuindeksiin verrattuna johtuu pääasiassa alipainosta energia- ja yhdyskuntapalvelusektorilla. Alhaiseen päästölukuun vaikuttaa lisäksi merkittävästi perusteollisuussektorin arvopaperivalinnat. Kirkon eläkerahaston salkkuyhtiöiden raportointiaste on hieman vertailuindeksiä pienempi, mikä johtunee suuremmasta pienyhtiöiden osuudesta.

Absoluuttinen hiilijalanjälki vaihtelee merkittävästi sektoreittain. Käytännössä muutama toimiala vastaa sijoitussalkun hiilidioksidipäästöistä kohdemarkkinasta riippumatta. Suuripäästöisiä toimialoja ovat erityisesti yhdyskuntapalvelut, perusteollisuus- ja energiatoimiala. Pienimmät päästöt tulevat IT-, tietoliikenne- ja rahoitussektorilta. Kuvassa 5 on esitetty, miten päästöt jakautuvat eri toimialasektorien kesken Kirkon eläkerahaston sijoitussalkussa.

Kuva 5

Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2020

1 Eläkevastuun käsitteestä

Eläkevastuulla tarkoitetaan sitä rahamäärää, joka tarkasteluhetkellä riittäisi tulevine sijoitustuottoineen kattamaan tarkasteluhetkeen mennessä ansaittujen eläke-etuuksien kustannukset tulevaisuudessa. Eläkevastuuseen liittyy siis aina oletus tietystä sijoitusten tuotosta. Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu kertoo, mikä on kirkon entisille ja nykyisille työntekijöilleen antaman eläkelupauksen hinta yhteensä laskentahetkellä.

Eläkevastuu riippuu valitun sijoitusten tuotto-oletuksen lisäksi myös muista valituista oletuksista, esimerkiksi siitä, miten vakuutettujen eliniän odotetaan tulevaisuudessa kehittyvän, minkä ikäisinä eläkkeelle oletetaan siirryttävän ja miten monien odotetaan jatkossa jäävän työkyvyttömyyseläkkeelle.

Eläkevastuun arvioimiseksi on tärkeää tuntea mahdollisimman tarkkaan laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden suuruus. Koska työssä olevat kartuttavat eläkkeitään joka vuosi ja koska eläkkeelle siirtyy uusia ihmisiä ja eläkkeeseen oikeutettuja myös kuolee, ei eläkevastuu ole vakio, vaan se muuttuu vuosittain.

Eläkevastuu koostuu korvausvastuusta ja vakuutusmaksuvastuusta. Korvausvastuulla tarkoitetaan vastuuta niistä tapauksista, joissa eläketapahtuma on jo sattunut, eli alkaneiden vanhuus-, perhe-, työkyvyttömyys-, osa-aika- ja osittaisten varhennettujen vanhuuseläkkeiden pääoma-arvoa. Vakuutusmaksuvastuulla tarkoitetaan sellaisten laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, joissa eläke ei ole vielä alkanut.

2 Eläkevastuun laskenta

Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen evangelis-luterilaisen kirkon eläkelakia, julkisten alojen eläkelakia sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain rekisteröidyn lisäeläketurvan, työntekijän eläkelain (TyEL) ja Finanssivalvonnan antamia eläkesäätiön eläkevastuun (FIVA 15/01.00/2018) laskuperusteita. Lähtökohtana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet.

Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaiselle kirkon eläkejärjestelmän piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle, olipa tämä jo eläkkeellä, kirkon eläkejärjestelmän piiriin kuuluvassa työssä tai työstä eronnut, mutta ei vielä eläkkeellä. Laskennassa on käytetty TyEL-perusvakuutuksen kuolevuutta ja työkyvyttömyysalkavuuksia.

Laskenta on tehty ns. prospektiivisellä menetelmällä eli laskemalla jokaiselle henkilölle laskentahetkeen mennessä kirkon eläkejärjestelmän piirissä karttuneista eläkeoikeuksista pääoma-arvot diskonttaamalla tulevaisuudessa

maksettavat eläkkeet laskentahetkeen. Aktiivien ja vapaakirjalaisten sekä Kevassa myönnettyjen eläkkeiden osalta eläkevastuun laskennan lähtötiedot on pystytty muodostamaan laskentahetken 31.12.2020 tilanteesta. Muiden kuin Kevassa myönnettyjen evankelis-luterilaisen kirkon palveluksista karttuneiden eläkkeiden osalta korvausvastuun laskennassa on käytetty 31.12.2019 tilanteen tietoja vuoden 2020 indeksitasoon korotettuna.

Laskelma sisältää myös arvion palkattomien aikojen perusteella karttuneesta eläke-etuudesta syntyneestä eläkevastuusta. Työeläkejärjestelmän kustannustenjaossa palkattomilta ajoilta karttuneiden eläke-etuuksien eläkemeno jaetaan eläkelaitosten kesken palkkasummien suhteessa.

Keva on saanut Eläketurvakeskuksesta arvion koko työeläkejärjestelmässä palkattomilta ajoilta tarkasteluhetkeen mennessä karttuneiden eläke-etuuksien eläkemenosta ja palkkasummasta vuoteen 2100 saakka. Eläketurvakeskuksen ennustetta palkattomien eläkemenosta ja työeläkejärjestelmän palkkasummasta ja Kevan pitkän tähtäimen eläkemenoennusteen palkkasumma-arviota käyttäen on laskettu arvio kirkon eläkejärjestelmän osuudesta palkattomien aikojen perusteella karttuneiden eläke-etuuksien eläkemenosta. Arvio palkattomien aikojen eläkevastuusta on saatu diskonttaamalla eläkemenovirta eläkevastuun laskentahetkeen.

Diskonttokorkona on käytetty 2,7 prosenttia, jonka katsotaan olevan eläkeoikeuksiin tehtävät tulevat indeksikorotukset ylittävä reaalikorko. Vastaavaa korkoa käytetään myös valtion eläkejärjestelmän mukaisen eläkevastuun laskennassa. Lisäksi laskelmissa on otettu huomioon myös elinaikakertoimen vaikutus. Elinaikakertoimina on käytetty Eläketurvakeskuksen ennustetta. Laskentatuloksissa on esitetty vuoden 2020 eläkevastuu vertailun vuoksi myös 2,5 ja 3,0 prosentin diskonttokoroilla laskettuna.

3 Laskentatulokset

3.1 Eläkevastuu per 31.12.2020

Yksilöllisesti laskettu evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2020 2,70 prosentin diskonttokorolla laskettuna on

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Eläkevastuu yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	1 976 690 000	1 976 690 000
Eläkkeensaajat	2 539 270 000	322 170 000	2 861 440 000
Palkattomat ajat			56 570 000
Yhteensä	2 539 270 000	2 298 860 000	4 894 700 000

Eläkevastuun tarkempi erittely on esitetty liitteessä 1.

3.2 Eläkevastuu per 31.12.2020 vaihtoehtoisilla diskonttokoroilla

Koron valinnalla on eläkevastuun laskennan yksittäisistä oletuksista ehkä suurin vaikutus eläkevastuun suuruuteen. Kun eläkevastuun laskennassa käytettävää korkoa kasvatetaan (ts. rahoille oletetaan korkeampi tuotto

tulevaisuudessa), eläkevastuun määrä laskee ja vastaavasti korkoa alennettaessa (rahoille oletetaan pienempi tuotto tulevaisuudessa) eläkevastuun määrä kasvaa.

3.2.1 Eläkevastuu per 31.12.2020 diskonttokorolla 3,0 %

Alla olevassa taulukossa on evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2020, kun korko on 3,0 prosenttia yli etuuksien nousun.

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Eläkevastuu yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	1 861 480 000	1 861 480 000
Eläkkeensaajat	2 474 510 000	306 180 000	2 780 690 000
Palkattomat ajat			52 890 000
Yhteensä	2 474 510 000	2 167 660 000	4 695 060 000

3.2.2 Eläkevastuu per 31.12.2020 diskonttokorolla 2,5 %

Alla olevassa taulukossa on evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2020, kun korko on 2,5 prosenttia yli etuuksien nousun.

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Eläkevastuu yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	2 059 140 000	2 059 140 000
Eläkkeensaajat	2 584 110 000	333 500 000	2 917 610 000
Palkattomat ajat			59 240 000
Yhteensä	2 584 110 000	2 392 640 000	5 035 990 000

1 Eläkevastuun per 31.12.2020 erittely

	Alkanut vastuu		Vastainen vastuu			Eläkevastuu yhteensä	Arvio lisäturvan osuudesta (sis. eläkevastuuseen)	
			Vanhuus	Työkyvyttömyys	Perhe			
Aktiivit ja vapaakirjan saaneet	0	1 717 410 000		154 000 000	105 270 000	1 976 690 000	17 080 000	0,9 %
Eläkkeensaajat								
Vanhuuseläkkeet	2 369 800 000		0	0	142 850 000	2 512 650 000	95 240 000	3,8 %
Työkyvyttömyyseläkkeet	60 650 000	169 370 000		0	8 720 000	238 740 000	1 880 000	0,8 %
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	21 580 000		0	0	1 230 000	22 810 000	0	0,0 %
Osa-aikaeläkkeet	60 000		0	0	0	60 000	0	0,0 %
Perhe-eläkkeet	87 180 000		0	0	0	87 180 000	0	0,0 %
Yhteensä	2 539 270 000	169 370 000		0	152 800 000	2 861 440 000	97 130 000	3,4 %
Palkattomat ajat						56 570 000		
Yhteensä	2 539 270 000	1 886 780 000		154 000 000	258 070 000	4 894 700 000	114 210 000	2,3 %